

TAČKA II

УНИВЕРЗИТЕТ ЦРНЕ ГОРЕ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Студијски програм за филозофију

**Предлог Вијећу Филозофског факултета у Никшићу за избор проф. др
Богољуба Шијаковића у звање *professor emeritus*.**

На основу члана 64 Статута Универзитета Црне Горе, члана 4 Правилника о условима и поступку додјељивања звања и правима професора емеритуса ми доље потписани износимо

ПРЕДЛОГ ОДЛУКЕ

I

Да се проф. др Богољуб Шијаковић, редовни професор Филозофског факултета Универзитета Црне Горе, у пензији, бира у звање *professor emeritus*.

II

Образложење

Проф. др Богољуб Шијаковић је редовни професор Универзитета Црне Горе (1995–2021) у пензији (од 2022), истакнути је научник и предавач нарочито на пољу античке грчке филозофије, има одговарајућу међународну репутацију, успјешан је у формирању наставно-научног подмладка, суштински је допринио развоју студија филозофије у Црној Гори и афирмацији Универзитета Црне Горе у тој области и увијек је држао до професионалног и јавног интегритета интелектуалца.

1. Стручна биографија: Богољуб Шијаковић је рођен 1955. у Никшићу, гдје је завршио основну школу и гимназију (природно-математички смјер). На Филозофском факултету у Београду дипломирао је 1981. и магистрирао 1986. филозофију (оба завршна рада из античке грчке филозофије код проф. др Бранка Павловића). Титулу доктора филозофских наука стекао је 1989. на Филозофском факултету у Сарајеву дисертацијом о раној грчкој филозофији (ментор проф. др Владимир Премец, чланови комисије проф. др Бранко Деспот и проф. др Предраг Финци). За дипломски рад добио је 1981. Октобарску награду града Београда за најбоље стручне и научне радове студената Универзитета у Београду, а за докторски рад 1991. награду Црногорске академије наука и умјетности из Фонда Петра Вукчевића.

Од 1981. до 1989. ради као асистент, а од 1989. до 1995. као доцент за античку филозофију и филозофску антропологију на Филозофском факултету у Никшићу. Године 1995. на истом Факултету изабран је у звање редовног професора. Био је шеф Одсјека за филозофију и социологију на Филозофском факултету у Никшићу (1989–1990) и на истом факултету продекан (1992–1993).

Један је од оснивача и предсједник савјета Будванских дијалога, међународне школе за философију и социологију (1991–1992), био је предсједник Друштва филозофа и социолога Црне Горе (1992–2000). На Универзитету у Београду изабран је 2003. за редовног професора филозофских предмета на Православном богословском факултету. Као редовни професор по позиву предавао је филозофске дисциплине на Универзитету у Источном Сарајеву (Филозофски факултет, Богословски факултет).

Више пута је боравио у иностранству на научним и стручним специјализацијама, од којих треба посебно истаћи боравак на Универзитету у Минхену 1988/89. код проф. др Вернера Бајервалтеса у својству гостујућег истраживача, као и усавршавање на Универзитету у Атини код проф. др Константина Вудуриса у својству слободног истраживача, виšekратно у периоду 1993–1996. Члан је струковних и научно-културних удружења. Није члан политичких организација.

Крштен је у Српској Православној Цркви, чији је вјерник. Са супругом Весном има сина Балшу, архитекту, и кћерку Ђурђину, доктора класичних наука. Од Балше и Јоване има унучад Даринку, Марију и Владислава, а од Ђурђине и Бориса унука Гаврила.

2. Научни радови: Богољуб Шијаковић је објавио 28 монографских публикација (неке имају два и више издања) и преко 300 студија, огледа, чланака и рецензија у домаћој и страниј периодици и зборницима на српском, њемачком, енглеском, француском, руском, италијанском, словеначком и бугарском. Приредио је 42 стручна тематска зборника. Уредник је више стручних периодичних публикација: нпр. часописа за филозофију и социологију *Луча* (Никшић, од 1992. до 2006. главни и одговорни уредник), ревије *Овдје* (Подгорица, 1989–2003), *Филозофских студија* (Београд, 1991–1992), *Отачника* (Врњачка Бања 1996–1998), *Богословља* (Београд, 2005–2010), *Теолошких погледа* (Београд, 2008–2018), оснивач је и главни уредник (*Founding Editor and Editor-in-Chief*) међународног часописа *Philotheos* (International Journal for Philosophy and Theology, излази од 2001), члан је (од 2004) међународне редакције *Архива за средњовјековну филозофију и културу* (Archiv für Mittelalterliche Philosophie und Kultur). Објавио је неколике десетине превода стручних текстова са њемачког, енглеског, руског и грчког (међу ауторима које је преводио су Платон, Шлајермахер, Хајдегер, Гадамер, Хабермас, Фром). Организатор је, предавач по позиву и учесник многих домаћих, регионалних и међународних скупова. У његов рад и ангажман спада и стручна публицистика, која увијек настоји да питања од јавног интереса излаже компетентно и начелно, поштујући нормативност и одговорност јавног говора као моралног чина, чиме је подизао стандарде комуникације и супротстављао се ерозији смисла у доба постистине.

2.1. Међународна репутација: Од његових осам књига на страним језицима треба издвојити библиографски увод за изучавање ране грчке филозофије (*Bibliographia praesocratica*, Paris, 2001, 700 pp.), који је у међународној стручној литератури добио статус примарне референтне књиге у овој области, затим *Критику балканистичког дискурса*, књигу која је осим у пет издања на српском објављена на италијанском (2001, 2020), словеначком (2001), енглеском (2004, 2013), њемачком (2004), француском (2010), руском (2015) и грчком (2017), као и књиге *Between God and Man* (Academia, Sankt Augustin, 2002) и *The Presence of Transcendence* (Los Angeles, 2013), које су збирке репрезентативних студија из главних области ауторових интересовања. Стручне радове је објављивао у многим регионалним и међународним часописима, од којих треба истаћи: *Archiv für Begriffsgeschichte* (Bonn/Hamburg), *Balkanica: Annual of the Institute for Balkan Studies* (Belgrade), *Theological Quarterly* (Ljubljana), *Orthodoxes Forum* (München), *Philotheos: International*

Journal for Philosophy and Theology (Belgrade), *Synthesis philosophica* (Zagreb), *Theoria* (Beograd), као и у међународним зборницима: нпр. К. I. Boudouris, ed., *Philosophy and Orthodoxy* (Athens: International Center for Greek Philosophy and Culture 1994, 270-288) и W. Braun, F. Decher, W. Gantke, A. W. Kucera, M. Kühnlein, B. Šijaković (eds.), *Neuere Reflexionen zur Religionstheorie und religiösen Erkenntnis* (Cuxhaven & Dartford: Traude Junghans Verlag 1997, 59-68).

Цитираност Шијаковићевих радова у домаћим и иностраним публикацијама је респектабилна. О његовим радовима афирмативно су писали не само угледни домаћи аутори као што су Михаило Ђурић (*Filozofski godišnjak* 4, 1991, 185-193 = М. Ђурић, *Сабрани списи*, књ. 10, 2009, 133-143), Слободан Жуњић (*Filozofski godišnjak* 4, 1991, 194-199 = S. Žunjić, *Temida filozofije*, 2013, 12-20), Ђуро Шушњић (*Pravo i društvo* br. 2, 2012, 175-180), него и инострани академски стручњаци: P. Villalba (*Faventia* 14/1, 1992, 99-100), B. Митевски (*Жива антика* 41-42, 1992, 127-129; 51, 2001, 90-91), M. R. Wright (*Phronesis* 38, 1993, 109), A. Sheppard (*Phronesis* 41, 1996, 231), J. Schouwey (*Revue de théologie et de philosophie* 128, 1996, 292-293), G. Kocijančič (*Tretji dan XXVI* (227) 8/9, 1997, 145), A. Motte (*Kernos* 11, 1998, 411-412), P. Yannopoulos (*Byzantion* 68.2, 1998, 568-569), K. Athanasopoulos (*Elliniki Filosofiki Epitheorisi* 19, 56, 2002, 199-200), C. J. Classen (*Gnomon* 75.4, 2003, 355-356), J. Mansfeld (*Phronesis* 48.2, 2003, 164-173), M. Stemich (*Museum Helveticum* 60.4, 2003, 262), K. Narecki (*Studia Antyczne i Mediewistyczne* 36, 2003, 219-227), R. McKirahan (*Journal of the History of Philosophy* 42.2, 2004, 217), Y. Lafrance (*Dialogue* 43.4, 2004, 797-800), L. Rossetti (*Bollettino della Società Filosofica Italiana* n. 189, 2006, 83-88), P. Destrée (*Revue Philosophique de Louvain*, tome 105, n° 1-2, 2007, 161-162), H. Reichel (*Theologische Revue* 110, 2014, 498-499).

У част професора Шијаковића, поводом његових 65 година, објављена је међународна вишејезична тематска монографија – свечаник: ***Philosophos – Philotheos – Philoponos. Studies and Essays as Charisteria in Honor of Professor Bogoljub Šijaković on the Occasion of His 65th Birthday*** (Belgrade/Podgorica, 2021), гдје су 74 аутора из 17 земаља приложили 72 текста на 1182 стране. Ова јединствена публикација понајбоље говори и о областима интересовања професора Шијаковића и о његовој интегрисаности и утицају на интернационалну заједницу истраживача.

Исцрпни и детаљни подаци о научном раду професора Шијаковића дати су у приложеној његовој библиографији.

3. Брига за наставно-научни подмладак: Професор Богољуб Шијаковић је држао наставу и био ментор на основним, магистарским/мастер и докторским студијама у неколико регионалних академских центара. Отуд је његова брига за наставно-научни подмладак веома плодна. Више пута је био предсједник комисије и писац извјештаја за изборе колега у наставна звања (Филозофски факултети у Никшићу, Бањалуци, Источном Сарајеву, Косовској Митровици, Правни факултет у Београду, Богословски факултет у Београду). Више пута је био ментор или члан комисије за израду и одбрану докторских дисертација (Филозофски факултети у Никшићу и Београду, Правни факултет у Београду, Богословски факултет у Београду), такође у магистарским/мастер комисијама (Филозофски факултет у Никшићу, Филолошки факултет у Београду, Правни факултет у Београду, Богословски факултет у Београду). Посебно је значајан и немјерљив његов ангажман на формирању стручног подмладка на студијама филозофије у Никшићу, гдје је одлучујуће утицао на подизање нивоа студија, усавршавање младих колега у земљи и иностранству, изградњу стручне инфраструктуре (часописи, филозофске едиције,

преводилаштво, скупови, струковно удружење). Добрим дијелом захваљујући њему студије филозофије у Никшићу не само да су постигле задовољавајући ниво него су постале и регионално препознатљиве и цијењене. Ријечју, допринос професора Шијаковића развоју студија филозофије у Црној Гори и афирмацији Универзитета Црне Горе у тој области је заиста суштински.

4. Приврженост етичком кодексу: У свом четрдесетједногодишњем раду на Филозофском факултету у Никшићу као асистент, доцент и редовни професор – Богољуб Шијаковић није подвајао стручне и етичке стандарде наставника и педагога. Не само да никада није прекршио етички кодекс, него је стоички и достојанствено подносио када је према њему кршен етички и правни кодекс, истовремено се супротстављајући кршењу академских норми када су у питању колеге на Универзитету. Такав је био и као шеф студија филозофије, као продекан на Филозофском факултету, као председник Савјета Универзитета који је својевремено иницирао промјену назива нашег Универзитета у Универзитет Црне Горе.

Узимајући у обзир чврсту аргументацију која без остатка испуњава критеријуме постављене за избор у звање професора емеритуса, али и неподијелено мишљење домаће, регионалне и шире европске академске заједнице, избор проф. др Богољуба Шијаковића у звање професора емеритуса није само пригодан колегијални гест, већ обавеза и симболично враћање дуга за фасцинантну и беспрекорну предавачку и научно-истраживачку каријеру угледног професора, ерудите и јавног интелектуалца који је својим посвећеним радом, бригом за институцију и властитим животом на узоран начин допринио афирмацији и препознатљивости Студијског програма за филозофију, чији је главни оснивач, затим Филозофског факултета у Никшићу, који не би ни постојао под тим називом без филозофске катедре, напоскон и Универзитета Црне Горе у цјелини, за који је везао цијели свој професионални вијек, најбоље и најплодније године свог стваралаштва. Уз све то треба, на крају подсјетити, да су скоро сви садашњи професори Студијског програма за филозофију своје специјализације (у Бечу, Москви, Атини) добили захваљујући препорукама и подршци професора Шијаковића.

У Никшићу,

16. јануара 2023.

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRILJENO:	26. 01. 2023.		
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	166		

Предлагачи:

Проф. др Драго Перовић

Проф. др Душан Крцуновић

Прилог: Библиографија Богољуба Шијаковића

Пристанак проф. Шијаковића

Наставно-научном вијећу Филозофског факултета
и Сенату Универзитета Црне Горе

Овим путем изражавам

САГЛАСНОСТ

да будем кандидован у звање professor emeritus.

С поштовањем и колегијалном захвалношћу,

проф. др Богољуб Шијаковић

12. 1. 2023.

Књиге | Monographs and Collections of Essays

1. *Mythos, physis, psyche* (1991) [54], (²2002) [152]
2. *Зоон политикон* (1994) [74]
3. *Хермесова крила* (1994) [75]
4. *Amicus Hermes* (1996) [83]
5. *Историја, Одговорност, Светост* (1997) [113]
6. *Критика балканистичког дискурса* (2000) [125], (²2001) [132], (⁴2009) [244], (⁵2012) [284]
7. *Bibliographia praesocratica* (2001, ²2003) [133]
8. *Between God and Man* (2002) [153]
9. *Пред лицем Другог* (2002) [154]
10. *A Critique of Balkanistic Discourse* (2004) [216]
11. *Огледање у контексту* (2009) [245], (²2011) [272]
12. *La critique du discours balkanistique* (2010) [256]
13. *Универзитет и српска теологија* (2010) [257], (²2014) [305]
14. *Брига за Жртву* (2011) [273]
15. *Библиографија часописа „Луча“ (1984-2005)* (2011) [274]
16. *Мит и философија* (2012) [281]
17. *О патњи и памћењу* (2012) [282]
18. *Историја : Насиље : Теорија* (2012) [283]
19. *Присутност трансценденције* (2013) [295]
20. *The Presence of Transcendence* (2013) [296]
21. *University and Serbian Theology* (2014) [306]
22. *Критика балканистическог дискурса* (2015) [314]
23. *Велики рат, Видовданска етика, Памћење* (2015) [315]
24. *Отпор забораву* (2016) [323]
25. *Црква, право, идентитет* (2019) [349]
26. *Светосавље и философија живота* (2019) [350], (²2020) [356]
27. *Философија живота и хеленска агонистика* (2021) [363]
28. *Пролегомена за византијску философију и питање хришћанске философије* (2022) [374]

А. Књиге, студије, огледи, чланци, библиографије, рецензије, прикази, интервјуи | Books, Studies, Essays, Articles, Bibliographies, Reviews, Interviews

1975-1978.

Видјети 2011 [272] стр. 186-194, 200-203, 204-211, 229-232, 236-240, 241-247.

1981.

- [1] „Ништа се не може родити, ако већ није било зачето“, *Никишићке новине*, год. XV, бр. 650 (13. новембар 1981) 4.
Разговор са новинаром М[илорадом] Ђ[укановићем] поводом додјеле Октобарске награде града Београда за најбоље

стручне и научне радове студената Универзитета у Београду у 1981. години (за дипломски рад „Mythos и пресократски логос“ на Филозофском факултету у Београду).

Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 37-40.

1982.

- [2] „Естетски вриједносни феномен“, *Универзитетска ријеч*, год. XIII, бр. 1-2 (18. фебруар 1982) 19.

Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 241-247.

- [3] „*Physis i kosmos u presokratika*“, *Споне*, год. XIV, бр. 1-2 (1982) 91-102.

У знатно прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54], нарочито стр. 194 и даље, 310-318, односно у другом издању (2002) [152] стр. 199 и даље, 308-316.

- [4] „Mythos“, *Зборник радова професора и сарадника Наставничког факултета у Никшићу* 5-6 (1982) 101-122.

У прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 103-130, односно у другом издању (2002) [152] стр. 82-109.

1983.

- [5] „Маркс и Аристотел: Једно аристотелијанско читање односа ‘истраживања’ и ‘приказивања’ у Маркса и предлог за расправу око философије историје“ (12. октобар 1983).

Издавање на колоквијуму о Марксу 12. октобра 1983. у Никшићу и у оквиру постдипломског колегијума на Филозофском факултету у Београду марта 1985, а потом на Првом Конгресу философа Југославије, одржаном од 5. до 7. маја 1988. у Херцег Новом. Видјети: *Луча* V/1-2 (1988) 54-63.

Објављено у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 103-114; прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 209-216, под насловом „Карл Маркс с Аристотеловим кључем у погрешној брави“, а потом у: *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 291-297.

Објављено на њемачком под насловом „Marx mit dem aristotelischen Schlüssel im falschen Schloß“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 52-62; на енглеском под насловом „Karl Marx with Aristotle’s Key in the Wrong Lock“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 294-300.

- [6] „Револуционар и бирократија“, *Универзитетска ријеч*, год. XIV, бр. 4 (10. март 1983) 12.

приказ: Branko Kovačević, *Trocki o proleterskoj partiji i permanentnoj revoluciji i njegove kontraverze u ruskoj socijaldemokratskoj i boljševičkoj partiji*, Cetinje: Obod, Beograd: Naučna knjiga 1981, 534 стр.

Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 1051-1054.

- [7] „[Wilhelm Nestle]“, *Pregled LXXIII/6* (1983) 630.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 486-487; ²2011 [272] стр. 910-911.

1984.

- [8] „О iskustvu svjetlosti“, *Луца* I/1 (1984) 43-58.

Прештампано под насловом „Проблемски сноп метафизике свјетлости“ у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 115-141 (142-166: аналитички библиографски додатак φῶς νοητόν), као и у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 148-168 (169-197: „φῶς νοητόν: Библиографија о Метафизици свјетлости“), а потом у: *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 254-271.

библиографија садржи 400 јединица

Објављено на француском под насловом „Le faisceau de problèmes de la métaphysique de la lumière“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 63-93 (94-125: appendix bibliographica analytica φῶς νοητόν); такође [221]; на енглеском под насловом „The Problem-Beam of the Metaphysics of Light“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 256-274.

- [9] „Eleatska i posteatska ontologija“, *Зборник радова професора и сарадника Наставничког факултета у Никшићу* 7-8 (1984) 163-185.

У темељито прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 235-310, односно у другом издању (2002) [152] стр. 237-308.

- [10] „[Herbert Jennings Rose]“, *Pregled LXXIV/4* (1984) 474.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 487-488; ²2011 [272] стр. 911-912.

- [11] „Hans Blumenberg“, *Луца* I/1 (1984) 41-42.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 482-483; ²2011 [272] стр. 906-907.

- [12] „Eugen Fink“, *Луца* I/1 (1984) 67-68.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 480-482; ²2011 [272] стр. 904-906.

[13] „Louis Herbert Gray“, *Luča* I/1 (1984) 160.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 488-489; 2011 [272] стр. 912-913.

[14] „Bibliographia Aristoteliana: de anima / parva naturalia“, *Luča* I/2 (1984) 159-221.

библиографија садржи 937 јединица

[15] „Чему *Луча*?“, *Никишићке новине*, год. XVIII, бр. 791-792 (28. децембар 1984) 6.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 677-679; *Библиографија часописа „Луча“ (1984-2005)* 2011 [274] стр. 9-10.

1985.

[16] „Повијесност, традиција, савременост: О херменеутичком приступу философској баштини“, *Овдје*, год. XVII, бр. 198 (1985) 29.

У незнатно прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 9-14, односно у другом издању (2002) [152] стр. 11-16.

[17] „*Psyche* u presokratskoj filosofiji“, *Luča* II/1-2 (1985) 25-72.

У дјелимично прерађеном облику укључено (без одјелка о хомеровској психолошкој терминологији, стр. 26-32) у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 48-70, 155-161, 163-179, 211-234, 287-292, 299-309, односно (са одјелком о хомеровској психолошкој терминологији) у другом издању (2002) [152] стр. 48-80, 162-169, 170-185, 214-236, 286-291, 298-308.

Одјелак о хомеровској психолошкој терминологији (стр. 26-32) прештампан у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 35-49; „Хомеровска психолошка терминологија“, а потом у: *Mythos, physis, psyche*, друго издање, 2002 [152] стр. 64-73.

1986.

[18] „Helensko teo-kosmo-gonsko pjesništvo: Prilog proučavanju ishodišta helenske filosofije“, *Зборник радова професора и сарадника Наставничког факултета у Никшићу* 9 (1986) 143-174.

У прерађеном облику укључено у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 72-102, односно у другом издању (2002) [152] стр. 110-136.

1987.

[19] „Paradigmatičnost i tautegoričnost pjesništva“, *Filozofska istraživanja* 23 [4] (1987) 1207-1210.

Изражање на симпозиону „Философија и поезија“ одржаном 27. фебруара 1987. на Филозофском факултету у Никшићу.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 25-33; *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 142-147; *Мит и философија* 2012 [281] стр. 94-99; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 248-253.

Објављено на енглеском под насловом „The Paradigmatic and Tautegoric Nature of Poetry“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 250-255.

на њемачком [20] [83]

1988.

[20] „Paradigmatität und Tautegorität des Dichtertums“, *Synthesis philosophica* 6 [2] (1988) 597-602.

Прештампано у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 27-34.

на српском [19] [75] [154] [281] [295], енглеском [296]

[21] „Оглед о јавности“, Емисија ТВ Титоград „Живот књиге“ (21. јул 1988); штампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 154-155.

приказ: Ljubomir Tadić, *Ogled o javnosti*, Nikšić: Univerzitetska riječ 1987, 130 str.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 855-857.

1989.

[22] „Antropološki smisao samosaznanja: Uz apolonski zahtjev ‘Spoznav samoga sebe!’“, *Luča* VI/1-2 (1989) 254-259.

Изражање у оквиру постдипломског колегијума на Филозофском факултету у Београду јануара 1985.

У значајно прерађеном облику прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 167-189, као и у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 13-31; „Антрополошки смисао самопознања: Уз аполонски захтјев ‘Познај самог себе!’“, а потом у: *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 79-95.

Објављено на енглеском под насловом „Anthropological Sense of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept 'Know Thyself!'“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 126-148, као и у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 13-34: „Anthropological Meaning of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept 'Know Thyself!'“, а потом у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 90-104.

- [23] „Problemi Platonove pozne filosofije“, *Luča* VI/1-2 (1989) 271-276.
рецензија: Damir Barbarić, *Politika Platonovih Zakona: Uvod u studij Platona*, Zagreb: Centar za povijesne znanosti – Odjel za povijest filozofije 1986, 103 str.
Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 87-101: „О Платоновој позној философији (једна рецензија)“; *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 562-571; 2011 [272] стр. 984-993.
- [24] „Problem svijeta u filozofiji“, *Luča* VI/1-2 (1989) 276-279.
Приказ темата у часопису *Filozofska istraživanja* 20 [1] (1987) 3-183.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 638-642; 2011 [272] стр. 1072-1076.
- [25] „Godišnjak za povijest filozofije“, *Luča* VI/1-2 (1989) 279-280.
синописис: *Godišnjak za povijest filozofije* (Zagreb: Odjel za povijest filozofije Centra za povijesne znanosti) 1 (1983), 2 (1984), 3 (1985), 4 (1986).
- [26] „Synthesis philosophica“, *Luča* VI/1-2 (1989) 281-284.
синописис: *Synthesis philosophica* (Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo i Savez filozofskih društava Jugoslavije) 1-2 (1986), 3 (1987), 4 (1988).
- [27] „О самопостављању политичког апсолута“, *Универзитетска ријеч*, год. XIX, бр. 237-238 (април 1989) 6-7.
Издавање на скупу „Јавност и политика“ одржаном 10. јануара 1989. на Филозофском факултету у Никшићу.
Објављено са испуштањима; интегрално у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 44-54. Одјелјак „Три парадигме политичке слободе“ (стр. 46-48) објављен је засебно [48].
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 589-597.
на словеначком [35]
- [28] „Партија, држава, грађанин и оно између њих“, *Универзитетска ријеч*, год. XIX, бр. 239-240 (мај 1989) 6 [изводи]; такође у: *Комунист*, год. XLVII, бр. 1671 (Титоград, 19. мај 1989) 14 [са скраћивањима].
Интегрално објављено у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 55-63; прештампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 724-731.
- [29] „Уз тему 'Политички плурализам'“, *Пракса* 2-3 (1989) 85-91.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 64-72; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 732-739.
- [30] „Боље је устав писати мастилом него крвљу: Куда плови АВНОЈева барка?“ [интервју], *Дуга*, бр. 407 (од 30. септембра до 14. октобра 1989) 14-17, 24.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 73-94; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 707-723.
- [31] „За ustavno priznavanje političkog Drugog“ [intervju], *Laus*, br. 108 (listopad 1989) 4-5.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 105-113; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 748-754.
- [32] „Рибари људских душа“, *Универзитетска ријеч*, год. XIX, бр. 249-250 (децембар 1989) 3.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 114-116.
- [33] „Марксизам, марксизам, између осталог“, *Универзитетска ријеч*, год. XIX, бр. 249-250 (децембар 1989) 4; такође у: *Просвјетни рад*, бр. 1 (1. јануар 1990) 3.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 117-119.

1990.

Видјети [33] 1990.

- [34] „Ни марксиста ни антимарксиста“, *Побједа*, год. XLVI, бр. 8679 (30. јануар 1990) 2; такође у: *Просвјетни рад*, бр. 6 (15. март 1990) 9; са додатком „Post post scriptum“ у: *Универзитетска ријеч*, год. XX, бр. 253-254 (април 1990) 26-27.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 120-125.
- [35] „О samovzpostavivti političnega absoluta“, 2000, št. 48/49 (1990) 60-65.
на српском [27]
- [36] „Демократски форум“, *Овдје*, год. XXII, бр. 248 (јануар 1990) 21.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 141-142; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 767-768.
- [37] „Суверенитет, позиција, опозиција – годину дана послјије или Јануар по други пут у Црној Гори“, *Овдје*, год.

XXII, бр. 248 (јануар 1990) 22.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 135-141; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 762-767.

- [38] „Животна средина аутономије универзитета“, *Овдје*, год. XXII, бр. 249 (фебруар 1990) 8.

Излагање на трибини Liberalitas Academica са темом „Шта је то аутономија универзитета“, одржаној 11. децембра 1989. у Подгорици.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 219-225; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 135-139.

- [39] „Право и милост: Фрагменти о држави, грађанину, демократији, репресији“, *Универзитетска ријеч*, год. XX, бр. 251-252 (март 1990) 14-15; такође у: *Овдје*, год. XXII, бр. 252 (3. мај 1990) 6-7.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 95-104; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 740-747.

- [40] „Одбрана против аутономије“, *Овдје*, год. XXII, бр. 250 (март 1990) 18.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 130-131.

- [41] „Како се брани Одбрана или Ништа нас не смије изненадити“, *Овдје*, год. XXII, бр. 250 (март 1990) 18.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 131-134.

- [42] „Демократија и ‘демократије’“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 1 (5. октобар 1990) 1.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 156-159; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 690-693.

- [43] „О тзв. ‘Савезу реформских снага’“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 1 (5. октобар 1990) 6.

Објављено са испуштањима; интегрално у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 160-163; прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 755-758.

- [44] „Држава: национална или грађанска?“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 2 (19. октобар 1990) 1.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 164-168; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 699-702.

- [45] „Бирачи и бирачко право“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 2 (19. октобар 1990) 5.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 169-172; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 769-772.

- [46] „Повратак у Вавилон“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 3 (2. новембар 1990) 8; такође у: *Лица IX/1* (1992) 4-6: „Komunikacija kao filozofski i jugoslovenski problem“.

Уводна ријеч за разговор „О могућностима комуникације као философском и југословенском проблему“ одржаном 17. јануара 1990. у Будви.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 143-149; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 604-609: „Повратак у Вавилон: О комуникацији као философском и југословенском проблему“.

на њемачком 1993 [70]

- [47] „Савјест против Хајдегера“, *Овдје*, год. XXII, бр. 259-260 (7. новембар 1990) 2.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 180-182; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 217-219.

- [48] „Три политичка узора“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 4 (16. новембар 1990) 3.

Одјељак „Три парадигме политичке слободе“ из [27] = *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 46-48; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 590-592.

- [49] „О јавности“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 5 (3. децембар 1990) 6.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 150-151; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 610-611: „Смисао јавног комуницирања“.

- [50] „Страх од промјена и бјекство од аргумената“, *Никшићке новине*, год. XXIV, бр. 1077 (20. децембар 1990) 7; такође у: *Демократска ријеч*, год. II, бр. 8 (23. април 1991) 4.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 173-175; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 773-775.

- [51] „Thales i Anaksimandros: Uz problem početka (grčke) filozofije“, *Filozofska istraživanja* 37 [4] (1990) 889-911.

Адаптирано из: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 131-154, 319-329, односно у другом издању (2002) [152] стр. 140-162, 317-326.

- [52] „Bibliographia Hegeliana: Hegel i grčka filozofija“, *Filozofska istraživanja* 37 [4] (1990) 1157-1191.

библиографија садржи 583 јединице

- [53] „Bibliographia Nietzscheana: Nietzsche i grčka kultura“, *Filozofski godišnjak* 3 (1990) 291-310.

библиографија садржи 176 јединица

1991.

Видјети [50] 1991.

- [54] *Mythos, physis, psyche: Ogledanje u predsokratovskoj „ontologiji“ i „psihologiji“*, Nikšić: Univerzitetska riječ,

Beograd: Filozofsko društvo Srbije 1991, 434 str. ISBN 86-427-0284-2

друго издање 2002 [152]

Sadržaj (str. 5-6):

Na početku (7-8)

1. Uvođenje kao polazište (9-37) [16]

2. Prvi put Thales (38-70) [17]

3. *Mythos*: njegova utroba i njegov porod (71-130) [4] [18] [281]

4. Ponovo Thales, a potom Anaximandros i Anaximenes (131-162) [17] [51] [281]

5. *Psyche*: orfičari, pitagorovci, Empedokles (163-192) [17]

6. *Physis* i *psyche*: *crux Heraclitea* (193-234) [3] [17]

7. *Genesis* ili ono što nije: Parmenides (235-256) [9]

8. *Physis* i 'sastojci': Empedokles i Anaxagoras (257-286) [9]

9. Diogenes u među-vremenu: *psyche* i ponovo vazduh (287-292) [9] [17]

10. *Physis* – *psyche*: *crux Democritea* (293-318) [3] [9] [17]

11. Ishođenje kao stanovište (Panorama theseon) (319-347) [51]

12. *Mythos*, *Physis*, *Psyche*: Ein Sichversuchen an der vorsokratischen „Ontologie“ und „Psychologie“ (348-362) [83] (на српском [78])

Literatura (363-385)

Index locorum (386-405)

Index nominum (406-416)

Index rerum (417-424)

Index verborum (425-434)

рец.:

Mihailo Đurić, *Filozofski godišnjak* 4 (1991) 185-193 = М. Ђурић, *Изабрани списи*, књ. X: *Савремена српска филозофија*, Београд: Службени лист СРЈ, Терсит 1997, 180-194 = М. Ђурић, *Сабрани списи*, књ. 10: *Савремена српска филозофија*, Београд: Службени гласник, Правни факултет 2009, 133-143.

Slobodan Žunjić, *Filozofski godišnjak* 4 (1991) 194-199 = S. Žunjić, *Temida filozofije: Iz filozofske kritike*, Beograd: Otačnik 2013, 12-20.

Tomislav Kargačin, *Gledišta* XXXII/5-6 (1991) 170-175.

Витомир Митевски, *Жива антика* 41-42 (1992) 127-129.

P. Villalba, *Faventia* 14/1 (1992) 99-100.

M. R. Wright, *Phronesis* 38 (1993) 109.

Александар М. Петровић, *Источник* 5 (1993) 130-133.

Илија Марић, *Gledišta* XXXVII/1-2 (1996) 186-191 = И. Марић, *Филозофија на Истоку Европе: Огледи из византијске, руске и српске филозофије*, Београд: Плато 2002, 336-345.

ауторов самоприказ на њемачком 1993 [69]

[55] „Bibliographia Heideggeriana: Heidegger i grčko mišljenje“, *Filozofski godišnjak* 4 (1991) 249-278.

библиографија садржи 312 јединица

[56] „Геометрија и демократија“, *Демократска ријеч*, год. II, бр. 7 (5. март 1991) 3.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 176-179; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 600-603.

[57] „Смрт фашизму – слобода штампи“, *Покрет*, год. 50, бр. 202 (17. април 1991) 18 (цензурирано!); интегрално: „Смрт фашизму – слобода штампи“ са додатком „Писмо главном и одговорном уреднику *Покрета*“ у: *Овдје*, год. XXIII, бр. 269 (април 1991) 53-54+55.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 182-187+188.

[58] „Слуге злих господара“, *Овдје*, год. XXIII, бр. 271 (јун-јул 1991) 60-61; такође у: *Покрет*, год. 50, бр. 208 (10. јул 1991) 44-45.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 189-194.

[59] „Демократске институције и грађанска мобилизација“, *Овдје*, год. XXIII, бр. 274 (октобар 1991) 3-4; такође у: *Лица* IX/1 (1992) 27-29: „Demokratske institucije i građanska mobilizacija“.

Саопштење за прву сесију Лјетње школе за филозофију и друштвену теорију „Будвански дијалози“, одржану од 18. до 25. маја 1991. у Будви на тему „Смисао промјена у Источној Европи“.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 195-200; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 694-698.

1992.

Видјети [46] 1992, [59] 1992.

- [60] „Држава као циљ и као претпоставка“, *Овдје*, год. XXIV, бр. 277 (јануар 1992) 28-29; такође у: Зборник радова на тему: *Перспективе Црне Горе у савременим процесима*, Титоград: Републички савјет за развој 1992, 261-265.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 201-210; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 779-787.
- [61] „Црна Референдумска Гора“, *Побједа*, год. XLVIII, бр. 9401 (3. фебруар 1992) 4.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 211-213; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 788-790.
- [62] „Универзитет између идеје и закона“, *Побједа*, год. XLVIII, бр. 9443, 9444, 9445, 9446 (16, 17, 18, 19. март 1992) 10, 11, 11, 13.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 231-241; одјељак „Шта је то аутономија универзитета?“ (стр. 233-236) прештампан засебно [82]. Такође у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 140-148.
- [63] „Теорија кризе“, *Побједа*, год. XLVIII, бр. 9462 (4. април 1992) 14.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 254-255; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 212-213.
приказ: Е. Huserl, *Kriza evropskih nauka i transcendentalna fenomenologija*, prev. Z. Đindić, Gornji Milanovac: Dečje novine 1991, 463 str.
- [64] „Криза теорије“, *Побједа*, год. XLVIII, бр. 9462 (4. април 1992) 14.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 256-257; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 213-214.
приказ: Ž. Bodrijar, *Simbolička razmena i smrt*, prev. M. Marković, Gornji Milanovac: Dečje novine 1991, 277 str.
- [65] „Дерида, Одговорност, Други“, *Побједа*, год. XLVIII, бр. 9476 (18. април 1992) 13.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 257-259; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 214-216: „Одговорност и Други“.
Приказ предавања Жака Дерида „Давати смрт – тајне европске одговорности“ (Београд, 6. април 1992).
- [66] „Туђа Европа и Домаћа Власт“, *Демократска ријеч*, год. III, бр. 10 (26. мај 1992) 2; такође у: *Лица IX/1* (1992) 29-30: „Tuđa Evropa i Domaća Vlast“.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 260-262; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 598-599.
- [67] „RAT(i)RATio(nalnost): Између racionalnog nasilja i nasilne racionalnosti“, *Лица IX/2* (1992) 4-11; такође: „РАТ(и)РАТio(налност): Између рационалног насиља и насилне рационалности“, *Овдје*, год. XXV, бр. 299-300 (новембар-децембар 1993) 40-43; као и: „RAT (i) RATIO(nalnost)“, *Dialogue*, vol. 3, № 10 (juin 1994) 94-99.
Саопштење за другу сесију „Будванских дијалога“ (Communicatio Mediterranea), одржану од 28. до 30. септембра 1992. на Филозофском факултету у Никшићу на тему „Рат, рационалност, ирационалност“.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 266-281, као и у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 47-65; *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 316-331; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 646-660: „Рат и рационалност“; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 82-99; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 179-192.
Објављено на енглеском под насловом „War and Rationality“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 182-194.
на француском [79] [83]
- [68] „Држава или Нација – одаберите сами!“, *Побједа*, год. XLVIII, бр. 9586 (8. август 1992) 9; такође у: *Овдје*, год. XXIV, бр. 284-285 (август-септембар 1992) 40.
Изговорено на трибини „Фронесис“ одржаној 25. децембра 1991. на Филозофском факултету у Никшићу.
Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 214-218; *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 703-706.

1993.

- Видјети [67] 1993.
- [69] „Selbstanzeige: Mythos, Physis, Psyche“, *Archiv für Begriffsgeschichte* 36 (1993) 339-340.
Самоприказ на њемачком књиге *Mythos, physis, psyche* 1991 [54].
- [70] „Rückkehr nach Babylon: Über die Kommunikation als philosophisches und jugoslawisches Problem“, *Dialogue*, vol. II, № 6 (juin 1993) 100-102.
на српском 1990 [46]
- [71] „Парадоксија спознања“, *Побједа*, год. XLIX, бр. 9872 (29. мај 1993) 11.
Неауторизовани изводи из предавања на Цетињу 24. маја 1993. у оквиру првог кирилметодијевског симпозиона на тему „Логос у грчкој философији и хришћанству“ у организацији Цетињске Митрополије и Филозофског факултета у Никшићу.
- [72] „Парадоксија мистичког богопознања“, *Беседа III/1-4* (1993[1994]) 215-226.
Изалагање на скупу „Скривени Бог“ одржаном 21. маја 1993. у Студентском културном центру у Београду и на првом кирилметодијевском симпозиону „Логос у грчкој философији и хришћанству“ 24. маја 1993. на Цетињу.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 191-212; *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 41-57; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 104-119.

на енглеском [76] [153] [296] и њемачком [77] [83]

[73] „Покајање као преумљење“, *Побједа*, год. XLIX, бр. 9914 (10. јул 1993) 10.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 251-253; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 860-862.

приказ: Митрополит Амфилохије, *Враћање душе у чистоту: Бесједе, разговори, погледи*, Никшић, Подгорица, Приштина, Београд 1992, 288 стр.

1994.

Видјети [67] 1994.

[74] *Зоон политикон: Примјери из личне легитимације*, Подгорица: Унирекс 1994, 288+8* стр. ISBN 86-427-0320-2

Садржај (стр. 7-10):

Гдје је која тема (11)

Гдје је која илустрација (12)

1. Антипролог: Сумња у предговор (13-18) [118] [272]

2. Зоон политикон (19-43) [272]

3. О самопостављању политичког апсолута (44-54) [27] [48] [272]

4. Партија, држава, грађанин и оно између њих (55-63) [28] [272]

5. Уз тему „Политички плурализам“ (64-72) [29] [272]

6. Боље је устав писати мастилом него крвљу: Куда плови АВНОЈева барка? (73-94) [30] [272]

7. Право и милост: Фрагменти о држави, грађанину, демократији, репресији (95-104) [39] [272]

8. За уставно признавање политичког Другог (105-113) [31] [272]

9. „Марксизам“, „Одбрана“ и последњи дани (114-134) [32] [33] [34] [40] [41]

10. Суверенитет, позиција, опозиција – годину дана послје или Јануар по други пут у Црној Гори (135-142) [36] [37] [272]

11. Повратак у Вавилон: О комуникацији као философском и југословенском проблему (143-149) [46] [272] (на њемачком [70])

12. О јавном комуницирању (150-155) [21] [49] [272]

13. Демократија и „демократије“ (156-159) [42] [272]

14. О тзв. „Савезу реформских снага“ (160-163) [43] [272]

15. Држава: национална или грађанска? (164-168) [44] [272]

16. Бирачи и бирачко право (169-172) [45] [272]

17. Страх од промјена и бјекство од аргумената (173-175) [50] [272]

18. Геометрија и демократија (176-179) [56] [272]

19. Савјест против Хајдегера (180-194) [47] [57] [58] [272]

20. Демократске институције и грађанска мобилизација (195-200) [59] [272]

21. Држава као циљ и као претпоставка (201-210) [60] [272]

22. Црна Референдумска Гора (211-213) [61] [272]

23. Држава или Нација – одаберите сами! (214-218) [68] [272]

24. Животна средина аутономије универзитета (219-230) [38] [272]

25. Универзитет између идеје и закона (231-245) [62] [272]

26. Наука о вјери: култура и право (246-253) [81] [113] [116] [245] [272] [276]

27. Хусерл, Бодријар, Дерида – у одвојеној посјети нама (254-260) [63] [64] [65] [272]

28. Туђа Европа и Домаћа Власт (260-262) [66] [272]

29. Касандра зове (263-265) [272]

30. РАТ(и)РАТ(и)о(налност): Између рационалног насиља и насилне рационалности (266-281) [67] [74] [113] [154] [272] [283] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])

Подаци о претходним објављивањима (283-288)

Ратко Р. Божовић: Наш зоон политикон (1*-3*)

Желидраг Никчевић: Граматика одговорности (4*-8*)

рец.:

Ратко Р. Божовић, *Зоон политикон*, стр. 1*-3* = *Побједа*, 1996.

Желидраг Никчевић, *Зоон политикон*, стр. 4*-8* = Ж. Никчевић, *Отпис*, Ријека Црнојевића: Ободско слово 1994, 174-182.

Зоран Лакић, *Историјски записи* год. LXVII, бр. 3-4 (1994) 179-180.

Miroslav Ivanović, *Sociološki pregled* XXVIII/4 (1994) 549-550.

В[ладимир] Ђ[урђевић], *Демократија* бр. 2 (јун/јул 1995) 31: „Филозофско суочавање са временом“.

Милош Крстонијевић, *Побједа*, год. LI, бр. 10621 (6. јул 1995) 12.

Предраг Голубовић, *Српска политичка мисао* год. II, бр. 4 (1995) 206-208.

[75] *Хермесова крила*, Београд: ПЛАТΩ 1994, 232 стр.

Садржај (стр. 5):

Хермесова крила (7-14) [154] [295] (на енглеском [83] [296])

Читање (као) дијалог (15-24) [80] [154] [295] (на француском [83], енглеском [296])

Парадигматичност и таутеогричност пјесништва (25-33) [19] [154] [281] [295] (на њемачком [20] [83], енглеском [296])

Хомеровска психолошка терминологија (35-49) [17] [152]

appendix bibliographica: Problemata psychologica ante Socratem (50-70) [133]

библиографија садржи 272 јединице

Онтолошки карактер ране грчке философије (71-85) [78] [154] [295] (на њемачком [54] [83] [152], енглеском [296])

О Платоновој позној философији (једна рецензија) (87-101) [23] [245]

Маркс с Аристотеловим кључем у погрешној брави (103-114) [5] [154] [295] (на њемачком [83], енглеском [296])

Проблемски сноп метафизике свјетлости (115-141) [8] [154] [295] (на француском [83] [221], енглеском [296])

аналитички библиографски додатак: φῶς νοῦτόν (142-166) [154] (на француском [83])

Антрополошки смисао самопознања: Уз аполонски захтјев „Познај себе самог!“ (167-189) [22] [154] [295] (на енглеском [83] [153] [296])

Парадоксија мистичког богопознања (191-212) [72] [154] [295] (на енглеском [76] [153] [296], њемачком [77] [83])

Index locorum (214-223)

Index nominum (224-227)

Index rerum (228-231)

рец.:

Dejan Lučić, *Theoria* XXXVIII/4 (1995) 151-153.

Ненад Даковић, *Политика* год. XCI, бр. 29366 (22. јул 1995) 19.

Соња Томовић, *Побједа*, год. LII, бр. 10827 (3. фебруар 1996) 11.

Anne Sheppard, *Phronesis* 41 (1996) 231.

Вера Георгиева, *Жива антика* 46 (1996) 134-136.

[76] „The Paradox of the Mystical Knowledge of God“, in: K. I. Boudouris, ed., *Philosophy and Orthodoxy*, Athens: International Center for Greek Philosophy and Culture 1994, 270-288.

Прочитано на Петој међународној конференцији о грчкој философији са темом „Философија и православље“, одржаној од 22. до 28. августа 1993. на грчким острвима Самосу и Патмосу у организацији Међународног друштва за грчку философију.

Прештампано у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 45-65; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 112-125.

на српском [72] [75] [154] [295] и њемачком [77] [83]

[77] „Die Paradoxie der mystischen Gotteserkenntnis“, *Orthodoxes Forum* 8 (1994) 189-199.

Прештампано у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 149-171, као и у: W. Braun, F. Decher, W. Gantke, A. W. Kucera, M. Kühnlein, B. Šijaković (Hgg.), *Neuere Reflexionen zur Religionstheorie und religiösen Erkenntnis*, Cuxhaven & Dartford: Traude Junghans Verlag 1997, 59-68; *Durch den Glauben denken: Aufsätze aus der serbischen Theologie heute*, herausgegeben von Bogoljub Šijaković, Belgrad: Orthodox-Theologische Fakultät 2017, 103-118.

на српском [72] [75] [154] [295] и енглеском [76] [153] [296]

[78] „Ontološki karakter rane grčke filosofije“, *Theoria* XXXVII/2 (1994) 59-67.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 71-85, као и у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 198-208; „Онтолошки карактер ране хеленске философије“; потом у: *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 272-281.

Објављено на њемачком у: *Mythos, physis, psyche* 1991 [54] стр. 348-362, односно у другом издању (2002) [152] стр. 344-357; прештампано под насловом „Der ontologische Charakter der frühgriechischen Philosophie“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 35-51; на енглеском под насловом „The Ontological Character of Early Greek Philosophy“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 275-284.

[79] „Guerre et rationalité“, *Dialogue*, vol. 3, N° 12 (décembre 1994) 45-52.

Прештампано у: *Amicus Hermes* 1996 [83] стр. 187-208.

Објављено на енглеском под насловом „War and Rationality“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 182-194.

на српском [67] [74] [113] [154] [272] [295]

[80] „Читање (као) Дијалог“, у: А. Јерков и др., прир., *Постмодерна на тргу*, Подгорица: Октоих 1994, 52-58.

Издавање на скупу „Изазови постмодерне рецепције: Романа читања“ одржаном 14. и 15. маја 1993. у Подгорици.

Прештампано у: *Хермесова крила* 1994 [75] стр. 15-24; *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 135-141; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 242-247.

Објављено на француском под насловом „Lecture (en tant que) Dialogue“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 17-26; на енглеском под насловом „Reading (as) Dialogue“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 244-249.

[81] „Наука о вјери: култура и право“, *Просвјетни рад*, бр. 5-6 (15. мај 1994) 10; такође у: *Светигора*, год. III, бр. 28

(јуни 1994) 54-55.

Излагање за округлим столом 19. фебруара 1992. у Подгорици.

Прештампано у: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 246-251; дјелимично (стр. 248-251) прештампано у [84]; укључено у [113] [116]; прерађено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 81-85; ²2011 [272] стр. 478-482: „Вјеронаука као култура и као право“; укључено у [276].

1995.

[82] „Шта је то аутономија универзитета?“, *Индекс* (фебруар-март 1995) 10.

Одјељак текста „Универзитет између идеје и закона“ 1992 [62], прештампан из: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 231-241: 233-236 = *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 140-148: 142-144.

1996.

Видјети [115] 1996.

[83] *Amicus Hermes: Aufsätze zur Hermeneutik der griechischen Philosophie*, Podgorica: Oktioh 1996, 224 S. ISBN 86-7659-083-4

Садржај/Inhalt (стр. 5):

Danksagung (6)

Hermes' Wings (9-16) [296] (на српском [75] [154] [295])

Lecture (en tant que) Dialogue (17-26) (на српском [75] [80] [154] [295], енглеском [296])

Paradigmatät und Tautegorität des Dichtertums (27-34) [20] (на српском [19] [75] [154] [295], енглеском [296])

Der ontologische Charakter der frühgriechischen Philosophie (35-51) [54] [152] (на српском [75] [78] [154] [295], енглеском [296])

Marx mit dem aristotelischen Schlüssel im falschen Schloß (52-62) (на српском [5] [75] [154] [295], енглеском [296])

Le faisceau de problèmes de la métaphysique de la lumière (63-93) [221] (на српском [8] [75] [154] [295], енглеском [296])

appendix bibliographica analytica φῶς νοητόν (94-125) (на српском [75] [154])

Anthropological Sense of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept „Know Thyself!“ (126-148) [153] [296] (на српском [75] [154] [295])

Die Paradoxie der mystischen Gotteserkenntnis (149-171) [77] (на српском [72] [75] [154] [295], енглеском [76] [153] [296])

Богопознание и преодоление дистанции (172-184) (на српском [85] [154] [295], енглеском [153] [296])

Guerre et rationalité (187-208) [79] (на српском [67] [154] [295], енглеском [153] [296])

Nachweise (209-210)

Index locorum (211-219)

Index nominum (220-223)

рец.:

Jacques Schouwey, *Revue de théologie et de philosophie* 128 (1996) 292-293.

Gorazd Kocijančič, *Tretji dan XXVI* (227) 8/9 (sept.-okt. 1997) 145.

André Motte, *Kernos* 11 (1998) 411-412.

P. Yannopoulos, *Byzantion* 68.2 (1998) 568-569.

[84] „Vjersko obrazovanje kao pravo“, *Index* (februar 1996) 52-53.

Одјељак текста „Наука о вјери: култура и право“ 1994 [81], прештампан из: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 246-251: 248-251 = *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 82-85; ²2011 [272] стр. 479-482.

[85] „Познање Бога и превладавање дистанције“, у: *Појам Бога у филозофији*, прир. М. А. Перовић, Нови Сад: Културни центар, Катедра за филозофију 1996, 133-141; такође у: *Отачник*, год. I, бр. 1 (1996) 123-130; *Луча XIII/1-2* (1996) 115-119: „О богопознању у грчкој филозофији и у хришћанству“.

Излагање на симпосиону „Појам Бога у филозофији“ 19. јула 1995. у Новом Саду и потом 7. новембра 1995. на Филозофском факултету у Никшићу у оквиру разговора на тему „Филозофија и теологија“ поводом студентске посјете манастирима Манасија и Раваница.

Прештампано у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 119-130, као и у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 32-40: „Превладавање дистанције: О богопознању у хеленској филозофији и хришћанству“; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 96-103.

Објављено на руском под насловом „Богопознание и преодоление дистанции“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 172-184; на енглеском под насловом „Knowing God and Overcoming the Distance“ у: *Between God and Man* 2002 [153] 35-44; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 105-111.

[86] „Историја, моћ, идентитет“, у: *Филозофија као дијагноза времена*, Сремски Карловци: Филозофско друштво

Србије, Кровови 1996, 66-76; такође у: *Кровови*, год. X, бр. 36/37/38 (1996) 13-18; *Историјски записи*, год. LXIX, бр. 1 (1996) 33-45.

Излагање на скупу „Филозофија као дијагноза времена“ 23. септембра 1995. у Сремским Карловцима. Прочитано 27. марта 1996. у оквиру Collegium publicum катедри за филозофију и историју на Филозофском факултету у Никшићу.

Прештампано у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 9-27; *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 227-241; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 9-25; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 123-135.

на енглеском [285] [296]

- [87] „Mythos: Selektivna hronološko-tematska bibliografija o teorijama mita i helenskom mitotvorstvu“; *Мит: Зборник радова*, Нови Сад: Филозофски факултет 1996, 755-783.

библиографија садржи 630 јединица

Проширено у: *Bibliographia Praesocratica* 2001 [133] стр. 152-188, а потом у: *Мит и филозофија* 2012 [281] стр. 131-448.

- [88] „Philosophy of the History of Philosophy: Chronological Bibliography“, *Луца XIII/1-2* (1996) 211-243.

библиографија садржи 837 јединица

Проширено у: *Bibliographia Praesocratica* 2001 [133] стр. 91-118.

- [89] „*Historisches Wörterbuch der Philosophie*, hg. v. J. Ritter, K. Gründer, Bd. 8 (R-Sc), Basel 1992“, *Луца XIII/1-2* (1996) 156-157. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 507-510; ²2011 [272] стр. 929-932.

- [90] „L. Zhmud, *Wissenschaft, Philosophie und Religion im frühen Pythagoreismus*, Berlin 1997“, *Луца XIII/1-2* (1996) 158-159. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 526-529; ²2011 [272] стр. 948-951.

- [91] „В. Митевски, *Хераклит*, Скопје 1997“, *Луца XIII/1-2* (1996) 159-161. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 530-532; ²2011 [272] стр. 952-954.

- [92] „*Parmenid, Fragmenti, uvod*, prevod in razlaga G. Kocijančič, Maribor 1995“, *Луца XIII/1-2* (1996) 161. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 476-477; ²2011 [272] стр. 900-901.

- [93] „H. P. Engelhard, *Die Sicherung der Erkenntnis bei Parmenides*, Stuttgart-Bad Cannstatt 1996“, *Луца XIII/1-2* (1996) 161-163. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 534-537; ²2011 [272] стр. 956-959.

- [94] „H. Kessler, Hg., *Sokrates – Gestalt und Idee*, Heitersheim 1993; H. Kessler, Hg., *Sokrates – Geschichte, Legende, Spiegelungen*, Kusterdingen 1995 = *Sokrates-Studien I-II*“, *Луца XIII/1-2* (1996) 163-164. (синопис)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 542-544; ²2011 [272] стр. 964-966.

- [95] „C. Schefer, *Platon und Apolon: Vom Logos zurück zum Mythos*, Sankt Augustin 1996“, *Луца XIII/1-2* (1996) 165. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 556-557; ²2011 [272] стр. 978-979.

- [96] „H. Flashar, Hg., *Die Philosophie der Antike*, Bd. 4/1-2: *Die hellenistische Philosophie*, Basel 1994“, *Луца XIII/1-2* (1996) 167-169. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 585-588; ²2011 [272] стр. 1007-1010.

- [97] „U. Schnelle, *Einleitung in das Neue Testament*, Göttingen ²1996“, *Луца XIII/1-2* (1996) 170. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 593-594; ²2011 [272] стр. 1015-1016.

- [98] „G. Strecker, *Literaturgeschichte des Neuen Testaments*, Göttingen 1992“, *Луца XIII/1-2* (1996) 170-171. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 594-595; ²2011 [272] стр. 1016-1017.

- [99] „H. Conzelmann, *Grundriß der Theologie des Neuen Testaments*, Tübingen ⁵1992; H. Conzelmann, A. Lindemann, *Arbeitsbuch zum Neuen Testaments*, Tübingen ¹¹1995“, *Луца XIII/1-2* (1996) 171-172. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 595-597; ²2011 [272] стр. 1017-1019.

- [100] „M. Marcovich, ed., *Iustini Martyris Apologiae pro Christianis*, Berlin 1994“, *Луца XIII/1-2* (1996) 174. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 450; ²2011 [272] стр. 850.

- [101] „Johannes von Damaskos, *Philosophische Kapitel*, übersetzt v. G. Richter, Stuttgart 1982“, *Луца XIII/1-2* (1996) 175-176. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 608-609; ²2011 [272] стр. 1030-1031.

- [102] „T. Nikolaou, *Askese, Mönchtum und Mystik in der Orthodoxen Kirche*, St. Ottilien 1995“, *Луца XIII/1-2* (1996) 179-180. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 605-606; ²2011 [272] стр. 1027-1028.

- [103] „J. Martin, B. Quint, Hgg., *Christentum und antike Gesellschaft*, Darmstadt 1990“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 180-181. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 598-600; 2011 [272] стр. 1020-1022.
- [104] „H. C. Brennecke, E. L. Grasmück, C. Marksches, Hgg., *Logos: Festschrift für Luise Abramovski*, Berlin, New York 1993“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 181-183. (синопис)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 600-603; 2011 [272] стр. 1022-1025.
- [105] „M. Wacht, Hg., *Panchaia: Festschrift für Klaus Thraede*, Münster 1995“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 183-184. (синопис)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 603-604; 2011 [272] стр. 1025-1026.
- [106] „G. Kocijančič, *Posredovanja: Uvod v krščansko filozofijo*, Celje 1996“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 184-185. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 477-479; 2011 [272] стр. 901-903.
- [107] „Georgios Gemistos Plethon, *Politik, Philosophie und Rhetorik im spätbyzantinischen Reich*, übersetzt v. W. Blum, Stuttgart 1988“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 185. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 609; 2011 [272] стр. 1034-1035.
- [108] „E. Heintel, *Gesammelte Abhandlungen*, Bd. 5-6: *Zur praktischen Vernunft I-II*, Stuttgart-Bad Cannstatt 1996“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 186-190. (рецензија)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 626-633; 2011 [272] стр. 1059-1067.
- [109] „D. Klein, J. Reikerstorfer, Hgg., *Philosophia perennis: Erich Heintel zum 80. Geburtstag*, I-II, Frankfurt/M 1993“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 190-193. (синопис)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 633-638; 2011 [272] стр. 1067-1071.
- [110] „Држава и црква или Државно-црквено право: J. Listl, D. Pirson, Hgg., *Handbuch des Staatskirchenrechts der Bundesrepublik Deutschland*, I-II, Berlin 1994-1995“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 193-199. (рецензија)
Прерађено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 15-30; 2011 [272] стр. 379-394; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 15-22.
- [111] „*Orthodoxes Forum* 10 (1996) Н. 1, 2“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 199-200. (синопис)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 607; 2011 [272] стр. 1029.
- [112] „*Neue Zeitschrift für Systematische Theologie und Religionsphilosophie* 36 (1994), 37 (1995), 38 (1996)“, *Луча* XIII/1-2 (1996) 200-201. (синопис)

1997.

Видјети [77] 1997.

- [113] *Историја, Одговорност, Светост*, Подгорица: Октоих 1997, 156 стр. ISBN 86-7659-104-0

Садржај (стр. 5):

Историја, моћ, идентитет (9-27) [86] [154] [283] [295] (на енглеском [285] [296])

„Отворено друштво“, затворена интерпретација историје, одговорност (29-45) [114] [154] [283] [295] (на енглеском [275] [296])

Рат и рационалност (47-65) [67] [74] [154] [272] [283] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])

О светости и Одговорности (67-75) [126] [154] [295] (на енглеском [137] [153] [296])

библиографски додатак о Светости (77-97) [127] [154]

библиографски додатак о Одговорности (99-117) [128] [154]

Познање Бога и превладавање дистанције (119-130) [85] [154] [295] (на руском [83], енглеском [153] [296])

Држава, црква, вјеронаука (131-143) [116] [245] [272] [349]

Свети Сава или О незаслуженом дару (145-154) [115] [245] [272]

рец.:

Дивна Вуксановић, „Одговорност и изазови времена“, *Летопис Матице српске* књ. 462, св. 5 (новембар 1998) 736-738.

- [114] „‘Отворено друштво’, затворена интерпретација историје, одговорност“ (9. мај 1997).

Саопштење на међународном научном скупу „Отворено друштво – могућности и перспективе: Анализа доприноса Карла Попера идеји отвореног друштва“, одржаном у Подгорици 8. и 9. маја 1997. (Најављени зборник саопштења није објављен.)

Објављено у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 29-45; прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 242-255; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 26-41; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 136-147.

на енглеском [275] [296]

- [115] „Свети Сава или О незаслуженом дару“, *Светигора*, год. VI, бр. 56-57 (Велики пост 1997) 14-16; такође у: *Књижевне новине*, год. XLIX, бр. 946/947 (15. I и 1. II 1997) 9; *Стварање*, год. LI, бр. 8-12 (август-децембар

1996 [април 1997]) 990-996; *Хришћанска мисао*, год. V, бр. 1-3 (1997) 28-29; *Светосавски зборник*, бр. 1 (2011) 93-97.

Изговорено на Светосавској академији одржаној 26. јануара 1997. у Дому омладине у Подгорици.

Прештампано у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 145-154; *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 296-302; 2011 [272] стр. 276-282.

- [116] „Држава, црква, вјеронаука“, *Овдје*, год. XXIX, бр. 343-344-345 (јул-август-септембар 1997) 3-5; такође у: *Жички благовесник*, бр. 4 (Крстовдан 1997) 9-15 = *Жички благовесник*, специјални број посвећен враћању веронауке у школе (Сретење 2001) 18-25; *Саборност*, год. III, бр. 1-2 (1997) 95-102; *Искон*, бр. 4 (Свети Прохор 1997) 21-23; *Васпитање и образовање*, бр. 4 (1997) 27-31: „О вјеронауци и њеном контексту“; Момир Васиљевић, Зоран Милошевић, прир., *Православна веронаука у Републици Српској*, Сарајево: Дабар 2001, 36-46: „Држава, црква, вјеронаука“.

Излагање у расправи о вјеронауци 24. априла 1997. у Подгорици. Предавање у Краљеву 21. јануара 1998. у оквиру „Светосавских духовних вечери“ у организацији Светосавске омладинске заједнице Краљева.

Прештампано у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 131-143; *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 15-21, 28-30, 81-85; 2011 [272] стр. 379-385, 392-394, 478-482; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 10-15, 22-24, 113-116.

- [117] „Орфеј и орфизам: Хронолошка библиографија изворних текстова и критичке литературе“, *Источник*, бр. 24 (зима 1997) 140-154.

библиографија садржи 372 јединице

Проширено у: *Bibliographia Praesocratica* 2001 [133] стр. 188-206.

- [118] „Sumnja и predgovor“, *Kontakt*, br. 7 (Oktobar 1997).

Прештампано из: *Зоон политикон* 1994 [74] стр. 13-18 = *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 685-689.

1998.

- [119] „Боемија“, *Овдје*, год. XXX, бр. 355-360 (јул-децембар 1998) 163.

Ријеч у ноћном програму Радија Црне Горе 11. јула 1998. око 1 сат и 30 минута.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 399-401; 2011 [272] стр. 680-682.

- [120] „Његошев дијалог са антиком (Мирон Флашар, *Његош и антика*, Црногорска академија наука и умјетности, Подгорица 1997)“, *Летопис Матице српске*, књ. 462, св. 4 (октобар 1998) 523-526 = *Луча XX/2* (2003) 324-325.

Слово на представљању књиге у Црногорској академији наука и умјетности, Подгорица 28. мај 1998.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 360-363; 2011 [272] стр. 364-367: „Његош и антика“.

1999.

- [121] „Аутономија и одговорност“, у: *Филозофски сусрети: Могућности аутономије у савременом свету* (Смедеревска Паланка, 1.-4. 10. 1998), Београд: Удружење студената филозофије Југославије 1999, 67-74.

Укључено у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 58-67: „Светост, Одговорност, Аутономност“; такође у [282] [295].

- [122] „Свети Сава или О идентитету и јединству“, *Дан*, год. I, бр. 25 (30. и 31. јануар 1999) 12-13.

Светосавска бесједа држана 25. јануара 1999. у Котору. Основа за [140].

- [123] „Плакати, етикете, моћ“, *Глас Црногор(а)ца*, год. CXXVI, бр. 67 (20. август 1999) 8-9; такође у: *Књижевна реч*, год. XXIX, бр. 510 (април 2000) 58-59.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 395-398; 2011 [272] стр. 631-634.

- [124] „Интелектуалци, експертуалци, тржиште: Кондуктер у костиму дворске луде“, *Глас Црногор(а)ца*, год. CXXVI, бр. 68 (21. август 1999) 10-11; такође у: *Књижевност*, бр. 10 (1999) = *Међународно писмо*, бр. 6 (1999) 1720-1726: „Интелектуалци, експертуалци, тржиште“.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 386-394; 2011 [272] стр. 622-630.

2000.

Видјети [123] 2000.

- [125] *Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији „другости“ Балкана*, Никшић: Јасен 2000, 65 стр.

Садржај (стр. 5):

Увод (7-12)

„Другост“ Балкана и објект „Балкан“ (12-20)

„Балканизација“ и ванбалкански интереси (20-25)
Стигматизација Балкана и стереотипи (25-29)
Идентитет и хетерофилија (30-34)
Колонизатор као цивилизатор (34-44)
Фрагментација и реорганизација простора: контекст етничких сукоба (45-58)
У име Балкана (58-60)
ЕвроБалкан (60-64)
Напомена (64-65)

Издавање на међународном студијском симпозиону „Друго Балкана“ одржаном 26. и 27. новембра 1999. у Горици, Италија, у организацији Студијско-истраживачког форума за културу (Forum Studi e Ricerche per la Cultura, Gorizia); магнетограм је емитовао Радио „Светигора“ фебруара 2000. Предавање одржано 5. марта 2000. у Епархијском дому у Требињу, 27. новембра 2000. на Филозофском факултету у Никшићу, 30. маја 2002. на Филолошком факултету у Београду.

Друго издање 2001 [132]; прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 282-315; четврто издање на српском 2009 [244], пето издање 2012 [284]; прештампано у: *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 42-81; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 148-178.

Објављено на италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216], 2013 [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314], грчком 2017 [334].

рец.:

Богдана Кољевић, „Балканска голгота“, *Политика* год. ХСVII, бр. 31380 (10. март 2001), Култура-уметност-наука, стр. VI.

Саша Радојчић, *Златна греда* год. I, бр. 2 (2001) 58.

Владимир Димитријевић, „Дискурс који бомбардује“, *Светигора* год. XI, бр. 125-126 (Васкрс-Духови 2002) 52-54 = *Двери српске* бр. 14 (Крстовдан 2002) 21-23.

Душан Крцуновић, „Феноменологија другости Балкана“, *Филозофски годишњак* год. II, бр. 2 (Бања Лука 2004) 633-639.

- [126] „О Светости и Одговорности“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), Б. Шијаковић, С. Лаушевић, јрм. Јован (Ћулибрк), ур., *Светост и Одговорност*, Цетиње: Светигора 2000, 77-83.

Саопштење на трећем кирилметодијевском симпозиону одржаном 24. и 25. маја 1997. у Никшићу и манастиру Острогу на тему „Светост и одговорност“.

Објављено у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 67-75; прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 58-64; *О патњи и памћењу* 2012 [282] стр. 9-20; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 13-18.

на енглеском [137] [153] [296]

- [127] „Библиографски додатак о Светости“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), Б. Шијаковић, С. Лаушевић, јрм. Јован (Ћулибрк), ур., *Светост и Одговорност*, Цетиње: Светигора 2000, 235-252.

Објављено у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 77-97: библиографски додатак о Светости; проширено у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 68-93: „ἱερὸν ἔργον: Библиографија о Светости“.

библиографија садржи 387 јединица

- [128] „Библиографски додатак о Одговорности“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), Б. Шијаковић, С. Лаушевић, јрм. Јован (Ћулибрк), ур., *Светост и Одговорност*, Цетиње: Светигора 2000, 253-268.

Објављено у: *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 99-117: библиографски додатак о Одговорности; проширено у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 256-281: „homo respondens: Библиографија о Одговорности“.

библиографија садржи 388 јединица

- [129] „О Жртви и Памћењу“, *Видослов*, год. VII, бр. 21 (Преображење 2000) 100-106; такође у: *Источник*, бр. 35/36 (2000) 115-120; *Луча*, год. X, бр. 2-3 (Суботица, мај 2001) 49-55; *Жички благовесник*, бр. 17 (Видовдан, март-јуни 2001) 16-19; *Две хиљаде година хришћанства: Духовност, култура и историја*, Научни скуп, Деспотовац 21-22. 8. 2000, гл. ур. Мирослав Пантић, Деспотовац: Народна Библиотека „Ресавска школа“ 2001, 17-23; еп. Јоаникије (Мићовић), С. Лаушевић, јрм. Јован (Ћулибрк), Ђ. Б. Брајовић, ур., *Откривење, Стварање, Разарање / Христово распеће и жртва / Кривица и покајање*, Никшић, Цетиње 2002, 44-48.

Предавање уочи Видовдана 27. јуна 1999. у Епархијском дому у Требињу; издавање на шестом кирилметодијевском симпозиону одржаном 27. и 28. маја 2000. (Подгорица, Цетиње, Режевићи) на тему „Христово распеће и жртва“; бесједа пред црквом Ризе Пресвете Богородице у Бијелој (Херцег Нови) на свете мученике и бесребренике Козму и Дамјана 1./14. јула 2000; издавање на научном скупу „Две хиљаде година хришћанства“ одржаном 21. и 22. августа 2000. у Деспотовцу, у манастиру Манасија. Током издавања текст је губио на схоластичком а добијао на омилитичком карактеру; у овој разапетости неправедно је остављен.

Прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 94-101; *Брига за Жртву* 2011 [273] стр. 43-58; *О патњи и памћењу* 2012 [282] стр. 27-40; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 22-28.

на енглеском [139] [153] [296]

- [130] „Деликт против цркве“, *Дан*, год. II, бр. 360 (16. јануар 2000) 13; такође у: *Исток*, бр. 49 (фебруар 2000) 13: „Погубно безакоње!“.

Неауторизовани изводи из излагања на симпозиону „Духовно и политичко биће Црне Горе“, одржаном 15. јануара 2000. у Манастиру Острог. Одломак прештампан у зборнику *Духовно и политичко биће Црне Горе*, Подгорица: Културни центар Свети Сава, Никшић: Духовни центар Исаија од Оногоста, 2002, 164-166: „Деликвент против цркве“. У ауторизованој форми објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 61-67; 2011 [272] стр. 455-461: „Држава против Цркве: Црна Гора у транзицији идентитета“; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 80-85.

- [131] „Продати се или се предати“, *Глас Црногор(а)ца*, год. СХХVII, бр. 173 (30. март 2000) 10-12; такође у: *Дан*, год. II, бр. 435 (31. март 2000) 12-13: „Фантастична морална супериорност бандита“.

Неауторизовано излагање за округлим столом са темом „24. март 1999. – годину послјије: Насиље у име хуманости?“, који је у организацији Друштва филозофа и социолога Црне Горе одржан 24. марта 2000. у Никшићу. У ауторизованој форми објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 407-414; 2011 [272] стр. 666-673: „Насиље у име хуманости? 24. март 1999. – годину послјије“; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 115-124.

2001.

Видјети [116] 2001, [129] 2001.

- [132] *Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији „другости“ Балкана*, друго издање, Никшић: Јасен 2001, 65 стр.

Садржај као [125]

Прво издање 2000 [125]; прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 282-315; четврто издање на српском 2009 [244], пето издање 2012 [284]; прештампано у: *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 42-81; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 148-178. Одломци из другог издања објављени под насловом „Критика балканистичког дискурса“ у *Крајина*, год. IV, бр. 13-14 (зима-прољеће 2004-2005) 187-188.

Објављено на италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216], 2013 [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314], грчком 2017 [334].

рец.: ad [125]

- [133] *Bibliographia praesocratica: A Bibliographical Guide to the Studies of Early Greek Philosophy in its Religious and Scientific Contexts with an Introductory Bibliography on the Historiography of Philosophy (over 8,500 Authors, 17,664 Entries from 1450 to 2000)*, Paris: Les Belles Lettres 2001, 704 p. ISBN 2-251-18002-8

такође: Sankt Augustin: Academia Verlag 2003. ISBN 3-89665-310-5

Садржај/Contents (стр. 7-19):

Alphabetical Index of Titles (Names, Topics, Greek Terms, Indexes) (20-25)

List of Illustrations (26)

Foreword (27-30)

Avant-propos (31-34)

Уводно слово (35-38)

Waiting for Easter, 55 Years after 1944 (39-41)

En attendant Pâques, 55 ans après 1944 (42-44)

Чекајући Васкрс, 55 година послјије 1944 (45-47)

List of Abbreviations (49-90)

Historiography and Philosophy of the History of Philosophy (91-118)

Bibliographies (119-127)

Encyclopaedies and Lexicons (128-129)

Anthologies of Critical Essays (129-131)

Collectanea (131-138)

In honorem (138-148)

Congress, Conference and Symposium Proceedings (148-151)

From Myth to Philosophy

Theories of Myth (152-169)

Greek Mythmaking and Religion (169-188)

Orpheus and Orphism (188-206)

Homer (207-211)

Hesiod (211-217)

Theogonies, Greek and Oriental (217-222)

From Myth to Philosophy (222-233)

Source Books in Presocratic Philosophy (234-239)

Presocratics in the Context of (Greek) Philosophy (240-265)

Early Greek Philosophy (266-277)

Problems and Concepts:

Cosmology and Natural Philosophy (287-306)

Theology and Ontology (307-319)

History and Historiography (319-321)
 Anthropology and Psychology (322-341)
 Ethics and Politics (342-356)
 Aesthetics and Poetics (357-359)
 Logic and Epistemology (360-374)
 Sciences (375-391)
 Hippocrates of Cos (391-397)
Philosophers and Doctrines:
 The Ionians resp. Milesians (398-400)
 Thales of Miletus (400-405)
 Anaximander of Miletus (405-412)
 Anaximenes of Miletus (412-413)
 Pythagoras of Samos and the Pythagoreans (414-443)
 Alcmaeon of Croton (443-444)
 Philolaus of Croton (445-446)
 Archytas of Tarentum (446-459)
 Xenophanes of Colophon (460-467)
 Heraclitus of Ephesus (468-518)
 The Eleatics (519-521)
 Parmenides of Elea (522-547)
 Zeno of Elea (548-561)
 Melissus of Samos (561-562)
 Empedocles of Acragas (563-579)
 Anaxagoras of Clazomenae (580-588)
 Diogenes of Apollonia (589-590)
 The Atomists (591-595)
 Leucippus of Miletus (596)
 Democritus of Abdera (597-619)
 Presocratics in Intellectual Tradition (620-642)
 Index of Topics (643-645)
 Index of Greek Terms (646-647)
 Index of Topical Names (648-652)
 Index of Authors (653-700)

библиографија садржи 17664 јединице

Уводно слово „Bibliographia contextat“ (стр. 35-38) прештампано у: *Mythos, physis, psyche*, друго издање, 2002 [152] стр. 358-363, а меморабилно слово (стр. 45-47) у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] 332-336; *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 402-406; ²2011 [272] стр. 661-665; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 109-114; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 200-203; енглеска верзија меморабилног слова (стр. 39-41) прештампана у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 202-205.

рец.:

Витомир Митевски, *Жива антика* 51 (2001) 90-91.

Kostas Athanasopoulos, *Elliniki Filosofiki Epitheorisi* 19, 56 (maios 2002) 199-200.

Ксенија Марицки Гађански, „Капитално издање: Bogoljub Šijaković, *Bibliographia praesocratica...*“, *Зборник Матице српске за класичне студије* 4-5 (2002-2003) 187-191.

Carl Joachim Classen, *Gnomon* 75.4 (2003) 355-356.

Jaap Mansfeld, „Book Notes: Presocratics“, *Phronesis* 48.2 (2003) 164-173: 164.

M. Stemich, *Museum Helveticum* 60.4 (2003) 262.

Krzysztof Narecki, „Wokół książki Bogoljuba Šijakovića *Bibliographia praesocratica*“, *Studia Antyczne i Mediewistyczne* 36 (2003) 219-227.

Душан Крцуновић, *Луча* XX/1 (2003) 289-293.

Richard McKirahan, *Journal of the History of Philosophy* 42.2 (2004) 217.

Yvon Lafrance, *Dialogue* 43.4 (Montréal 2004) 797-800.

Livio Rossetti, *Humanitas* 58 (Coimbra 2006) 555-561: 556-557.

Livio Rossetti, *Bollettino della Società Filosofica Italiana* n. 189 (settembre-dicembre 2006) 83-88: 84-85.

Livio Rossetti, *Зборник Матице српске за класичне студије* 8 (2006) 195-197.

Pierre Destrée, *Revue Philosophique de Louvain*, Quatrième série, tome 105, n°1-2 (2007) 161-162.

ауторов самоприказ на енглеском 2003 [167]

[134] „Discorso balcanistico e fenomenologia dell’alterità ovvero ‘I Balcani ai popoli balcanici!’“, in: *L’Altro dei Balcani*:

Acta del convegno internazionale, Gorizia 26.-27. novembre 1999, Gorizia: Forum Studi e Ricerche per la Cultura 2001, 93-137.

Редиговани италијанска верзија: “‘L’Altro’ dei Balcani: Critica al discorso balcanistico”, *Симплексис* 3 (2020) 80-103.

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314], грчком 2017 [334].

- [135] „Balkanistični diskurz in fenomenologija ‘drugosti’ Balkana ali ‘Balkan balkanskim narodom!’“, v: *Drugo Balkana: Zbornik mednarodnega simpozija*, Gorica 26.-27. novembra 1999, Gorica: Študijsko Raziskovalni Forum za Kulturo 2001, 89-132.

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001, 2020 [134], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском [314].

- [136] „Antibalkanski stereotipi“, *Danas*, god. V, br. 1350-1351 (subota-nedelja, 9-10. jun 2001), dodatak Knjiga, str. XV, XVI i XVII.

Одломци из књиге *Критика балканистичког дискурса* 2001 [132].

- [137] „On Holiness and Responsibility“, *Diotima*, Vol. II, No. 1 (Spring 2001) 59-63.

Прештампано у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 67-76; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 21-27.

на српском [113] [126] [154] [295]

- [138] „Editorial“, *Philotheos* 1 (2001) 4.

- [139] „On Sacrifice and Memory“, *Philotheos* 1 (2001) 288-293.

Прештампано у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 77-87; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 30-37.

на српском [129] [154] [273] [295]

- [140] „Свети Сава или О идентитету и јединству“, *Савиндан*, год. XI, бр. 11 (27. јануар 2001) 2-3; такође у: *Свевиђе*, бр. 5 (фебруар 2003) 5-6.

Светосавска бесједа држана у прилагођеним верзијама 25. јануара 1999. у Котору (в. [122]), 2. фебруара 2001. у Паризу, 26. јануара 2003. у Беранама, 1. фебруара 2003. у Истарском народном казалишту у Пули у организацији Српске православне црквене општине Пулске и Перојске.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 303-308; 2011 [272] стр. 283-288.

на француском [141]

- [141] „Saint Sava ou de l’identité et de l’unité“, *Fe Transmesa e Santa Tradicion / Foi Transmise et Sainte Tradition*, N° 112 (2ème Trimestre 2001) 9-12.

на српском [140] [245] [272]

- [142] „Мирослав Марковић и његов завјетни дар“, у: Мирослав Марковић, *Студије о религији антике*, Никшић: Српско друштво за хеленску философију и културу, Јасен 2001, 133-135.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 447-448, 451-452; 2011 [272] стр. 847-848, 851-852; такође: „Филолог као љубитељ логоса: О Мирославу Марковићу поводом стогодишњице рођења“, *Симплексис* 2 (2019) 159-163.

- [143] „Библиографија радова Мирослава Марковића“, у: Мирослав Марковић, *Студије о религији антике*, Никшић: Српско друштво за хеленску философију и културу, Јасен 2001, 136-163.

Библиографија је преузета (додате су неколике редакцијске допуне) у: *Жива антика* 52.1-2 (2002) 21-36.

библиографија садржи 332 јединице

- [144] „Riječ na otvaranju skupa“ [o delu akademika Ljubomira Tadića], *Iskustva*, god. III, br. 9/10 (januar-juni 2001) 11-13.

Уводно слово за научни скуп „Поредак и слобода“ поводом дјела академика Љубомира Тадића, 3. и 4. новембар 2000, Филозофски факултет у Никшићу.

Прерађено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 453-455; 2011 [272] стр. 853-855.

- [145] „Горазд Коцијанчич“, у: Горазд Коцијанчич, *Посредовања: Увод у хришћанску философију*, Никшић: Јасен 2001, 399-400: „О аутору“.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 474-476; 2011 [272] стр. 898-900.

- [146] „Јоханес Фабијан“, у: Јоханес Фабијан, *Вријеме и Друго: Како антропологија прави свој предмет*, Никшић: Јасен 2001, 209-210: „О аутору“.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 490-491; 2011 [272] стр. 914-915.

- [147] „Веронаука као култура“, *Политика*, год. ХСVII, бр. 31338 (21. јануар 2001), Култура-уметност-наука, стр. III; такође у: *Видослов*, год. VIII, бр. 22 (Божић 2001) 118-119; одавде преузето у: *Пустите их, и не браните им: Зборник радова о веронауци*, ур. Радомир В. Поповић, Београд: Хришћанска мисао 2001, 17-20.

Адаптирани одјељак из: „Држава, црква, вјеронаука“ 1997 [116] = *Историја, Одговорност, Светост* 1997 [113] стр. 137-

- 143; садржано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 81-85; 2011 [272] стр. 478-482.
- [148] „Држава – гарант верских права и слобода“, у: *Војска и вера*, Зборник радова са округлог стола о теми „Регулисање верских питања у Војсци Југославије“, прир. Борислав Д. Гроздић, Славољуб М. Марковић, Београд 2001, 17-19; такође у: *Војска*, год. X, бр. 467 (Београд, 11. 1. 2001) 24: „Одбрана националног идентитета“.
- Излагање за округлим столом одржаним 28. децембра 2000. у Дому Војске Југославије у Београду.
- Прерађено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 100-104; 2011 [272] стр. 497-501: „Војно свештенство, одговорност, интегритет“; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 125-128.
- [149] „Црква и народ су једно“ [интервју], *Вечерње новости*, год. XLVIII (6, 7. и 8. јануар 2001) 2.
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 124-127; 2011 [272] стр. 521-524.
- [150] „Коштунница није православни фундаменталиста“ [интервју], *Блиц*, бр. 1410 (6-8. јануар 2001), Божићни додатак, стр. III.
- Редакција је интервју скратила и насловила. У изворном облику објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 128-134; 2011 [272] стр. 525-531: „Црква и вјерска слобода данас“.
- [151] „Нема борбе за превласт“ [интервју], *Политика*, год. XCVII, бр. 31320 (9. јануар 2001) 6.
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 118-123; 2011 [272] стр. 515-520: „Држава и Црква: самосталност и сарадња“.

2002.

- Видјети [129] 2002, [130] 2002, [143] 2002.
- [152] *Mythos, physis, psyche: Огледање у предсократовској „онтологији“ и „психологији“*, друго издање, поправљено и допуњено, Београд/Никшић: Јасен, Подгорица: Универзитет Црне Горе 2002, 440 стр. ISBN 86-7681-008-7
- прво издање 1991 [54]
- Садржај** (стр. 7-8):
- Уз друго издање (6)
- На почетку (9-10)
1. Увођење као полазиште (11-38) [16]
 2. Први пут Талес (39-80) [17]
 3. Mythos: његова утроба и његов пород (81-139) [4] [18] [281]
 4. Поново Талес, а потом Анаксимандар и Анаксимен (140-169) [17] [51] [281]
 5. Psyche: орфичари, питагоровци, Емпедокле (170-197) [17]
 6. Physis и psyche: crux Heraclitea (198-236) [3] [17]
 7. Genesis или оно што није: Парменид (237-257) [9]
 8. Physis и 'састојци': Емпедокле и Анаксагора (258-285) [9]
 9. Диоген у међу-времену: psyche и поново ваздух (286-291) [9] [17]
 10. Physis – psyche: crux Democritea (292-316) [3] [9] [17]
 11. Исхођење као становиште (Panorama theseon) (317-343) [51]
 12. Mythos, Physis, Psyche: Ein Sichversuchen an der vorsokratischen „Ontologie“ und „Psychologie“ (344-357) [83] (на српском [78])
- Bibliographia praesocratica (358-363) [133] (на енглеском и француском [133] стр. 27-30, 31-34)
- Литература (364-392)
- Index locorum (393-411)
- Index nominum (412-421)
- Index rerum (422-429)
- Index verborum (430-439)
- рец.: ad [54]
- [153] *Between God and Man: Essays in Greek and Christian Thought*, Sankt Augustin: Academia Verlag 2002, 127 p. ISBN 3-89665-218-4
- Садржај/Contents** (стр. 7):
- Foreword (9-12)
- Anthropological Meaning of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept „Know Thyself!“ (13-34) [83] [296] (на српском [22] [75] [154] [295])
- Knowing God and Overcoming the Distance (35-44) [296] (на српском [85] [154] [295], руском [83])
- The Paradox of the Mystical Knowledge of God (45-65) [76] [296] (на српском [72] [75] [154] [295], њемачком [77] [83])
- On Holiness and Responsibility (67-76) [137] [296] (на српском [113] [126] [154] [295])
- On Sacrifice and Memory (77-87) [139] [296] (на српском [129] [154] [273] [295])

On Nature of Evil (89-104) [296] (на српском [154] [158] [295])
Guilt and Repentance (105-118) [157] [296] (на српском [154] [156] [295], бугарском [223])
Index of Passages (119-124)
Index of Names (125-127)
рец.:
Andrés Santa-María, *Méthexis* 17.1 (2004) 147-150.

- [154] *Пред лицем Другог: Фуга у огледима*, Београд: ЈП Службени лист СРЈ, Никшић: Јасен 2002, 336 стр. ISBN 86-355-0563-8

Садржај (стр. 7-8):

Прослов (9-10)

Пред лицем Другог:

Антрополошки смисао самопознања: Уз аполонски захтјев „Познај самог себе!“ (13-31) [22] [75] [295] (на енглеском [83] [153] [296])

Превладавање дистанције: О богопознању у хеленској философији и хришћанству (32-40) [85] [113] [295] (на руском [83], енглеском [153] [296])

Парадоксија мистичког богопознања (41-57) [72] [75] [295] (на енглеском [76] [153] [296], њемачком [77] [83])

Светост, Одговорност, Аутономност (58-67) [113] [121] [126] [282] [295] (на енглеском [137] [153] [296])

ἱερὸν ἄγιον: Библиографија о Светости (68-93) [127]

О Жртви и Памћењу (94-101) [129] [273] [282] [295] (на енглеском [139] [153] [296])

О природи зла (102-114) [158] [282] [295] (на енглеском [153] [296])

Кривица и Покајање (115-125) [156] [282] [295] (на енглеском [153] [157] [296], бугарском [223])

Пред лицем Текста:

Хермес и херменеутика (129-134) [75] [295] (на енглеском [83] [296])

Читање (као) Дијалог (135-141) [75] [80] [295] (на француском [83], енглеском [296])

Парадигматичност и таутегоричност пјесништва (142-147) [19] [75] [281] [295] (на њемачком [20] [83], енглеском [296])

Проблемски споп метафизике свјетлости (148-168) [8] [75] [295] (на француском [83] [221], енглеском [296])

φῶς νοῦτον: Библиографија о Метафизици свјетлости (169-197) [75] (на француском [83])

Онтолошки карактер ране хеленске философије (198-208) [75] [78] [295] (на њемачком [54] [83] [152], енглеском [296])

Карл Маркс с Аристотеловим кључем у погрешној брави (209-216) [5] [75] [295] (на њемачком [83], енглеском [296])

Пред лицем Историје:

Откривење, Стварање, Разарање (219-226) [155] [272] [283] [295] (на енглеском [296])

Историја, моћ, идентитет (227-241) [86] [113] [283] [295] (на енглеском [285] [296])

„Отворено друштво“, затворена интерпретација историје, одговорност (242-255) [113] [114] [283] [295] (на енглеском [275] [296])

homo respondens: Библиографија о Одговорности (256-281) [128]

Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији „другости“ Балкана (282-315) [125] [132] [244] [283] [284] [295] (на италијанском [134], словеначком [135], енглеском [216] [296], њемачком [217], француском 2010 [256], руском [314], грчком [334])

Рат и рационалност (316-331) [67] [74] [113] [272] [283] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])

Memorabilia: Чекајући Васкрс, 55 година после 1944. (332-336) [133] [245] [272] [283] [295] (на енглеском и француском [133] стр. 39-41, 42-44, на енглеском [296])

- [155] „Откривење, Стварање, Разарање“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), С. Лаушевић, јрм. Јован (Ћулибрк), Ђ. Б. Брајовић, ур., *Откривење, Стварање, Разарање / Христово распеће и жртва / Кривица и покајање*, Никшић, Цетиње 2002, 15-17.

Излагање на петом кирилметодијевском симпозиону одржаном 24. маја 1999. у Подгорици и у манастиру Дајбабе на тему „Откривење, Стварање, Разарање“.

Прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 219-226; *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 639-645; *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 100-108; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 193-199.

на енглеском [296]

- [156] „Кривица и Покајање“, у: еп. Јоаникије (Мићовић), С. Лаушевић, јрм. Јован (Ћулибрк), Ђ. Б. Брајовић, ур., *Откривење, Стварање, Разарање / Христово распеће и жртва / Кривица и покајање*, Никшић, Цетиње 2002, 99-104.

Излагање на седмом кирилметодијевском симпозиону 25. маја 2001. у Котору на тему „Кривица и покајање“; предавање 23. јануара 2002. у Суботици у организацији Српског културног центра „Свети Сава“, 12. марта 2002. на Универзитету у Будимпешти, 8. априла 2002. у Дому Светог Василија у Никшићу, 25. априла 2002. на Медицинском факултету у Бањој Луци; 22. априла 2005. у Дому свете Текле у Сарајеву на позив Хришћанског културног центра.

Прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 115-125; *О патњи и памћењу* 2012 [282] стр. 91-108; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 47-55.

на енглеском [153] [157] [296], бугарском [223]

- [157] „Guilt and Repentance“, *Philotheos* 2 (2002) 240-246.
Прештампано у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 105-118; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 57-65.
на српском [154] [156] [295], бугарском [223]
- [158] „О prirodi zla“, *Književni glasnik*, br. 12/13/14 (мај-октобар 2002) 44-48.
Изражање на скупу Филозофског друштва Србије „Слобода и зло“ 18. септембра 1999. у Сремским Карловцима, потом на симпозиону „Зло и спасење“ у оквиру тридесетих књижевних сусрета „Пјесничка ријеч на извору Пиве“ 22. јула 2000. у Плужинама; предавање на Филозофском факултету у Никшићу 18. априла 2002, у Епархијском дому у Требињу 25. маја 2002. и у Матици српској у Новом Саду 7. новембра 2002.
Прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 102-114; *О патњи и памћењу* 2012 [282] стр. 69-90; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 36-46.
Објављено на енглеском под насловом „On Nature of Evil“ у: *Between God and Man* 2002 [153] стр. 89-104; *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 46-56.
- [159] „О науци и религији у савременом свијету живота“, у: *Наука, религија, друштво*, ур. В. Јеротић, Ђ. Коруга, Д. Раковић, Београд 2002, 3-6 = *Рачански зборник* 12 (2007) 17-22.
Изражање на семинару и округлом столу „Наука, религија, друштво“ 12. априла 2002. у Београду и на округлом столу „Религија и савремени свет“ у склопу дванаестих духовних свечаности „Дани Раче у крај Дрине“ одржаних од 5. до 8. октобра 2006. у Бајиној Башти.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 151-155; 2011 [272] стр. 32-36.
- [160] „О миру и правди у свијету у ком заједно живимо“, *Видослов*, год. IX, бр. 26 (Васкрс 2002) 59-65.
Изражање на „Конференцији за мир“ 6. априла 2002. у Требињу у организацији Епархије захумско-херцеговачке и приморске.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 162-169; 2011 [272] стр. 93-100.
- [161] „О Видовдану и видовданској етици“, *Беседа*, г. II, бр. 2 (Љубљана, 2002) 31-47.
Видовданска бесједа одржана 28. јуна 2001. у Љубљани у организацији Друштва Српска заједница.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 331-345; 2011 [272] стр. 323-337.
- [162] „Слово Светом Симеону“ (24. фебруар 2002).
Бесједа на Светосимеоновској академији 24. фебруара 2002. у Подгорици, Немањин Град на Рибници.
Штампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 328-330; 2011 [272] стр. 313-315.
- [163] „Василије Татакис“, у: Василије Татакис, *Византијска философија*, друго издање приредио Б. Шијаковић, Београд, Никшић: Јасен 2002, 455-457.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 464-467; 2011 [272] стр. 888-891.
- [164] „Линос Г. Бенакис“, у: Василије Татакис, *Византијска философија*, друго издање приредио Б. Шијаковић, Београд, Никшић: Јасен 2002, 457-458.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 467; 2011 [272] стр. 891.
- [165] „Клаус Елер (Klaus Oehler)“, у: Василије Татакис, *Византијска философија*, друго издање приредио Б. Шијаковић, Београд, Никшић: Јасен 2002, 457.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 483-485; 2011 [272] стр. 907-909.
- [166] „Овако се чува православље“ [интервју], *Слобода*, год. 50, бр. 1808 (25. јули 2002) 6.

2003.

- Видјети [120] 2003, [140] 2003.
- [167] „Selbstanzeige: Bibliographia praesocratica“, *Archiv für Begriffsgeschichte* 45 (2003) 268-270.
Самоприказ на енглеском књиге *Bibliographia praesocratica* 2001 [133].
- [168] „Уз питање Платоновог неписаног учења“, *Луча* XX/2 (2003) 5-7.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 269-273; 2011 [272] стр. 195-199; „Plato redivivus: О Платоновом неписаном учењу“; такође у: *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 282-286.
Објављено на енглеском под насловом „Plato redivivus: On Plato's Unwritten Doctrines“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 285-289.
- [169] „Поздравно слово...“, у зборнику: *Свети Григорије Палама у историји и садашњости*, Србиње-Острог-Требиње 2001 [2003], 18-19.
- [170] „Европски интегритет као идентитет“, *Хришћанство и европске интеграције*, ур. Р. Биговић, Београд: Хришћански културни центар, Konrad-Adenauer-Stiftung 2003, 109-114.

Излагање на конференцији „Хришћанство и европске интеграције“ одржаној 8. и 9. фебруара 2003. у Београду у организацији Хришћанског културног центра и Konrad-Adenauer-Stiftung.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 156-161; ²2011 [272] стр. 87-92: „Европски интегритет као хришћански идентитет“.

- [171] „Homo patiens: Философија као мудрост из патње“ (23. мај 2003).

Излагање 23. маја 2003. на Филозофском факултету у Никшићу у оквиру деветог Кирило-методијевског симпозиона са темом „Патња и мудрост“ (Никшић, Србиње, Требиње, 23, 24. и 25. мај 2003), у организацији Одсека за философију Филозофског факултета у Никшићу, Богословије Светог Петра Цетињског на Цетињу и Духовне академије Светог Василија Острошког у Србињу; потом 5. октобра 2011. у Београду у разговору посвећеном теми „Испаштање“ поводом 20 година часописа *Источник*.

Штампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 15-22; *Источник*, бр. 79-80 (2011) 23-30; прештампано у: *О патњи и памћењу* 2012 [282] стр. 109-123; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 56-63.

на енглеском [296] [297]

- [172] „Напомене о Левинасу и онтологији“, *Саборност*, год. IX, бр. 1-4 (2003) 79-91, 94-96 (дискусија).

Излагање на теолошком симпозиону „Онтологија и етика“ одржаном од 9. до 12. октобра 2003. у Пожаревцу.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 274-282; ²2011 [272] стр. 220-228: „Етика и онтологија: напомене о Левинасу“.

- [173] „Национално изјашњење као право, слобода и одговорност“, *Свевиђе*, бр. 11 (Митровдан 2003) 25-28; такође у: *Светигора*, год. XII, бр. 142 (Лучиндан 2003) 19-22; год. XII, бр. 143 (Ваведење 2003) 11-13 = *Права Срба у Црној Гори*, приредио Желидраг Никчевић, Београд: ИГАМ 2006, 121-133.

Као реаговање објављено у: *Publika* god. III, br. 618 (Podgorica, 8. septembar 2003) 6: „Demokratsko pravo Crnogorca da se izjasni kao Srbin“; редакција је текст скратила, цензурисала и насловила.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 415-426; ²2011 [272] стр. 820-831; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 185-196.

- [174] „Niko nema pravo da izmisli drugačiju prošlost jer ne postoji pravo na laganje“ (intervju), *Revija D*, god. II, br. 66 (Podgorica, 25. septembar 2003) 8.

На основу [173].

- [175] „*Historisches Wörterbuch der Philosophie*, hg. v. J. Ritter, K. Gründer, G. Gabriel, Bd. 9-11, Basel 1996-2001“, *Луча XX/2* (2003) 301-303. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 507-512; ²2011 [272] стр. 929-934.

- [176] „W. D. Rehfus, Hg., *Handwörterbuch Philosophie*, 2003“, *Луча XX/2* (2003) 303. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 513-514; ²2011 [272] стр. 935-936.

- [177] „*Das Wissen der Griechen: Eine Enzyklopädie*, hg. v. J. Brunschwig und G. Lloyd unter Mitarbeit von P. Pellegrin, 2000“, *Луча XX/2* (2003) 303-304. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 520-523; ²2011 [272] стр. 942-945.

- [178] „K. Schefold, *Die Bildnisse der antiken Dichter, Redner und Denker*, 1997“, *Луча XX/2* (2003) 305. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 523-524; ²2011 [272] стр. 945-946.

- [179] „Λ. Γ. Μπενάκης, *Αρχαία ελληνική φιλοσοφία*, 2004; *Βυζαντινή φιλοσοφία | Texts and Studies on Byzantine Philosophy*, 2002; *Μεταβυζαντινή φιλοσοφία*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 305-306. (рецензија)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 467-470; ²2011 [272] стр. 891-894.

- [180] „W. Röd, *Der Weg der Philosophie von den Anfängen bis ins 20. Jahrhundert*, I-II 1994-1996“, *Луча XX/2* (2003) 306-307. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 515-516; ²2011 [272] стр. 937-938.

- [181] „W. Röd, *Die Philosophie der Antike 1: Von Thales bis Demokrit*, ²1988; A. Graeser, *Die Philosophie der Antike 2: Sophistik und Sokratik, Plato und Aristoteles*, ²1993; M. Hossenfelder, *Die Philosophie der Antike 3: Stoa, Epikureismus und Skepsis*, ²1995; W. L. Gombocz, *Die Philosophie der ausgehenden Antike und des frühen Mittelalters*, 1997“, *Луча XX/2* (2003) 307-308. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 517-519; ²2011 [272] стр. 939-941.

- [182] „*Qu'est-ce que la Philosophie Présocratique? / What is Presocratic Philosophy?*, édité par A. Laks et C. Louguet, 2002“, *Луча XX/2* (2003) 308. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 525-526; ²2011 [272] стр. 947-948.

- [183] „C. H. Kahn, *Pythagoras and the Pythagoreans*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 308-309. (приказ)

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 529-530; ²2011 [272] стр. 951-952.

- [184] „M. Marcovich, *Heraclitus* 1967, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 309. (приказ)

- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 449; 2011 [272] стр. 849.
- [185] „S. N. Mouraviev, *Heraclitea*, 1999-2003“, *Луча XX/2* (2003) 309-310. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 532-534; 2011 [272] стр. 954-956.
- [186] „K. Döring, H. Flashar, G. B. Kerferd, C. Oser-Grote, H.-J. Waschkies, *Sophistik · Sokrates · Sokratik · Mathematik · Medizin*, 1998“, *Луча XX/2* (2003) 310-312. (рецензија)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 538-542; 2011 [272] стр. 960-964.
- [187] „H. Kessler, Hg., *Sokrates-Studien III-V*, 1997-2001“, *Луча XX/2* (2003) 312-313. (синопис)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 544-546; 2011 [272] стр. 966-968.
- [188] „T. Kobusch, B. Mojsisch, Hg., *Platon: Seine Dialoge in der Sicht neuer Forschungen*, 1996; *Platon in der abendländischen Geistesgeschichte: Neue Forschungen zum Platonismus*, 1997“, *Луча XX/2* (2003) 313-314. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 547-548, 575-576; 2011 [272] стр. 969-970, 997-998.
- [189] „K. Albert, M. Erler, G. Figal, J. Halfwassen, V. Hölsle, M. Migliori, K. Oehler, G. Reale, W. Schwabe, *Platonisches Philosophieren*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 314-315. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 549-550; 2011 [272] стр. 971-972.
- [190] „G. Reale, *Per una nuova interpretazione di Platone: Rilettura della metafisica dei grandi dialoghi alla luce delle „Dottrine non scritte“*, 1997 (1984); *Zu einer neuen Interpretation Platons: Eine Auslegung der Metaphysik der großen Dialoge im Lichte der „ungeschriebenen Lehren“*, 1993, 2000; *Toward a New Interpretation of Plato*, 2002“, *Луча XX/2* (2003) 315-316. (рецензија)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 550-553; 2011 [272] стр. 972-975.
- [191] „C. Schefer, *Platons unsagbare Erfahrung*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 316. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 555-556; 2011 [272] стр. 977-978.
- [192] „Ч. Д. Копривица, *Идеје и начела: Истраживање Платонове онтологије*, 2005“, *Луча XX/2* (2003) 316-317. (рецензија)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 553-555; 2011 [272] стр. 975-977.
- [193] „E. E. Pender, *Images of Persons Unseen: Plato's Metaphors for the Gods and the Soul*, 2000“, *Луча XX/2* (2003) 317. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 557-558; 2011 [272] стр. 979-980.
- [194] „F. L. Lisi, ed., *Plato's Laws and its Historical Significance*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 317-318. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 571-573; 2011 [272] стр. 993-995.
- [195] „S. Scolnicov, L. Brisson, eds., *Plato's Laws: From Theory into Practice*, 2003“, *Луча XX/2* (2003) 318-319. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 573-575; 2011 [272] стр. 995-997.
- [196] „G. Reale, S. Scolnicov, eds., *New Images of Plato: Dialogues on the Idea of the Good*, 2002“, *Луча XX/2* (2003) 319-320. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 558-560; 2011 [272] стр. 980-982.
- [197] „T. A. Szlezák, *Die Idee des Guten in Platons Politeia*, 2003“, *Луча XX/2* (2003) 320. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 561-562; 2011 [272] стр. 983-984.
- [198] „F. Renaud, *Die Resokratisierung Platons: Die platonische Hermeneutik Hans-Georg Gadamer*, 1999“, *Луча XX/2* (2003) 321. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 577-578; 2011 [272] стр. 999-1000.
- [199] „P. Schulthess, *Am Ende Vernunft – Vernunft am Ende? Die Frage nach dem logos bei Platon und Wittgenstein*, 1993“, *Луча XX/2* (2003) 321. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 578-579; 2011 [272] стр. 1000-1001.
- [200] „Aristotele, *Metafisika*, a cura di G. Reale, I-III 1993“, *Луча XX/2* (2003) 321-322. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 580-581; 2011 [272] стр. 1002-1003.
- [201] „I. Bell, *Metaphysics as an Aristotelian Science*, 2004“, *Луча XX/2* (2003) 322. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 582; 2011 [272] стр. 1004.
- [202] „W. Theobald, *Hypolepsis: Mythische Spuren bei Aristoteles*, 1999“, *Луча XX/2* (2003) 322-323. (приказ)
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 583-584; 2011 [272] стр. 1005-1006.
- [203] „E. Sonderegger, *Proklos – Grundkurs über Einheit: Grundzüge der neuplatonischen Welt*, 2004“, *Луча XX/2* (2003) 323. (приказ)

- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 589-590; ²2011 [272] стр. 1011-1012.
- [204] „W. Beierwaltes, *Platonismus im Christentum* 1998, ²2001“, *Луча XX/2* (2003) 323-324. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 590-592; ²2011 [272] стр. 1012-1014.
- [205] „O. Höffe, *Kants Kritik der reinen Vernunft: Die Grundlegung der modernen Philosophie*, 2003, ³2004“, *Луча XX/2* (2003) 325-326. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 610-611; ²2011 [272] стр. 1038-1039.
- [206] „P. Koslowski, *Philosophien der Offenbarung: Antiker Gnostizismus, Franz von Baader, Schelling*, 2001, ²2003“, *Луча XX/2* (2003) 326-327. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 611-613; ²2011 [272] стр. 1042-1044.
- [207] „R. Adolphi, J. Jantzen, Hg., *Das antike Denken in der Philosophie Schellings*, 2004“, *Луча XX/2* (2003) 327-328. (синопис)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 613-616; ²2011 [272] стр. 1044-1046.
- [208] „J. Jantzen, Hg., *Die Realität des Wissens und das wirkliche Dasein: Erkenntnisbegründung und Philosophie des Tragischen beim frühen Schelling*, 1998“, *Луча XX/2* (2003) 328. (синопис)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 616-617; ²2011 [272] стр. 1046-1047.
- [209] „J. Pieper, *Werke in acht Bänden*, 1-7, 1995-2002“, *Луча XX/2* (2003) 328-330. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 621-626; ²2011 [272] стр. 1054-1059.
- [210] „G. Wieland, Hg., *Religion als Gegenstand der Philosophie*, 1997“, *Луча XX/2* (2003) 330. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 644-645; ²2011 [272] стр. 1078-1079.
- [211] „J. J. Puthenkalam, *The Collision of Cultures? Dialogue Between Globalization and Cultures*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 330-331. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 645-646; ²2011 [272] стр. 1079-1080.
- [212] „W. Schweidler, Hg., *Wiedergeburt und kulturelles Erbe / Reincarnation and Cultural Heritage*, 2001“, *Луча XX/2* (2003) 321-322. (синопис)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 646-648; ²2011 [272] стр. 1080-1081.
- [213] „W. Schweidler, Hg., *Zeit: Anfang und Ende / Time: Beginning and End*, 2004“, *Луча XX/2* (2003) 331-332. (синопис)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 643-644; ²2011 [272] стр. 1076-1077.
- [214] „N. Bolz, A. Münkler, Hg., *Was ist der Mensch?*, München: Wilhelm Fink 2003“, *Луча XX/2* (2003) 332. (приказ)
- Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 648-649; ²2011 [272] стр. 1081-1083.
- [215] „Богдан М. Лубардић, Николај А. Берђајев: *Између Ungrunda и Оца*, Београд 2003“, *Богословље*, год. XLVIII (LXII), св. 1-2 (2003) 299-301.
- Нередиговано усмено излагање на представљању књиге у Дому Ђуре Јакшића, Скадарлија, Београд, 23. април 2003. У редигованој форми штампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 618-620; ²2011 [272] стр. 1048-1050.

2004.

- [216] *A Critique of Balkanistic Discourse: Contribution to the Phenomenology of Balkan 'Otherness'*, Toronto: Serbian Literary Company 2004, 100 p. ISBN 0-9730264-4-8

Садржај/Contents (стр. 100):

Preface (8-9)

Introduction (10-15)

The „Otherness“ of the Balkans and the Balkans as an Object (18-27)

„Balkanization“ and Outerbalkan Interests (30-35)

Stereotypes and the Stigmatization of the Balkans (38-42)

Identity and Heterophilia (44-48)

Colonizer as Civilizer (50-63)

Fragmentation and Reorganization of the Space: the Context of the Ethnic Conflicts (66-81)

In the name of the Balkans (84-87)

Euro-Balkans (90-94)

About the author (96-97)

List of illustrations (98-99)

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 153-181.

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314], грчком 2017 [334].

[217] „Kritik des balkanistischen Diskurses: Ein Beitrag zur Phänomenologie der ‘Andersheit’ des Balkans“, *Philotheos* 4 (2004) 119-144.

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], француском 2010 [256], руском 2015 [314], грчком 2017 [334].

[218] „Оправдавање поретка моћи“, *Принцип*, год. I, бр. 3 (март 2004) 32-35 ≈ „Глобализација, култура, медији“, *Православље*, год. 38, бр. 910 (15. фебруар 2005) 17-19.

Излагање „Медији и интелектуалци у доба глобализације“ на скупу *Глобализација и медији* одржаном на Крфу 24/25. јануара 2004. поводом формирања мреже новинара Западног Балкана. Такође излагање „Глобализација, култура, медији“ на Сабору православних новинара 9. новембра 2004. на Православном богословском факултету у Београду.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 378-385; ²2011 [272] стр. 614-621: „Медији и интелектуалци у доба глобализације“.

на македонском [237], грчком [327]

[219] [Говорите ли швајцарски?] „Слово у одбрану српског језика“, *Свевиђе*, бр. 19 (октобар 2004) 105-106 = *Распеће језика српскога*, бр. 2 (Никшић 2005) 60-61.

Изговорено 5. октобра 2004. у Никшићу на протестном скупу за одбрану српског језика, као и 23. октобра 2004. на Сајму књига у Београду. У форми интервјуа објављено под редакцијским насловом „Матерњи је језик батине“ у: *Дан* год. VI, бр. 2073 (9. новембар 2004) 32-33 = *Распеће језика српскога*, Никшић: Актив професора и наставника српског језика и књижевности, 2004, 12.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 427-431; ²2011 [272] стр. 832-836: „Слово у одбрану српског језика у Црној Гори“, *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 197-201.

2005.

Видјети [132] 2005, [218] 2005, [219] 2005, [225] 2005.

[220] „Светосавски историјски низ“, *Годишња*, год. I, бр. 2 (О Савину дану 2005) 20-23 = *Светосавски зборник*, бр. 2 (2012) 34-37.

Светосавска бесједа одржана 27. јануара 2004. на Светосавској академији у Херцег Новом (у спомен на двјестогодишњицу Првог српског устанка) у организацији Српског просвјетног и културног друштва „Просвјета“.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 309-314; ²2011 [272] стр. 289-294.

[221] „La Métaphysique de la Lumière“, *Philotheos* 5 (2005) 124-138.

Ранија верзија објављена на француском под насловом „Le faisceau de problèmes de la métaphysique de la lumière“ у: *Amicus Hermes* 1996 [83] 63-93; на енглеском под насловом „The Problem-Beam of the Metaphysics of Light“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 256-274.

на српском [8] [75] [154] [295]

[222] „Васкрс Епархије будимљанско-никшићке“, *Свевиђе*, год. IV, бр. 24 (Блага Марија 2005) 7.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 364-365; ²2011 [272] стр. 373-374.

[223] „Вина и покајање“, превод от сръбски Даниела Минчева, *Християнство и Култура*, год. IV, бр. 3(15) (2005) 36-43.

на српском [154] [156] [295], енглеском [153] [157] [296]

[224] „Јарослав Пеликан“, у: Јарослав Пеликан, *Мелодија теологије: Философски речник*, Београд, Никшић: Јасен 2005, 234-235.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 471-473; ²2011 [272] стр. 895-897.

2006.

Видјети [173] 2006, [238] 2006.

[225] „Оријентир и тачка ослонаца“, *Православље*, год. 39, бр. 934 (15. фебруар 2006) 14-15 = *Летопис Матице српске*, год. 182, књ. 477, св. 3 (март 2006) 419-423 = *Богословље*, год. LXIV, св. 1-2 (2005) 173-176.

Светосавска бесједа на Православном богословском факултету у Београду, Савиндан 2006.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 323-327; ²2011 [272] стр. 303-307: „Свети Сава – оријентир и тачка ослонаца“, такође у: Владан Бартула, прир., Слово славе Сави: Антологија светосавља, Бања Лука: Друштво наставника српског језика и књижевности Републике Српске 2019, 415-419; *Светигора*, год. XXX, бр. 290 (2021) 20-22.

[226] „Држава и Црква: одвојене надлежности и упућеност на сарадњу“, *Светигора*, год. XV, бр. 164 (март 2006) 17-18.

Изражање на међународној конференцији „Држава и Црква у свијету који се мијења: трагање за путевима партнерства ради рјешавања савремених проблема“, одржаној на Цетињу од 14. до 16. фебруара 2006. у организацији Међународног фонда јединства православних народа.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 70-74; ²2011 [272] стр. 464-468: „О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас“; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 86-89.

на руском [227]

- [227] [„Государство и Церковь в изменяющемся мире“], *Документы и материалы Международных конференций в Женеве (2005 г.) и Цетинье (2006 г.)*, ред. В. А. Алексеев, Москва: Международный Фонд единства православных народов 2006, 145-327: Материалы Международной конференции „Государство и Церковь в изменяющемся мире: поиск путей партнерства для решения современных проблем“ (Цетинье, 14-16 февраля 2006 года), 226-229.

Изражање на Међународној конференцији „Држава и Црква у свијету који се мијења: трагање за путевима партнерства ради рјешавања савремених проблема“ („Государство и Церковь в изменяющемся мире: поиск путей партнерства для решения современных проблем“) одржаној од 14. до 16. фебруара 2006. на Цетињу у организацији Међународног фонда јединства православних народа (Москва).

На српском [226], прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 70-74; ²2011 [272] стр. 464-468: „О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас“.

- [228] [Улога и мјесто лаика у Цркви], *Улога и место интелектуалаца, лаика и жене у Цркви*, Зборник радова, Београд: Православни пастирско-саветодавни центар Архиепископије београдско-карловачке 2006, 127-140.

Изражање на трибини „Улога лаика у Цркви“ одржаној у организацији Архиепископије београдско-карловачке 10. марта 2004. у Коларцу у Београду.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 110-117; ²2011 [272] стр. 507-514: „Улога лаика у Цркви“; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 133-139.

2007.

Видјети [159] 2007.

- [229] „Философија у контексту хришћанске културе: Философија као наставни предмет на Православном богословском факултету у Београду – проблемски аспекти истраживања“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 1, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 26. октобар 2006), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 53-62 = *Богословље*, год. LXV, св. 1 (2006) 53-62.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 241-252; ²2011 [272] стр. 174-185.

- [230] „О правном односу државе и Цркве“, *Уставни геноцид над Србима: Српски народ у новом уставу Црне Горе*, Зборник радова са научног скупа у Подгорици 16. и 17. новембра 2006, Подгорица: Српско народно вијеће Црне Горе, 2007, 120-121.

Садржано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 70-74; ²2011 [272] стр. 464-468: „О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас“.

- [231] „Однос Цркве и државе у Србији данас“, *Православље*, год. 41, бр. 964 (15. мај 2007) 18-20.

Реферат на Осмој конференцији Српске православне епархије средњоевропске, Евангелистичке цркве Немачке и Немачке бискупске конференције на тему „Однос између цркве и државе“ одржаној у Берлину 27. и 28. априла 2007.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 47-52; ²2011 [272] стр. 411-416: „Духовни контекст односа цркве и државе у Србији данас“; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 39-43.

на њемачком [232]

- [232] „Kirche und Staat in Serbien heute“, Übersetzung aus dem Serbischen: Stefan Kube, *G2W Glaube in der 2. Welt*, Jg. 35, Nr. 11 (2007) 18-19.

на српском [231]

- [233] „Pogovor“, u: Verner Jeger, *Teologija ranih grčkih filozofa*, preveo s engleskog B. Gligorić, navode i izraze s grčkog, latinskog i nemačkog preveo B. Šijaković, Beograd: Službeni glasnik 2007, 207-209 = „Beleška o autoru“, u: Verner Jeger, *Rano hrišćanstvo i grčka paideja*, prev. B. Gligorić, Beograd: Službeni glasnik 2007, 79-81.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 443-446; ²2011 [272] стр. 843-846: „Вернер Јегер: хеленство, хришћанство, хуманизам“.

- [234] „Слово за КосМет српског народа“, *Голија*, год. IV, бр. 8 (о Никољдану 2007) 24.

Изговорено на академији посвећеној Косову и Метохији 10. јуна 2000. у Београду, на Тргу Републике, у организацији „Гласа Српкиње“. Није објављено у цјелини.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 346-349; ²2011 [272] стр. 338-341: „Слово за Косово“.

- [235] „Универзитет и теологија: Идеја универзитета и положај теологије у систематизи универзитетских знања (нацрт)“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 2, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 24. и 25. мај 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 43-49.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 231-240; развијена верзија у: *Универзитет и српска теологија* 2010 [257] стр. 7-33, 2014 [305] стр. 7-35; прештампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 152-173; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 211-233.

Развијена верзија објављена на енглеском [286] [296] [306].

- [236] [„О књижи и језику који разбиструју стварност“], у: Владика Јован (Пурић), *Света служба I: Глас у пустињи*, Изабране беседе, Нови Сад: Orpheus 2007, 271-278.

Нередиговано излагање на промоцији књиге еп. Јована (Пурића) *Лествица тајноводственог путовања* (Тврдош, Цетиње, Врњци 2004) одржаној у Подгорици 7. маја 2004.

У редигованој форми штампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 1035-1037.

2008.

- [237] „Глобализација, култура, медиуми“, прев. Бранко Трајкоски, *Соборност*, год. VIII, бр. 22-24 (2008) 16-19.
на српском [218] [245] [272], грчком [327]

- [238] „За библиографију српске теологије“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 3, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 28. децембар 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2008, 210-219 = *Богословље*, год. LXV, св. 2 (2006) 15-22 = *Библиографија српске теологије* 1 (2009) 15-22.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 253-268; 2011 [272] стр. 248-269 (проширено): „Библиографија у теологији: Импулси за Библиографију српске теологије“.

- [239] [„Религиозне традиције као важан фактор савременог миротворства“], *Документи и материјали Међународних конференција в Астане (2007 г.) и Банија-Луке (2008 г.)*, ред. В. А. Алексеев, Москва: Међународни Фонд единства православних народа 2008, 143-343; Материјали Међународној конференцији „Религиозне традиције као важан фактор савременог миротворства“ (Банија-Лука, 27-28 фебруара 2008 года), 311-313.

Излагање на Међународној конференцији „Вјерске традиције као важан фактор савременог миротворства“ („Религиозне традиције као важан фактор савременог миротворства“) одржаној 27. и 28. фебруара 2008. у Бањалуци у организацији Међународног фонда јединства православних народа (Москва) и Интерпарламентарне скупштине православља.

На српском у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 170-172; 2011 [272] стр. 101-103: „О религији и миротворству данас“.

- [240] [„Наш проблем је практичне природе“], *Како до заштите идентитета српског народа у Црној Гори*, Зборник радова са савјетовања у Подгорици 7. и 8. маја 2008. године, Подгорица: Књижевна задруга Српског народног вијећа, 2008, 75-78.

Нередиговано усмено излагање 7. маја 2008. у Подгорици на савјетовању „Како до заштите идентитета српског народа у Црној Гори“. У редигованој форми у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 432-435; 2011 [272] стр. 837-840: „Срби у Црној Гори данас: борба за признање у ‘Српској Спарти’“; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 202-205.

- [241] „Свети Сава – оријентир у Христу“, *Беседа*, г. VIII, бр. 10-11 (Љубљана, 2008) 8-14.

Светосавска бесједа одржана 26. јануара 2008. у Љубљани у организацији Друштва Српска заједница.

- [242] *Енциклопедија српског народа*, Београд: Завод за уџбенике 2008 [30 одредница]: *Богословље* (113в); Глумац, Душан (234б); Григорије Палама, Св. (254б-в); Дионисије Ареопagit, Св. (291в); Доброклонски, Александар Павлович (295в); Ердељан, Милош (353в); Ждребаоник (360в); Зењковски, Василије (390в-391а); Исаија Инок (422б); Јован Дамаскин, Св. (450в-451а); Лоренц, Борислав (592в); Марковић, Мирослав (622в); Најдановић, Димитрије (711а); Перовић, Лазар (819в-820а); Перој (820б-в); Пламенац, Јован Џон (846б); Поповић, Лазо (871а); Превлака (887а-б); Савић-Ребац, Аница (976в); Софроније Подгоричанин (1026б); Спекторски, Евгеније (1030б); Страхиња из Будимља (1107а); Тадић, Љубомир (1116б); *Теолошки погледи* (1124в); Троишки, Сергије Викторович (1148б-в); *Филотеос* (1195в-1196а); Флоровски, Георгије (1197а-б); *Хришћанска мисао* (1225а); Чарнић, Емилијан (1249а); Чичовачки, Предраг (1256а).

Укључено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 350-354, 447-448, 454-455, 462-463, 492-501, 504; 2011 [272] стр. 368-372, 847-848, 854-855, 866-887, 916-923, 926.

- [243] [„Одговорност и брига вјерујућих за цркву и државу“], интервју дат 30. децембра 2008. за „ТАНЈуг“ (Београд).

Објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 135-143; 2011 [272] стр. 532-540.

2009.

Видјети [238] 2009.

- [244] *Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији „другости“ Балкана*, четврто издање на српском, Београд: Службени гласник 2009, 95 стр. ISBN 978-86-519-0267-6

Прво издање 2000 [125]; друго издање 2001 [132]; прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 282-315; пето издање 2012 [284]; прештампано у: *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 42-81; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 148-178.

Објављено на италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216], 2013 [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314], грчком 2017 [334].

Садржај (стр. 5):

Прослов (7-8)

Увод (9-14)

„Другост“ Балкана и објект „Балкан“ (15-22)

„Балканизација“ и ванбалкански интереси (23-27)

Стигматизација Балкана и стереотипи (28-32)

Идентитет и хетерофилија (33-36)

Колонизатор као цивилизатор (37-46)

Фрагментација и реорганизација простора: контекст етничких сукоба (47-56)

У име Балкана (57-59)

ЕвроБалкан (60-64)

Напомене (65-89)

О аутору (90)

Подаци о илустрацијама (91)

Азбучник имена (92-94)

реп.: ad [125]

- [245] *Огледање у контексту: О цркви и држави, знању и вјери, предању и идентитету*, Београд: Службени гласник 2009, 665 стр. ISBN 978-86-519-0374-1

друго издање 2011 [272]

Садржај (стр. 7-10):

Прослов и Посвета (5-6)

Тематски садржај (11-12)

Бордура (14, 31, 46, 52, 60, 74, 80, 93, 104, 109, 117, 123, 127, 134, 148, 150, 161, 240, 273, 290, 292, 308, 322, 330, 349, 354, 359, 368, 370, 385, 394, 401, 406, 414, 435, 442, 461, 470, 473, 479, 485, 489, 493, 498, 500, 502, 504, 519, 524, 537, 579, 584, 588, 592, 597, 617, 649)

I Црква и држава: за државно-црквено право:

1. Држава и црква: рехабилитовање проблематике државно-црквеног права (15-31) [110] [113] [116] [349]
2. Закон о вјерској слободи (2001-2002) (32-46) [349]
3. Духовни контекст односа цркве и државе у Србији данас (47-52) [231] [349] (на њемачком [232])
4. О вјерској слободи и њеном правном контексту (53-60) [258] [349]
5. Држава против Цркве: Црна Гора у транзицији идентитета (61-69) [130] [349]
6. О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас (70-74) [226] [349] (на руском [227])
7. Дужност државе да призна цркву и њено право на самоодређење (75-80) [249] [349] (на енглеском [250])
8. Вјеронаука као култура и као право (81-93) [81] [113] [116] [276] [349]
9. Вјероучитељ као ученик Христов и као узор (94-99) [246] [276] [349]
10. Војно свештенство, одговорност, интегритет (100-104) [148] [349]
11. О структури конститутивног правног акта Српске Православне Цркве (15. 10. 2003) (105-109) [349]
12. Улога лаика у Цркви (110-117) [228] [349]
13. Држава и Црква: самосталност и сарадња (118-123) [151]
14. Црква и народ су једно (124-127) [149]
15. Црква и вјерска слобода данас (128-134) [150]
16. Одговорност и брига вјерујућих за цркву и државу (135-143) [241]
17. Цркви је мјесто уз народ (144-148) [254]

II Знање и вјера:

18. О науци и религији у савременом свијету живота (151-155) [159]
19. Европски интегритет као хришћански идентитет (156-161) [170]
20. О миру и правди у свијету у ком заједно живимо (162-169) [160]
21. О религији и миротворству данас (170-172) [239]
22. Пред лицем Другог (173-196) [247]
23. Сусретање: вјера и знање, религија и философија (197-205) [252]

24. Хеленски дарови из хришћанских руку (206-209) [261] [295] (на енглеском [262] [296])
25. Хришћанство и философија (210-230) [248]
26. Универзитет и теологија: Идеја универзитета и положај теологије у систематизи универзитетских знања (231-240) [235] [257] [295] [305] (на енглеском [286] [296] [306])
27. Философија у контексту хришћанске културе: Философија као наставни предмет на Православном богословском факултету у Београду (241-252) [229]
28. За библиографију српске теологије (253-268) [238]
29. Plato redivivus: О Платоновом неписаном учењу (269-273) [168] [295] (на енглеском [296])
30. Етика и онтологија: напомене о Левинасу (274-282) [172]
31. Слово о два значења теологије (6. 6. 2009) (283-285)
32. Апсолутизација другости и релативизација вриједности (286-289)

III Живо предање:

33. О Светосавској бесједи (293-295) [263]
34. Свети Сава или О незаслуженом дару (296-302) [113] [115]
35. Свети Сава или О идентитету и јединству (303-308) [140] (на француском [141])
36. Светосавски историјски низ (309-314) [220]
37. О светосавској просвијешћености и племенитости (25. 1. 2005) (315-322)
38. Свети Сава – оријентир и тачка ослонца (323-327) [225]
39. Слово Светом Симеону (328-330) [162]
40. О Видовдану и видовданској етици (331-345) [161]
41. Слово за Косово (346-349) [234]
42. Узорно усвајање предања и знакови идентитета (350-354) [242]
43. Христос у Његовом дјелу (355-359) [253] [295] (на енглеском [296])
44. Његош и антика (360-363) [120]
45. Васкрс Епархије будимљанско-никшићке (364-365) [222]
46. Требињско Преображење (19. 8. 2008) (366-367)

IV Огледало – глобално и локално:

47. Слобода, достојанство, добро: Природно право и антропологија (3. 11. 2000) (371-377) [282] [295] (на енглеском [296])
48. Медији и интелектуалци у доба глобализације (378-385) [218] (на македонском [237], грчком [327])
49. Интелектуалци, експертуалци, тржиште (386-394) [124]
50. Плакати, етикете, моћ (395-398) [123]
51. Бојемија (399-401) [119]
52. Меморabilia: Чекајући Васкрс, 55 година послје 1944. (402-406) [133] [154] [283] [295] (на француском [133], енглеском [133] [296])
53. Насиље у име хуманости? 24. март 1999. – годину послје (407-414) [131] [283]
54. Национално изјашњење као право, слобода и одговорност (415-426) [173] [349]
55. Слово у одбрану српског језика у Црној Гори (427-431) [219] [349]
56. Срби у Црној Гори данас: борба за признање у „Српској Спарти“ (432-435) [240] [349]
57. Саслуживање кроз олтарски прозор (17. 12. 2000) (436-438)
58. Реци НЕ! (15. 5. 2006) (439-440)

V Personalia:

59. Вернер Јегер: хеленство, хришћанство, хуманизам (443-446) [233]
60. Мирослав Марковић и његов завјетни дар (447-452) [100] [142] [184] [242]
61. Љубомир Тадић: Поредак и слобода (453-455) [144] [242]
62. Митрополит Амфилохије: враћање душе у чистоту (29. 9. 2004) (456-458)
63. Руђер Јосип Бошковић (459-461)
64. Јован Петров Пламенац (John Plamenatz) (462-463) [242]
65. Василије Татакис и Лино Бенакис: историчари византијске философије (464-470) [163] [164] [179]
66. Јарослав Пеликан: повратак православном исто(чни)ку (471-473) [224]
67. Горазд Коцијанчич: мислити као хришћанин (474-479) [92] [106] [145]
68. Финк, Блуменберг, Елер (480-485) [11] [12] [165]
69. Нестле, Роуз, Греј (486-489) [7] [10] [13]
70. Јоханес Фабијан: критика друштвене теорије као праксе овладавања (490-491) [146]
71. Евгеније Спекторски, Георгије Флоровски (492-493) [242]
72. Професори Православног богословског факултета: сагласје разних гласова (Доброклонски, Троицки, Зењковски, Лоренц, Најдановић, Глумац, Ерделјан, Чарнић) (494-498) [242]
73. Лазар Перовић и Лазо Поповић: философија у Богословско-учитељској школи на Цетињу (499-500) [242]
74. Аница Савић-Ребац, Милош Ђурић (501-502) [242]
75. Борђе Вид Томашевић, Предраг Чичовачки (503-504) [242]

VI Лектура:

76. Философска лексикографија (507-514) [89] [175] [176]
77. Историја философије (515-519) [180] [181]
78. Хеленска философија (520-524) [177] [178]
79. Предсократовци (525-537) [90] [91] [92] [93] [182] [183] [185]

80. Софисти и Сократ (538-546) [94] [186] [187]
 81. Платон (547-579) [23] [95] [188] [189] [190] [191] [192] [193] [194] [195] [196] [197] [198] [199]
 82. Аристотел (580-584) [200] [201] [202]
 83. Хеленистичка философија (585-588) [96]
 84. Новоплатонизам (589-592) [203] [204]
 85. Новозавјетне студије (593-597) [97] [98] [99]
 86. Антика и хришћанство, патристичка и византијска мисао (598-609) [101] [102] [103] [104] [105] [107] [111]
 87. Њемачки идеализам (610-617) [205] [206] [207] [208]
 88. Савремена мисао: личности и проблеми (618-649) [24] [108] [109] [209] [210] [211] [212] [213] [214] [215]
Именски азбучник | Index nominum (651-664)
О аутору (665)
- [246] „Вјероучитељ као ученик Христов и као узор“, *Богословље* LXVIII/1 (Београд 2009) 83-88.
Предавање на семинару за вјероучитеље у Републици Српској одржаном 1. септембра 2005. у Бањи Врућици.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 94-99; ²2011 [272] стр. 491-496; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 108-113; укључено у [276].
- [247] „Пред лицем Другог“, у: Марина Рајевић-Савић, *Док анђели спавају*, Београд: Службени гласник 2009, књ. 2, 366-399.
Разговор са госпођом Марином Рајевић-Савић у ауторској ТВ-емисији „Док анђели спавају“ на београдској Телевизији „Студио Б“ 25. децембра 2005.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 173-196; ²2011 [272] стр. 111-134.
- [248] „Хришћанство и философија“, у: Владета Јеротић, Александар Гајшек, *Агапе* 4, Београд: Драслар партнер, Православни пастирско-саветодавни центар Архиепископије београдско-карловачке 2009, 43-75.
Разговор са господином Александром Гајшеком и његовим сталним гостом-домаћином академиком Владетом Јеротићем на тему „Хришћанство и философија“ у ауторској ТВ-емисији „Агапе“ на београдској Телевизији „Студио Б“ 25. марта 2007.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 210-230; ²2011 [272] стр. 59-79.
- [249] „Дужност Државе да призна Цркву и њено право на самоодређење“, *Правни положај цркава и вјерских заједница у Црној Гори данас*, Зборник радова Међународног научног скупа (Бар, 23-25. мај 2008), прир. Б. Шијаковић, Никшић: Bona fides 2009, 38-42.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 75-80; ²2011 [272] стр. 469-474; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 90-94.
на енглеском [250]
- [250] „The Obligation of the State to Recognize the Church and its Right to Self-Determination“, *Legal Position of Churches and Religious Communities in Montenegro Today*, Proceedings of the International Conference (Bar, Montenegro, May 23-25, 2008), ed. by B. Šijaković, Nikšić: Bona fides 2009, 38-42.
на српском [245] [249] [272]
- [251] „Испод минимума међународних стандарда и гаранција“, *Положај и перспективе српског народа у земљама окружења*, прир. М. Јакшић и С. Ђуретић, Београд: Службени гласник 2009, 93-94.
Обраћање учесницима Друге конференције „Положај и перспективе српског народа у земљама окружења“ одржане 11. новембра 2008. у Београду у организацији Министарства за дијаспору.
- [252] „Сусретање: вјера и знање, религија и философија“, *Летопис Матице српске*, год. 185, књ. 484, св. 3 (септембар 2009) 284-292.
Светосавска бесједа на тему „Религија и философија“ одржана 26. јануара 2009. у Свечаној сали Матице српске у Новом Саду.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 197-205; ²2011 [272] стр. 23-31.
- [253] „Христос у Његошевом дјелу“, *Српски југ* бр. 2 (јесен 2009) 101-104 = *Његошев зборник Матице српске* 1 (2010) 43-47.
Саопштење на научном скупу „Дело Петра II Петровића Његоша“ одржаном у организацији Његошевог одбора Матице српске 20. и 21. марта 2009. у Новом Саду у Матици српској.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 355-359; ²2011 [272] стр. 359-363; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 302-306.
Објављено на енглеском под насловом „Christ in the Work of Petar II Petrović Njegoš“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 305-309.
- [254] „Цркви је место уз народ“ [интервју], *Вечерње новости*, год. LVI (18. и 19. април 2009) 7.
Прештампано у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 144-148; ²2011 [272] стр. 541-545.
- [255] „[Живот као Подвиг и Задатак]“, *Православље*, год. 42, бр. 1025 (1. децембар 2009) 70.

Посвећено Патријарху Павлу (1914-2009).

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 321-322.

2010.

Видјети [253] 2010.

- [256] *La critique du discours balkanistique: Contribution à la phénoménologie de l'«altérité» des Balkans*, Lausanne: L'Age d'Homme 2010, 92 стр. ISBN 978-2-8251-4094-9

Садржај / *Table des matières* (стр. 91):

Avant-propos (9-10)

Introduction (11-15)

L'«altérité» des Balkans et les «Balkans» en tant qu'objet (17-25)

«Balkanisation» et intérêts extrabalkaniques (27-31)

Stigmatisation des Balkans et stéréotypes (33-37)

Identité et hétérophilie (39-43)

Le colonisateur en civilisateur (45-58)

Fragmentation et réorganisation de l'espace : le contexte des conflits ethniques (59-73)

Au nom des Balkans (75-77)

Eurobalkans (79-83)

Index des noms de personnes (85-86)

À propos de l'auteur (87-88)

Description des illustrations (89)

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], руском 2015 [314], грчком 2017 [334].

- [257] *Универзитет и српска теологија: Историјски и просветни контекст оснивања Православног богословског факултета у Београду: Истраживања, документација, библиографија*, Београд: ПБФ 2010, 180 стр. ISBN 978-86-7405-080-4 (коаутор Александар Раковић)

Садржај (стр. 5):

Богољуб Шијаковић: *Универзитет и теологија: Православни богословски факултет у културно-историјском и проблемско-систематском контексту образовања* (7-33) (укључује [235])

Шта је образовање? (10-11)

ΠΑΙΔΕΙΑ између хеленства и хришћанства (11-16)

UNIVERSITAS од манастира ка факултетима (16-18)

Универзитет између идеје и кризе (19-22)

Богословски факултет или духовна академија? (22-24)

Ход по трњу ка првој српској високој философско-теолошкој школи (24-33)

Александар Раковић: *Високо образовање Српске православне цркве 1899-1936: путеви и раскртића* (35-118)

Предговор (37-39)

Кратак осврт на школовање српских теолога у 19. веку и почетком 20. века (40-42)

Дуг пут до Православног богословског факултета у Београду 1899-1920 (43-76)

Карловачка богословија на домак факултетског статуса 1914-1920 (77-84)

Кратко постојање Источно-православног богословског факултета у Загребу 1920-1924. (86-105)

Богословски факултет и/или духовна академија 1922-1936. (106-110)

Накнадно признање факултетског ранга Карловачкој богословији и Задарској богословији 1925-1933 (111-114)

Закључак (115-118)

Документација

Универзитет Краља Александра I (123-124)

Теолошки факултет или духовна академија? (125-127)

Богословски факултет (127-128)

Теолошки факултет (129-130)

Да ли је теологија наука? (130-133)

Је ли потребан теолошки факултет (133-135)

Богословски факултет (135-137)

Извештај комисије за оснивање Богословског факултета (137-138)

Издвојено мишљење проф. др Бранислава Петронијевића (139-140)

Допис ректора Београдског универзитета Ђорђа Станојевића министру просвете Љубомиру Давидовићу (140-141)

Теолошки факултет на Београдском универзитету (142-143)

Богословски факултет Београдског универзитета (143-145)

Теологија и Универзитет (145-146)

Дебата о Православном богословском факултету у Београду у Привременом народном представништву Краљевству Срба, Хрвата и Словенаца, 11. јул 1919. (147-157)

Елаборат за покретање питања о подизању православне српске Богословије у Сремским Карловцима на степен самосталног

- православног српског богословског факултета (157-167)
Библиографија и регистар имена
 Библиографија (171-174)
 Регистар имена (175-178)
 Прештампано (стр. 7-33) у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 152-173; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 211-233.
 Друго, допуњено издање 2014 [305].
 на енглеском [306], а стр. 7-33 као [286] и у [296]
 рец.:
 Данко Страхињић, *Теолошки погледи*, г. 41, бр. 2 (2011) 181-183.
 Darko Tanasković, *Blic knjiga*, год. III, br. 117 (30. januar 2011) 1.
- [258] „Напомене о верској слободи и њеном правном контексту“, у: *Правни положај црква и верских заједница и стицање својства правног лица*, Зборник радова са стручног скупа, Београд: Заштитник грађана 2010, 198-204.
 Учешће у стручној расправи „Правни положај црква и верских заједница и стицање својства правног лица“, одржаној у Београду 28. априла 2009. у организацији Заштитника грађана.
 Објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 53-60; ²2011 [272] стр. 417-424; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 44-50.
- [259] „Лазо Поповић као философски писац“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 6, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 29. мај 2009), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 94-103.
 Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 872-885 (проширено).
- [260] „Науке о религији и питање њихових идејних и методолошких претпоставки“, *Српска теологија данас 2009*, књ. 1, Зборник радова првог годишњег симпозиона одржаног на Православном богословском факултету у Београду 29. и 30. маја 2009, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2010, 521-525.
 Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 80-86.
- [261] „Хеленски дарови из хришћанских руку“, *Античка култура, европско и српско наслеђе*, Београд: Друштво за античке студије Србије, Институт за теолошка истраживања ПБФ, 2010, 491-495.
 Објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 206-209; ²2011 [272] стр. 55-58; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 298-301.
 на енглеском [262] [296]
- [262] „Hellenic Gifts out of Christian Hands“, *Philotheos* 10 (2010) 153-156.
 Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 301-304.
 на српском [261] [245] [272] [295]
- [263] „О светосавској бесједи“, *Даница 2011*, год. 18 (2010) 361-364.
 Објављено у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 293-295; ²2011 [272] стр. 273-275.
- [264] „Светосавље“, *Србија – Културна спона Истока и Запада*, Нови Сад: Матица српска 2010, 159-160.
 Укључено у [277] = *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 308-311; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 171-174.
 на енглеском [265], њемачком [266]
- [265] „Svetosavlje“, *Serbia – The Cultural Bridge Between East and West*, Novi Sad: Matica srpska 2010, 159-160.
 на српском [264], њемачком [266]
- [266] „Svetosavlje“, *Serbien – Kulturelle Brücke zwischen Ost und West*, Novi Sad: Matica srpska 2010, 173-175.
 на српском [264], енглеском [265]
- [267] „Слово о Светом Петру Цетињском“ (31. октобар 2010).
 Бесједа на Академији поводом 180 година од упокојења Светог Петра Цетињског 31. октобра 2010. у Подгорици, Храм Христовог Васкрсења.
 Штампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 316-320.
- [268] „Уз први број *Исламобалканике*“, *Исламобалканика* 1 (2010) 7-8.
 Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 109-110 (проширено).
- [269] „Политика не бира патријарха“ [интервју], *Вечерње новости*, год. LVII (19. јануар 2010) 2.
 Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 546-547.
- [270] „Више поштујмо живот“ [интервју], *Вечерње новости*, год. LVII (3. и 4. април 2010) 3.

Прештампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 548-549.

[271] „Srbi Jevrejima trajni prijatelji!“ [intervju], *Jevrejski pregled*, god. XIX (LV), br. 5 (maj 2010) 17.

2011.

Видјети [115] 2011, [171] 2011.

[272] *Огледање у контексту: О знању и вјери, предању и идентитету, цркви и држави*, друго, проширено издање, Београд: Службени гласник 2011, 1178 стр. ISBN 978-86-519-0374-1

прво издање 2009 [245]

Садржај (стр. 7-12):

Прослов (5-6)

I Знање и вјера:

1. Ното ратиенс: Философија као мудрост из патње (15-22) [171] [282] [295] (на енглеском [296] [297])
2. Сусретање: вјера и знање, религија и философија (23-31) [245] [252]
3. О науци и религији у савременом свијету живота (32-36) [159] [245]
4. Ништа се не може родити ако већ није било зачето (37-40) [1]
5. Философија, мит, култура (26. 5. 2010) (41-46) [281]
6. Философија и религија: мислим, дакле вјерујем (18. 10. 2010) (47-54)
7. Хеленски дарови из хришћанских руку (55-58) [245] [261] [295] (на енглеском [262] [296])
8. Хришћанство и философија (59-79) [248]
9. Науке о религији и питање њихових идејних и методолошких претпоставки (80-86) [260]
10. Европски интегритет као хришћански идентитет (87-92) [170] [245]
11. О миру и правди у свијету у ком заједно живимо (93-100) [160] [245]
12. О религији и миротворству данас (101-103) [239] [245]
13. О миру, правди и љубави: Србија и Индонезија у међувјерском дијалогу (104-108) [287] (енглески [279])
14. „Исламобалканика“: сусрет у заједничком простору (109-110) [268]
15. Пред лицем Другог (111-134) [245] [247]
16. Животна средина аутономије универзитета (135-139) [38] [74]
17. Универзитет између идеје и закона (140-151) [62] [74]
18. Универзитет и теологија: Православни богословски факултет у културно-историјском и проблемско-систематском контексту образовања (152-173) [235] [245] [257] [295] [305] (на енглеском [286] [296] [306])
19. Философија у контексту хришћанске културе: Философија као наставни предмет на Православном богословском факултету у Београду (174-185) [229] [245]
20. Парменид: естетски и антрополошки момент у онтолошком контексту (1975) (186-194)
21. Plato redivivus: О Платоновом неписаном учењу (195-199) [168] [245] [295] (на енглеском [296])
22. Аристотел и Хегел: паралела о настанку философирања (1977) (200-203)
23. Ренесансно заснивање ауторитета модерне науке (1976) (204-211)
24. Хусерл, Бодријар, Дерида – у одвојеној посјети нама (212-216) [63] [64] [65] [74]
25. Савјест против Хајдегера (217-219) [47] [74]
26. Етика и онтологија: напомене о Левинасу (220-228) [172] [245]
27. Мартин Бубер и хасидизам: Уз дијалогику дјела *Ја и Ти* (1978) (229-232)
28. Слово о два значења теологије (6. 6. 2009) (233-235) [245]
29. Symbolon: семантички оквир проблема (1977) (236-240)
30. Естетски вриједносни феномен (1978) (241-247) [2]
31. Библиографија у теологији: Импулси за Библиографију српске теологије (248-269) [238] [245]

II Живо предање:

32. О Светосавској бесједи (273-275) [245] [263]
33. Свети Сава или О незаслуженом дару (276-282) [113] [115] [245]
34. Свети Сава или О идентитету и јединству (283-288) [140] [245] (на француском [141])
35. Светосавски историјски низ (289-294) [220] [245]
36. О светосавској просвијећености и племенитости (25. 1. 2005) (295-302) [245]
37. Свети Сава – оријентир и тачка ослонаца (303-307) [225] [245]
38. Суштина Светосавља и његов суштински значај за нас (308-312) [264] [277] [295] [349] (на енглеском [265] [296], њемачком [266])
39. Слово Светом Симеону (313-315) [162] [245]
40. Слово о Светом Петру Цетињском (316-320) [267]
41. Патријарх Српски Павле: Живот као Подвиг и Задатак (321-322) [255]
42. О Видовдану и видовданској етици (323-337) [161] [245]
43. Слово за Косово (338-341) [234] [245]
44. Слово на Срећење 2010. (342-344)
45. Брига за Жртву: Памћење Имена и Спомен Српске Жртве (345-358) [273] [295] (на енглеском [296])
46. Христос у Његовом дјелу (359-363) [245] [253] [295] (на енглеском [296])

47. Његош и антика (364-367) [120] [245]
48. Узорно усвајање предања и знакови идентитета (368-372) [242] [245]
49. Васкрс Епархије будимљанско-никшићке (373-374) [222] [245]
50. Требињско Преображење (19. 8. 2008) (375-376) [245]

III Црква и држава: за државно-црквено право:

51. Држава и црква: рехабилитовање проблематике државно-црквеног права (379-395) [110] [113] [116] [245] [349]
52. Закон о вјерској слободи (2001-2002) (396-410) [245] [349]
53. Духовни контекст односа цркве и државе у Србији данас (411-416) [231] [245] [349] (на њемачком [232])
54. О вјерској слободи и њеном правном контексту (417-424) [245] [258] [349]
55. Вјера и право: Пет година Закона о црквама и верским заједницама (425-428) [288] [349]
56. Држава и црква у Србији (429-454) [290] [349]
57. Држава против Цркве: Црна Гора у транзицији идентитета (455-463) [130] [245] [349]
58. О начелима правног односа државе и цркве у Црној Гори данас (464-468) [226] [245] [349] (на руском [227])
59. Дужност државе да призна цркву и њено право на самоодређење (469-474) [249] [245] [349] (на енглеском [250])
60. Саслуживање кроз олтарски прозор (17. 12. 2000) (475-477) [245]
61. Вјеронаука као култура и као право (478-490) [81] [113] [116] [245] [276] [349]
62. Вјероучитељ као ученик Христов и као узор (491-496) [246] [245] [276] [349]
63. Војно свештенство, одговорност, интегритет (497-501) [148] [245] [349]
64. О структури конститутивног правног акта Српске Православне Цркве (15. 10. 2003) (502-506) [245] [349]
65. Улога лаика у Цркви (507-514) [228] [245] [349]
66. Држава и Црква: самосталност и сарадња (515-520) [151] [245]
67. Црква и народ су једно (521-524) [149] [245]
68. Црква и вјерска слобода данас (525-531) [150] [245]
69. Одговорност и брига вјерујућих за цркву и државу (532-540) [241] [245]
70. Цркви је мјесто уз народ (541-545) [245] [254]
71. Патријарха не могу да бирају политичари (546-547) [269]
72. Више поштујмо живот! (548-549) [270]

IV Огледало – глобално и локално:

73. Знање и идентитет (553-559) [289]
74. О памћењу и забору: Идентитет између онтологије и дискурса (560-567) [273] [282] [295] (на енглеском [296] [308])
75. Слобода, достојанство, добро: Природно право и антропологија (3. 11. 2000) (568-574) [245] [282] [295] (на енглеском [296])
76. Фрагменти бриге за полис (575-588) [74]
77. О самопостављању политичког апсолута (589-597) [27] [48] [74] (на словеначком [35])
78. Туђа Европа и Домаћа Власт (598-599) [66] [74]
79. Геометрија и демократија (600-603) [56] [74]
80. Повратак у Вавилон: О комуникацији као философском и југословенском проблему (604-609) [46] [74] (на њемачком [70])
81. О јавном комуницирању (610-613) [49] [74]
82. Медији и интелектуалци у доба глобализације (614-621) [218] [245] (на македонском [237], грчком [327])
83. Интелектуалци, експертуалци, тржиште (622-630) [124] [245]
84. Плакати, етикете, моћ (631-634) [123] [245]
85. Апсолутизација другости и релативизација вриједности (635-638)
86. Откривење, Стварање, Разарање (639-645) [154] [155] [283] [295] (на енглеском [296])
87. Рат и рационалност (646-660) [67] [74] [113] [154] [283] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])
88. Метомabilia: Чекајући Васкрс, 55 година после 1944. (661-665) [133] [154] [245] [283] [295] (на енглеском [133] [296], француском [133])
89. Насиље у име хуманости? 24. март 1999. – годину после (666-673) [131] [245] [283]
90. О есхатологичности историје (23. 5. 2004) (674-676) [283] [295] (на енглеском [296])
91. Чему Луча? (677-679) [15] [274]
92. Бојемија (680-682) [119] [245]

V Зоон политикон:

93. Антипролог: Сумња у предговор (685-689) [74] [118]
94. Демократија и „демократије“ (690-693) [42] [74]
95. Демократске институције и грађанска мобилизација (694-698) [59] [74]
96. Држава: национална или грађанска? (699-702) [44] [74]
97. Држава или Нација – одаберите сами! (703-706) [68] [74]
98. Боље је устав писати мастилом него крвљу: Куда плови АВНОЈева барка? (707-723) [30] [74]
99. Партија, држава, грађанин и оно између њих (724-731) [28] [74]
100. Уз тему „Политички плурализам“ (732-739) [29] [74]
101. Право и милост: Фрагменти о држави, грађанину, демократији, репресији (740-747) [39] [74]
102. За уставно признавање политичког Другог (748-754) [31] [74]
103. О тзв. „Савезу реформских снага“ (755-758) [43] [74]

104. Касандра зове (759-761) [74]
105. Суверенитет, позиција, опозиција – годину дана послје или Јануар по други пут у Црној Гори (762-768) [36] [37] [74]
106. Бирачи и бирачко право (769-772) [45] [74]
107. Страх од промјена и бјекство од аргумената (773-775) [50] [74]
108. Црногорски силогизам (776-778) [74]
109. Држава као циљ и као претпоставка (779-787) [60] [74]
110. Црна Референдумска Гора (788-790) [61] [74]
111. Реци НЕ! (15. 5. 2006) (791-792) [245]
112. Насиље над идентитетом у Црној Гори: Разговор у „Знаку препоречном“ (12. 4. 2000) (793-819) [349]
113. Национално изјашњење као право, слобода и одговорност (820-831) [173] [245] [349]
114. Слово у одбрану српског језика у Црној Гори (832-836) [219] [245] [349]
115. Срби у Црној Гори данас: борба за признање у „Српској Спарти“ (837-840) [240] [245] [349]

VI Personalia:

116. Вернер Јегер: хеленство, хришћанство, хуманизам (843-846) [233] [245]
117. Мирослав Марковић и његов завјетни дар (847-852) [100] [142] [184] [242] [245]
118. Љубомир Тадић: Поредак, слобода, јавност (853-857) [21] [144] [242] [245]
119. Митрополит Амфилохије: враћање душе у чистоту (858-862) [73] [245]
120. Руђер Јосип Бошковић (863-865) [245]
121. Лазар Т. Перовић као филозофски и теолошки писац (866-871) [242] [280]
122. Лазо Поповић као филозофски писац (872-885) [242] [259]
123. Јован Петров Пламенац (John Plamenatz) (886-887) [242] [245]
124. Василије Татакис и Лино Бенакис: историчари византијске философије (888-894) [163] [164] [179] [245]
125. Јарослав Пеликан: повратак православном исто(чн)ику (895-897) [224] [245]
126. Горазд Коцијанчич: мислити као хришћанин (898-903) [92] [106] [145] [245]
127. Финк, Блуменберг, Елер (904-909) [11] [12] [165] [245]
128. Нестле, Роуз, Греј (910-913) [7] [10] [13] [245]
129. Јоханес Фабијан: критика друштвене теорије као праксе овладавања (914-915) [146] [245]
130. Евгеније Спекторски, Георгије Флоровски (916-917) [242] [245]
131. Професори Православног богословског факултета: сагласје разних гласова (Доброклонски, Троицки, Зењковски, Лоренц, Најдановић, Глумац, Ерделјан, Чарнић) (918-922) [242] [245]
132. Аница Савић-Ребац, Милош Ђурић (923-924) [242] [245]
133. Ђорђе Вид Томашевић, Предраг Чичовачки (925-926) [242] [245]

VII Лектира:

134. Филозофска лексикографија (929-936) [89] [175] [176] [245]
135. Историја философије (937-941) [180] [181] [245]
136. Хеленска философија (942-946) [177] [178] [245]
137. Предсократовци (947-959) [90] [91] [92] [93] [182] [183] [185] [245]
138. Софисти и Сократ (960-968) [94] [186] [187] [245]
139. Платон (969-1001) [23] [95] [188] [189] [190] [191] [192] [193] [194] [195] [196] [197] [198] [199] [245]
140. Аристотел (1002-1006) [200] [201] [202] [245]
141. Хеленистичка философија (1007-1010) [96] [245]
142. Новоплатонизам (1011-1014) [203] [204] [245]
143. Новозавјетне студије (1015-1019) [97] [98] [99] [245]
144. Антика и хришћанство, патристичка и византијска мисао (1020-1037) [101] [102] [103] [104] [105] [107] [111] [236] [245]
145. Немачки идеализам (1038-1047) [205] [206] [207] [208] [245]
146. Савремена мисао: личности и проблеми (1048-1083) [6] [24] [108] [109] [209] [210] [211] [212] [213] [214] [215] [245]
- Именски азбучник | Index nominum (1085-1112)
- Предметни азбучник (1113-1176)
- О аутору (1177-1178)

[273] *Брига за Жртву: Памћење Имена и Спомен Српске Жртве*, Београд: Издање аутора 2011, 78 стр. ISBN 978-86-915019-0-7

Садржај (стр. 7):

[Уводно слово] (5-6)

Меморијална установа Спомен Српске Жртве (9-24) [272] [282]

Брига за Жртву и Памћење Имена (25-41) [272] [282] [295] (на енглеском [296])

О Жртви и Памћењу (43-58) [129] [154] [282] [295] (на енглеском [139] [153] [296])

О памћењу и забору: Идентитет између онтологије и дискурса (59-76) [272] [282] [295] (на енглеском [296] [308])

О аутору (77-78)

[274] *Библиографија часописа „Луча“ (1984-2005)*, Библиографија српске философије, књ. 3, Београд: Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета 2011, 110 стр. ISBN 978-86-7405-091-0

Садржај (стр. 5-8):

Уводно слово (9-10) (садржи [15])

Општи опис (11-12)

Садржај свесака (1984-2005) (13-27)

Обрада библиографских јединица (28-90)

Философија (28-74)

Социологија (75-90)

Регистри (91-110)

- [275] „‘Open Society’, Closed Interpretation of History, Responsibility“, *Philotheos* 11 (2011) 202-209.

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 142-152.

на српском [113] [114] [154] [295]

- [276] „Христос као Учитељ, веронаука као право“, *Вероучитељ у школи* 1 (2011) 9-15; такође у *Православље*, год. 49, бр. 1179 (1. мај 2016) 8-11 (незнатно прилагођено), као и у: *Смисао и циљеви Верске наставе и Грађанског васпитања у савременом образовном систему*, Зборник радова, ур. Милан Радуловић и Славко Гордић, Београд: Задужбина „Доситеј Обрадовић“ 2016, 13-22.

Обједињени и незнатно преобликовани чланци [246] и [81], прештампани из: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 81-85, 94-99; 2011 [272] стр. 478-482, 491-496.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 213-225.

- [277] „Суштина Светосавља и његов суштински значај за нас“, *Голија*, год. VIII, бр. 15 (о Видовдану 2011) 26-27 ≈ „О Светом Сави и Светосављу“, *Светосавски зборник*, бр. 1 (2011) 7-8.

Издавање на академији „Свети Сава и Светосавље“ која је у организацији Голијског сабора културе одржана 10. јуна 2011. у Никшићу; у адаптираној форми као уводник за први број *Светосавског зборника*. За основу је узет чланак „Светосавље“ [264].

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 308-311; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 207-210; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 171-174.

Објављено на енглеском под насловом „The Essence of St. Sava’s Legacy and its Essential Significance for Us“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] стр. 209-212.

- [278] [„The Role of Religious Communities in Promoting Mutual Respect, Understanding and Peace: Recognizing Common Concerns“], *First Indonesia-Serbia Bilateral Interfaith Dialogue* (Belgrade, April 6-10, 2011), Београд: Embassy of the Republic of Indonesia 2011, 55-56.

Енглески сиже издавање на међународној конференцији „Међуверски дијалог Србије и Индонезије“ („Interfaith Dialogue Serbia – Indonesia“) одржаној од 7. до 9. априла 2011. у Палати Србија (Београд) у организацији Министарства вера и дијаспоре Владе Републике Србије и Министарства спољних послова и Министарства вера Републике Индонезије.

- [279] „Лазар Т. Перовић као философски и теолошки писац“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 10, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 27. и 28. мај 2011), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2011, 198-202.

Прештампано у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 866-871.

- [280] „За библиографију српске философије“, *Библиографија српске философије* 1 (2011) 4.

2012.

Видјети [220] 2005.

- [281] *Мит и философија: Онтолошки потенцијал мита и почетак хеленске философије. Теорије мита и хеленско митотворство: Библиографија*, Београд: Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета 2012, 452 стр. ISBN 978-86-7405-123-8

Садржај (стр. 5-6):

Предговор (9)

1. Философија, мит, култура (Увод) (11-17) [272]

2. Онтолошки потенцијал мита (18-46) [4] [54] [152]

3. Теокосмогонски извори хеленске философије (47-76) [18] [54] [152]

4. Primum ontologicum: Митотворно онтологизовање и философска рационалност in statu nascendi (77-93) [51] [54] [152]

5. Парадигматичност и таутегоричност пјесништва (Екскурс) (94-99) [19] [75] [154] [295] (на њемачком [20] [83], енглеском [296])

Myth and Philosophy: The Ontological Potentiality of Myth and the Beginning of Greek Philosophy (Summary 100-104)

Mythos und Philosophie: Die ontologische Potentialität des Mythos und der Anfang der griechischen Philosophie (Zusammenfassung 105-110)

Литература (111-118)

Index locorum (119-124)

Index nominum (125-128)

Теорије мита и хеленско митотворство: Библиографија | Theories of Myth and Greek Mythmaking: A Bibliography [87] [133] (проширено)

Садржај | Contents (133-135)

Скраћенице (137-167)

Теорије мита (169-210)

Хеленско митотворство и религија (211-423)

Орфеј и орфизам (257-340) [117] [133] (проширено)

Хомер (340-350)

Хесиод (350-363)

Теогоније: хеленске и источњачке (363-374)

Од мита до философије (375-393)

Платон и мит (394-414)

Азбучник аутора (424-448)

Подаци о текстовима (449-450)

О аутору (451-452)

библиографија садржи 4318 јединица

рец.:

Небојша Ђогатовић, *Годишњак* – Часопис Православног богословског факултета Светог Василија Острошког Универзитета у Источном Сарајеву 14 (Фоча 2015) 302-304.

[282] *О патњи и памћењу: Изабрани „антрополошки“ есеји*, Београд: Чигоја 2012, 172 стр. ISBN 978-86-7558-901-3

Садржај (стр. 5):

О томе (7)

1. Светост, Одговорност, Аутономност (9-25) [113] [121] [126] [154] [295] (на енглеском [137] [153] [296])

2. О Жртви и Памћењу (27-40) [129] [154] [273] [295] (на енглеском [139] [153] [296])

3. Брига за Жртву: Памћење Имена и Спомен Српске Жртве (41-68) [272] [273] [295] (на енглеском [296])

4. О природи зла (69-90) [154] [158] [295] (на енглеском [153] [296])

5. Кривица и Покајање (91-108) [154] [156] [295] (на енглеском [153] [157] [296], бугарском [223])

6. Homo ratiens: Философија као мудрост из патње (109-123) [171] [272] [295] (на енглеском [296] [297])

7. О памћењу и забору: Идентитет између онтологије и дискурса (125-140) [272] [273] [295] (на енглеском [296] [308])

8. Слобода, достојанство, добро: Природно право и антропологија (141-154) [245] [272] [295] (на енглеском [296])

Подаци о текстовима (155-156)

О аутору (157-158)

Поговор (Ђуро Шушњић) (159-171)

рец.:

Ђуро Шушњић, „Osvrt na knjigu Bogoljuba Šijakovića“, *Pravo i društvo* br. 2 (2012) 175-180 = [282] 159-171.

[283] *Историја : Насиље : Теорија: Изабрани „историософски“ есеји*, Београд: Архипелаг 2012, 136 стр. ISBN 978-86-523-0039-6

Садржај (стр. 5):

О томе (7-8)

1. Историја, моћ, идентитет (9-25) [86] [113] [154] [295] (на енглеском [285] [296])

2. „Отворено друштво“, затворена интерпретација историје, одговорност (26-41) [113] [114] [154] [295] (на енглеском [275] [296])

3. Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији ‘другости’ Балкана (42-81) [125] [132] [154] [244] [284] [295] (на италијанском [134], словеначком [135], енглеском [216] [296], њемачком [217], француском [256], руском [314], грчком [334])

4. Рат и рационалност (82-99) [67] [74] [113] [154] [272] [295] (на француском [79] [83], енглеском [296])

5. Откривење, Стварање, Разарање (100-108) [154] [155] [272] [295] (на енглеском [296])

6. Metoabilia: Чекајући Васкрс, 55 година после 1944. (109-114) [133] [154] [245] [272] [295] (на енглеском и француском [133] стр. 39-41, 42-44, на енглеском [296])

7. Насиље у име хуманости? 24. март 1999. – годину после (115-124) [131] [245] [272]

8. О есхатологичности историје (125-127) [272] [295] (на енглеском [296])

Подаци о текстовима (128-129)

О аутору (130-131)

Азбучник имена (132-134)

Азбучник географских назива (135)

[284] *Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији „другости“ Балкана*, пето издање на српском, Београд: Службени гласник 2012, 96 стр. ISBN 978-86-519-1517-1

Садржај као [244]

Прво издање 2000 [125]; друго издање 2001 [132]; прештампано у: *Пред лицем Другог* 2002 [154] стр. 282-315; четврто издање 2009 [244]; прештампано у: *Историја : Насиље : Теорија* 2012 [283] стр. 42-81; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 148-178.

Објављено на италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216], 2013 [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314], грчком 2017 [334].

рец.: ad [125]

- [285] „History, Power, Identity“, *Смисао: Часопис за друштвене науке Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори* 1-2 (2012) 160-169.

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 129-141.

на српском [86] [113] [154] [283] [295]

- [286] „University and Theology: Educational Context of the Intellectual History and the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade“, *Philotheos* 12 (2012) 45-60.

Прештампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 213-235, као и у: *University and Serbian Theology* (2014) [306] стр. 7-35.

на српском [257] [272] [295]

- [287] „О миру, правди и љубави“, у: *Право, вера, култура*, прир. А. Раковић и В. Ђурић, Београд: Православни богословски факултет, Правни факултет, Министарство вера и дијаспоре 2012, 213-216.

Издавање, као и поздравна и закључна ријеч, на међународној конференцији „Међуверски дијалог Србије и Индонезије“ („Interfaith Dialogue Serbia – Indonesia“) одржаној од 7. до 9. априла 2011. у Палати Србија у организацији Министарства вера и дијаспоре Владе Републике Србије и Министарства спољних послова и Министарства вера Републике Индонезије. Сиже излагања објављен је на енглеском [279].

Штампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 104-108.

- [288] „Вјера и право“, у: *Право, вера, култура*, прир. А. Раковић и В. Ђурић, Београд: Православни богословски факултет, Правни факултет, Министарство вера и дијаспоре 2012, 15-17.

Издавање на међународном научном скупу „Право и вера“ одржаном 18. и 19. маја 2011. на Правном факултету и Православном богословском факултету у Београду поводом пет година од доношења Закона о црквама и верским заједницама.

Штампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 425-428; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 51-54.

- [289] „Знање и идентитет“, у: *Наука и идентитет*, књ. 6, т. 2: Филозофске и природно-математичке науке, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву 2012, 7-12.

Пленарно предавање на научном скупу „Наука и идентитет“ одржаном 21. и 22. маја 2011. на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву.

Штампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 553-559.

- [290] „Држава и црква у Србији данас“, у: *Држава и црква у Европској унији*, прир. Герхард Роберс, прев. Н. Селаковић, А. Катанчевић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2012, 388-405 (Додатак).

Штампано у: *Огледање у контексту* ²2011 [272] стр. 429-454; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 55-79.

- [291] „Херменеутичар Гадамер Платоничар“ у: Ханс-Георг Гадамер, *Дијалог и дијалектика: Шест студија о Платону*, изабрао, превео и приредио Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2012, 6-9.

Прештампано у: *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 287-290.

Објављено на енглеском под насловом „Hermeneutist Gadamer Platonist“ у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] 290-293.

- [292] „Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета у Београду: Између идеје и реализације (2008-2012)“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 12, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 25. мај 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 191-209.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 229-260.

- [293] „Својом културом оплемењивати свијет: Идентитет у дијаспори и Српска Православна Црква“, *Улога Српске православне цркве у очувању идентитета српске дијаспоре*, Зборник радова округлог стола одржаног у Министарству вера и дијаспоре у Београду 11. маја 2012, прир. Славка Драшковић и Александар Раковић, Београд: Конгрес српског уједињења, Министарство вера и дијаспоре Републике Србије 2012, 11-12.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 226-228; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 232-233.

- [294] „Izbrana bibliografija predsokratske misli“, у: *Fragmenti predsokratikov* 1-3, izdala Hermann Diels in Walther Kranz;

uredil in uvodno besedo napisal Gorazd Kocijančič; prevedli Dašo Benko ... [et al.]; kazalo citiranih del Živa Borak; imensko in krajevno kazalo Živa Borak in Lucijan Bratuš; bibliografija Bogoljub Šijaković, Ljubljana: Študentska založba 2012, 3: 545-584. ISBN 978-961-242-561-6

2013.

[295] *Присутност трансценденције: Хеленство, Хришћанство, Философија историје*, Београд: Службени гласник, ПБФ 2013, 344 стр. ISBN 978-86-519-1770-0 / 978-86-7405-129-0

Садржај (стр. 7-8):

Прослов (9-10)

Пред лицем Другог

1. Светост, Одговорност, Аутономност (13-21) [113] [121] [126] [154] [282] (на енглеском [137] [153] [296])
2. О Жртви и Памћењу (22-28) [129] [154] [273] [282] (на енглеском [139] [153] [296])
3. Брига за жртву (29-35) [272] [273] [282] (на енглеском [296])
4. О природи зла (36-46) [154] [158] [282] (на енглеском [153] [296])
5. Кривица и Покајање (47-55) [154] [156] [282] (на енглеском [153] [157] [296], бугарском [223])
6. Homo ratiens: Философија као мудрост из патње (56-63) [171] [272] [282] (на енглеском [296] [297])
7. О памћењу и забору: Идентитет између онтологије и дискурса (64-71) [272] [273] [282] (на енглеском [296])
8. Слобода, достојанство, добро: Природно право и антропологија (72-78) [245] [272] [282] (на енглеском [296])
9. Антрополошки смисао самопознања: Уз аполонски захтјев „Познај самог себе!“ (79-95) [22] [75] [154] (на енглеском [83] [153] [296])
10. Превладавање дистанције: О богопознању у хеленској философији и хришћанству (96-103) [85] [113] [154] (на руском [83], енглеском [153] [296])
11. Парадоксија мистичког богопознања (104-119) [72] [75] [154] (на енглеском [76] [153] [296], њемачком [77] [83])

Пред лицем Историје

12. Историја, моћ, идентитет (123-135) [86] [113] [154] [283] (на енглеском [285] [296])
13. „Отворено друштво“, затворена интерпретација историје, одговорност (136-147) [113] [114] [154] [283] (на енглеском [275] [296])
14. Критика балканистичког дискурса: Прилог феноменологији „другости“ Балкана (148-178) [125] [132] [154] [244] [283] [284] (на италијанском [134], словеначком [135], енглеском [216] [296], њемачком [217], француском [256], руском [314], грчком [334])
15. Рат и рационалност (179-192) [67] [74] [113] [154] [272] [283] (на француском [79] [83], енглеском [296])
16. Откривење, Стварање, Разарање (193-199) [154] [155] [272] [283] (на енглеском [296])
17. Memorabilia: Чекајући Васкрс, 55 година после 1944. (200-203) [133] [154] [245] [272] [283] (на енглеском и француском [133] стр. 39-41, 42-44, на енглеском [296])
18. О есхатологичности историје (204-206) [272] [283] (на енглеском [296])
19. Суштина Светосавља и његов суштински значај за нас (207-210) [264] [272] [277] (на енглеском [265] [296], њемачком [266])
20. Универзитет и теологија: Православни богословски факултет у културно-историјском и проблемско-систематском контексту образовања (211-233) [235] [245] [257] [272] [305] (на енглеском [286] [296] [306])

Пред лицем Текста

21. Хермес и херменеутика (237-241) [75] [154] (на енглеском [83] [296])
22. Читање (као) Дијалог (242-247) [75] [80] [154] (на француском [83], енглеском [296])
23. Парадигматичност и таутегијичност pjesništva (248-253) [19] [75] [154] [281] (на њемачком [20] [83], енглеском [296])
24. Проблемски сноп метафизике свјетлости (254-271) [8] [75] [154] (на француском [83] [221], енглеском [296])
25. Онтолошки карактер ране хеленске философије (272-281) [75] [78] [154] (на њемачком [54] [83] [152], енглеском [296])
26. Plato redivivus: О Платоновом неписаном учењу (282-286) [168] [245] [272] (на енглеском [296])
27. Херменеутичар Гадамер Платоничар (287-290) [291] (на енглеском [296])
28. Карл Маркс с Аристотеловим кључем у погрешној брави (291-297) [5] [75] [154] (на њемачком [83], енглеском [296])
29. Хеленски дарови из хришћанских руку (298-301) [245] [261] [272] (на енглеском [262] [296])
30. Христос у Његошевом дјелу (302-306) [245] [253] [272] (на енглеском [296])
- Подаци о текстовима (309-314)
- О аутору (315-316)
- Index locorum (317-327)
- Именски азбучник | Index nominum (328-338)
- Предметни азбучник | Index rerum (339-344)

рец.:

Александра Павићевић, *Луча* XXVII/1-2 (2013) 113.

Aleksandar Kandić, „Povodom knjige *Prisutnost transcendencije* Bogoljuba Šijakovića“, *Filozofija i društvo* 25.2 (2014) 282-286.

Предраг Чичовачки, „О филозофији светости и одговорности: Поводом књиге Богољуба Шијаковића *Присутност трансценденције*“, *Летопис Матице српске*, г. 192, књ. 497, св. 1-2 (2016) 152-159 = *The Presence of Transcendence* [296] стр. 9-

[296] *The Presence of Transcendence: Essays on Facing the Other through Holiness, History and Text*, Los Angeles: Sebastian Press 2013, 347 pp. ISBN 978-1-936773-14-5

Contents (p. 7-8):

Predrag Čičovački: On the Philosophy of Holiness and Responsibility (9-15)

Foreword (16-18)

Face to Face with the Other

1. Holiness, Responsibility, Autonomy (21-29) [137] [153] (на српском [113] [121] [126] [154] [282] [295])
2. On Sacrifice and Memory (30-37) [139] [153] (на српском [129] [154] [273] [282] [295])
3. The Care for the Sanctity of the Victim (38-45) (на српском [272] [273] [282] [295])
4. On Nature of Evil (46-56) [153] (на српском [154] [158] [282] [295])
5. Guilt and Repentance (57-65) [153] [157] (на српском [154] [156] [282] [295], бугарском [223])
6. *Homo patiens*: Philosophy as Wisdom from Suffering (66-73) [297] (на српском [171] [272] [282] [295])
7. On Memory and Oblivion: Identity between Ontology and Discourse (74-82) [308] (на српском [272] [273] [282] [295])
8. Freedom, Dignity, Good: Natural Law and Anthropology (83-89) (на српском [245] [272] [282] [295])
9. The Anthropological Meaning of Self-Knowledge: Toward the Apollonian Precept 'Know Thyself' (90-104) [83] [153] (на српском [22] [75] [154] [295])
10. Knowing God and Overcoming the Distance (105-111) [153] (на српском [85] [113] [154] [295], руском [83])
11. The Paradox of the Mystical Knowledge of God (112-125) [76] [153] (на српском [72] [75] [154] [295], њемачком [77] [83])

Face to Face with History

12. History, Power, Identity (129-141) [285] (на српском [86] [113] [154] [283] [295])
13. 'Open Society', Closed Interpretation of History, Responsibility (142-152) [275] (на српском [113] [114] [154] [283] [295])
14. A Critique of Balkanistic Discourse: Contribution to the Phenomenology of Balkan 'Otherness' (153-181) [216] (на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском [134], словеначком [135], њемачком [217], француском [256], руском [314], грчком [334])
15. War and Rationality (182-194) (на српском [67] [74] [113] [154] [272] [283] [295] (на француском [79] [83])
16. Revelation, Creation, Destruction (195-201) (на српском [154] [155] [272] [283] [295])
17. *Memorabilia*: Waiting for Easter, 55 Years after 1944 (202-205) [133] (на српском [133] [154] [245] [272] [283] [295], француском [133])
18. On the Eschatologicality of History (206-208) (на српском [272] [283] [295])
19. The Essence of St. Sava's Legacy and its Essential Significance for Us (209-212) [265] (на српском [264] [272] [277] [295], њемачком [266])
20. University and Theology: The Educational Context of the Intellectual History and the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade (213-235) [286] [306] (на српском [235] [245] [257] [272] [295] [305])

Face to Face with Text

21. Hermes and Hermeneutics (239-243) [83] (на српском [75] [154] [295])
22. Reading (as) Dialogue (244-249) (на српском [75] [80] [154] [295], француском [83])
23. The Paradigmatic and Tauteoric Nature of Poetry (250-255) (на српском [19] [75] [154] [281] [295], њемачком [20] [83])
24. The Problem-Beam of the Metaphysics of Light (256-274) (на српском [8] [75] [154] [295], француском [83] [221])
25. The Ontological Character of Early Greek Philosophy (275-284) (на српском [75] [78] [154] [295], њемачком [54] [83] [152])
26. Plato redivivus: On Plato's Unwritten Doctrines (285-289) (на српском [168] [245] [272] [295])
27. Hermeneutist Gadamer Platonist (290-293) (на српском [291] [295])
28. Karl Marx with Aristotle's Key in the Wrong Lock (294-300) (на српском [5] [75] [154] [295], њемачком [83])
29. Hellenic Gifts out of Christian Hands (301-304) [262] (на српском [245] [261] [272] [295])
30. Christ in the Work of Petar II Petrović Njegoš (305-309) (на српском [245] [253] [272] [295])
- List of Sources (313-317)
- About the Author (318-319)
- Index of Passages (320-331)
- Index of Names (332-341)
- Subject Index (342-347)

реп.:

Hanna Reichel, *Theologische Revue* 110 (2014) 498-499.

[297] „*Homo patiens*: Philosophy as Wisdom from Suffering“, *Philotheos* 13 (2013) 92-97.

Штампано у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] стр. 66-73.

на српском [171] [272] [282] [295]

[298] „Секуларизам, рационализам, идентитет: Поводом 1700 година од Миланског едикта“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 13, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 21. децембар 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2013, 139-143; такође у:

Конференција „Непролазна вредност и трајна актуелност Миланског едикта: У сусрет великом јубилеју 2013. године“ [Нови Сад, 2-5. мај 2012], књ. 2: *Милански едикт (313-2013): Основ за слободу вероисповести и уверења?*, гл. ур. М. Прљевић, Београд: Асоцијација невладиних организација Југоисточне Европе – CIVIS, 2013, 21-22 (поздравни говор), 152-156 (излагање).

Излагање на међународној конференцији „Милански едикт (313-2013): основ за слободу вероисповести и уверења?“ (у оквиру пројекта „Непролазна вредност и трајна актуелност Миланског едикта – у сусрет великом јубилеју 2013.“) која је одржана у Новом Саду од 2. до 5. маја 2012.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 197-204; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 142-147.

на енглеском [299]

- [299] „Secularism, Rationality, Identity“, Conference Everlasting Value and Permanent Actuality of the Edict of Milan – On the Way to the Great Jubilee in 2013 [Novi Sad, Serbia, May 2nd-5th 2012]. Book 2: *The Edict of Milan (313-2013): A Basis for Freedom of Religion or Belief?*, Belgrade: CIVIS 2013, 21-22, 147-151.

на српском [298] [323]

- [300] „Истина и метафора: Превођење метафорике у метафизику као кључ за тумачење Његошевог мишљења“, *Луча XXVII/1-2* (2013) 7-17 = *Његошев зборник Матице српске* 2 (2014) 321-332 = *Историја српске филозофије: Прилози истраживању*, прир. И. Деретић, т. III, Београд: Евро-Ћунти 2014, 295-309.

Основу рада чине предавања одржана у Матици српској у Подгорици 2. децембра 2013, потом у Српском филозофском друштву, Филозофски факултет, Београд, 21. децембра 2013.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 56-71.

- [301] „Држава и Црква у границама права“, *Светигора*, год. XXII, бр. 225 (мај 2013) 52-54.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 205-212; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 95-100.

- [302] „Историја и памћење“, *Политика*, год. CX, бр. 35783 (23. јун 2013), Тема недеље: Видовдан и Срби, стр. 13.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 95-98; „Видовдан, Историја, Памћење“, такође у: *Задужбине Косова и Метохије: Историјско, духовно и културно наслеђе српског народа*, друго, допуњено издање, Призрен, Београд: Епархија Рашко-Призренска и Косово-Метохијска СПЦ 2016, 292-293; „Видовдан и Срби: Историја и памћење“, *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 175-177.

на енглеском [317]

- [303] „Мислилац на крилима слободе: Љубомир Тадић (1925-2013)“, *Луча XXVII/1-2* (2013) 115-118.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 167-172.

- [304] „Јелена Кончаревић (1942-2013)“, *Луча XXVII/1-2* (2013) 119.

2014.

Видјети [300] 2013.

- [305] *Универзитет и српска теологија: Историјски и просветни контекст оснивања Православног богословског факултета у Београду: Истраживања, документација, библиографија*, друго, допуњено издање, Београд: Православни богословски факултет 2014, 182 стр. ISBN 978-86-7405-151-1 (коаутор Александар Раковић)

Садржај као Прво издање 2010 [257]

Објављено (стр. 7-33) у: *Огледање у контексту* 2011 [272] стр. 152-173; *Присутност трансценденције* 2013 [295] стр. 211-233.

на енглеском [306], а стр. 7-33 као [286] и у [296]

рец.: ad [257]

- [306] *The University and Serbian Theology: The Historical and Educational Context of the Establishment of the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade*, Los Angeles: Sebastian Press 2014, 133 pp. ISBN 978-1-936773-17-6 (coauthor Aleksandar Raković)

Contents (p. 5):

Bogoljub Šijaković: *University and Theology: The Educational Context of the Intellectual History and the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade* (7-35)

What is Education? (10-11)

PAIDEIA between Hellenism and Christianity (11-16)

UNIVERSITAS from the Monasteries toward the Universities (16-18)

The University between the Idea and Crisis (19-22)

The Faculty of Theology or the Spiritual Academy? (22-26)

Walking through Thorns toward the First Serbian Higher Philosophical-Theological School (26-32)

Aleksandar Raković: *Higher Education of the Serbian Orthodox Church 1899–1936: Roads and Crossroads* (37-120)

Preface (39-40)

Brief overview of the education of Serbian theologians in the 19th and early 20th century (41-43)

Long way to the Faculty of Orthodox Theology in Belgrade 1899–1920 (45-78)

Karlovcı Seminary one step from the level of the faculty 1914–1920 (79-86)

Short existence of the Faculty of Eastern Orthodox Theology in Zagreb 1920–1924 (88-107)

Faculty of Orthodox Theology and / or spiritual academy 1922–1936 (108-112)

Subsequent recognition of the faculty level to Karlovcı Seminary and Zadar Seminary 1925–1933 (113-116)

Conclusion (117-120)

Bibliography, Index

Bibliography: Sources and Literature (125-128)

Index of Names (129-131)

About the authors (132-133)

Објављено (стр. 7-33) као [286] и у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] стр. 213-235.

на српском [257] [305], а стр. 7-35 у [272] [295]

- [307] „Философија и теологија у контексту савремености“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 15, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 14. децембар 2013), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2014, 121-126; такође у: *Теологија у јавној сфери*, Зборник радова првог годишњег скупа одржаног у Требињу 8-10. фебруара 2014, прир. Андреј Јефтић, Требиње: Манастир Тврдош 2015, 21-27.

Излагање на скупу „Теологија у јавној сфери“ одржаном у Требињу од 8. до 10. фебруара 2014.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 11-20.

- [308] „Identity between Memory and Oblivion, between Ontology and Discourse“, *Philotheos* 14 (2014) 304-310.

Објављено у: *The Presence of Transcendence* 2013 [296] стр. 74-82.

на српском [272] [273] [282] [295]

- [309] „Светозар Стојановић и антрополошке претпоставке философије политике“, у: *Историја српске филозофије: Прилози истраживању*, прир. И. Деретић, т. III, Београд: Евро-Бунти 2014, 598-605; такође у: Mirjana Radojčić, prir., *Svetozar Stojanović: ličnost i delo*, Београд: Institut za filozofiju i društvenu teoriju 2015, 49-55. ISBN 978-86-82417-82-8

Излагање на конференцији „Светозар Стојановић – личност и дело“ у организацији Института за филозофију и друштвену теорију (Београд, 7-8. јун 2013).

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 187-194.

- [310] „W. Beierwaltes, *Platonismus im Christentum*, Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann 1998, ²2001, ³2014“, *Philotheos* 14 (2014) 370-371. (review)

на српском [311]

- [311] „W. Beierwaltes, *Platonismus im Christentum*, Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann 1998, ²2001, ³2014“, *Теолошки погледи*, XLVII 2 (2014) 473-475. (приказ)

на енглеском [310]

- [312] „H. Beck, *Dialogik – Analogie – Trinität: Ausgewählte Beiträge und Aufsätze des Autors zu seinem 80. Geburtstag*, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang 2009“, *Philotheos* 14 (2014) 372-373. (review)

на српском [313]

- [313] „H. Beck, *Dialogik – Analogie – Trinität: Ausgewählte Beiträge und Aufsätze des Autors zu seinem 80. Geburtstag*, Frankfurt am Main, Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Wien: Peter Lang 2009“, *Теолошки погледи*, XLVII 2 (2014) 475-477. (приказ)

на енглеском [312]

2015.

Видјети [307] [309] 2014.

- [314] *Критика балканистическог дискурса: К феноменологији «другости» Балкан*, Москва – Београд: Међународниј общественниј фонд единства православних народа 2015, 93 стр. ISBN 978-86-915959-3-7

Оглавление (5)

Пролог (7-8)

Введение (9-14)

«Другость» Балкан и объект «Балканы» (15-22)

«Балканизация» и небалканские интересы (23-27)

Стигматизација Балкан и стереотипи (28-32)
Идентичност и хетерофилија (33-36)
Колонизатор как цивилизатор (37-46)
Фрагментација и реорганизација територије: контекст етнических судконовениј (47-56)
От имени Балкан (57-59)
ЕвроБалкани (60-64)
Примечанија (65-85)
Указатељ имен (87-90)
Об аутору (91-93)

Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], грчком 2017 [334].

- [315] *Велики рат, Видовданска етика, Памћење: О историји идеја и Спомену Жртве*, Београд: Службени гласник 2015, 103 стр. ISBN 978-86-519-1914-8

Садржај (стр. 5):

Прослов (7-8)

1. Дијагноза времена (9-11)
2. Експанзионизам као увертира (12-15)
3. Духовна ситуација пред Велики рат (16-22)
4. „Идеје из 1914.“ etc. (23-32)
5. Подстрекивање на рат (33-40)
6. О одговорности за рат (41-48)
7. Млада Босна и Видовданска етика (49-63)
8. Жртва, памћење, идентитет (64-69)
9. „Јаук и гробље је народ мој.“ – Ко ме подићи Видовдански Храм? (70-91)
10. Спомен Жртве (92-94)

Great War, Ethics of Vidovdan, Memory (95-96)

Азбучник имена (97-100)

О аутору (101-103)

Основу рада чине саопштења на научном скупу „Млада Босна и идеја националног ослобођења“ на Факултету политичких наука у Бањалуци 24. новембра 2014. и на међународном научном скупу „Православни свет и Први светски рат“ на Православном богословском факултету у Београду 6. децембра 2014.

Објављено такође у: *Зборник Матице српске за друштвене науке* бр. 150 (2015) 1-42, као и у: *Политеиа*, год. V, бр. 9 (Бања Лука, јун 2015) 9-57; *Православни свет и Први светски рат*, Зборник радова Међународног научног скупа (ПБФ Београд, 5-6. децембар 2014), прир. Владислав Пузовић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 54-100.

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 99-164.

на енглеском [351]

- [316] „Велики рат, Видовданска етика, Идентитет“, *Голија*, год. XII, бр. 21 (о Срећењу 2015) 27-35.

Беседа на свечаној академији „Први свјетски рат: 100 година“ која је у организацији Голијског сабора културе одржана 24. октобра 2014. у Подгорици у Књижари Матице српске. Развијена верзија у [315].

- [317] „Saint Vitus' Day (Vidovdan), History, Memory“, in: *The Christian Heritage of Kosovo and Metohija: The Historical and Spiritual Heartland of the Serbian People*, Los Angeles: Sebastian Press 2015, 403-404. ISBN 978-1-936773-18-3

на српском [302] [323]

- [318] „Балканизам, идентитет, перспективизам“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 17, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 5. децембар 2014), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 114-124; такође у: *Политике (не)пријатељства: Европа и Балкан. Истраживање политике идентитета ЕУ на „Западном Балкану“*, Зборник радова са прве научне конференције Балканолошког истраживачког центра са међународним учешћем, Бања Лука: Балканолошки истраживачки центар 2015, 29-51.

Изалагање на међународној научној конференцији „Политике непријатељства (Европа и Балкан: Истраживање политике идентитета ЕУ на „Западном Балкану“)“ одржаној у Бањалуци 11. и 12. децембра 2014. у организацији новооснованог Балканолошког истраживачког центра (Факултет политичких наука, Бања Лука).

Прештампано у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 75-94; *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 148-161.

- [319] „Мудрост у контексту: пословице и философија“, *Вук Стефановић Караџић (1787–1864–2014)*, уредник Нада Милошевић-Ђорђевић, Београд: САНУ 2015, 13-23; такође у: *Историја српске филозофије: Прилози истраживању*, прир. И. Деретић, А. Кандић, т. IV, Београд: Филозофски факултет 2019, 535-547.

Изалагање на међународном научном скупу одржаном у Београду 4-6. децембра 2014. у организацији Српске академије наука и уметности.

Прештампано у: *Отпор забору* 2016 [323] стр. 41-55.
на енглеском [336]

- [320] „Образовање у ‘друштву знања’: између носталгије и ироније“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 19, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 10. децембар 2015), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 62-73; такође у: *Луча* XXIX/1-2 (2015) 9-22; *Летопис Матице српске*, г. 192, књ. 497, св. 3 (2016) 271-285.

Излагање на научном скупу „Знање и образовање у ‘друштву знања’“ одржаном 13. новембра 2014. на Филозофском факултету у Никшићу поводом 30 година излажења часописа *Луча*.

Прештампано у: *Отпор забору* 2016 [323] стр. 21-40.

- [321] „Основна улога образовања“, у: *Образовање – развојни потенцијал Србије*, Зборник радова са научног скупа одржаног 23. и 24. новембра 2012, ур. Александар Костић, Београд: Српска академија наука и уметности 2015, 299-300.

Писано учешће у анкети „Шта је основна улога образовања у Србији и који су неопходни услови за њено остварење?“.

- [322] „Богољуб Шијаковић: Биобиблиографија“, *Српска теологија у двадесетом веку*, књ. 20: *Биобиблиографије истраживача на Пројекту*, прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 161-211 = *Библиографија српске теологије*, књ. 10: *Биобиблиографије истраживача на пројекту Српска теологија у двадесетом веку*, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2015, 161-211.

2016.

Видјети [276] 2016, [319] [320] 2016.

- [323] *Отпор забору: Неколико [и]огледа*, Фоча: Православни богословски факултет Светог Василија Острошког, Београд: Хришћански културни центар др Радован Биговић, 2016, 280 стр. ISBN 978-99976-665-1-2 (ПБФ), 978-86-85273-33-9 (ХКЦ)

Садржај (стр. 5-6):

Прослов (7-8)

I

1. Философија и теологија у контексту савремености (11-20) [307]
2. Образовање у ‘друштву знања’: између ироније и носталгије (21-40) [320]
3. Мудрост у контексту: пословице и философија (41-55) [319]
4. Истина и метафора: Превођење метафорике у метафизику као кључ за тумачење Његошевог мишљења (56-71) [300]

II

5. Балканизам, идентитет, перспективизам (75-94) [318]
6. Видовдан, Историја, Памћење (95-98) [302] (на енглеском [317])
7. Велики рат, Видовданска етика, Памћење: О историји идеја и Спомену Жртве (99-164) [315]

III

8. Љубомир Тадић – мислилац на крилима слободе (167-172) [303]
9. Страст за Истином: О по-етици Борислава Пекића (173-186) [357]
10. Светозар Стојановић и антрополошке претпоставке философије политике (187-194) [309]

IV

11. Секуларизам, рационализам, идентитет: Поводом 1700 година од Миланског едикта (197-204) [298] (на енглеском [299])
12. Држава и Црква у границама права (205-212) [301]
13. Христос као Учитељ, вјеронаука као право (213-225) [276]
14. Својом културом оплемењивати свијет: Идентитет у дијаспори и Српска Православна Црква (226-228) [293]
15. Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета у Београду: Између идеје и реализације (2008-2012) (229-260) [292]

Подаци о текстовима (263-267)

О аутору (268-270)

Именски азбучник (271-279)

реп.:

Vedran Golijanin, *Philotheos* 18.1 (2018) 177. (енгл.)

- [324] „Светог Саву памтити и славити: О светосављу и идентитету“, *Крајина*, год. XV, бр. 57 (зима 2015/16) 53-59.

- [325] „‘Бринући се о земаљском, имађаше пред очима небеско’“, *Богословље* LXXV/2 (2016) 264-269.

Бесједа након Светосимеоновске литије, на Немањином Граду у Подгорици 27. фебруара 2016.

- [326] „Култура памћења и брига за Жртву“, *Летопис Матице српске*, г. 192, књ. 498, св. 3 (2016) 334-346.

Предавање одржано у Матици српској у Новом Саду 13. маја 2016.

Прештампано у: *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 245-257.
на енглеском [332]

- [327] „Та media και οι διανοούμενοι στην εποχή της παγκοσμιοποίησης“, *Philotheos* 16 (2016) 126-131.
Изражање „Медији и интелектуалци у доба глобализације“ на скупу *Глобализација и медији* одржаном на Крфу 24/25. јануара 2004. поводом формирања мреже новинара Западног Балкана. Такође изражање „Глобализација, култура, медији“ на Сабору православних новинара 9. новембра 2004. на Православном богословском факултету у Београду.
На српском [218], као и у: *Огледање у контексту* 2009 [245] стр. 378-385; ²2011 [272] стр. 614-621: „Медији и интелектуалци у доба глобализације“; на македонском [237].
- [328] [„Враћање душе у чистоту“: Поводом 30 година архијерејства Митрополита Амфилохија“], *Споменица поводом тридесет година архијерејске и двадесет пет година митрополитске службе Његовог Високопреосвештенства Архиепископа цетињског, Митрополита црногорско-приморског и Егзарха најсветијег Пећког трона г. Амфилохија*, Цетиње: Митрополија црногорско-приморска, Светигора 2016, 44-45.
Похвално слово изговорено 26. децембра 2015. у Саборном храму Христовог Васкрсења у Подгорици поводом 30 година архијерејске службе Митрополита Амфилохија.
- [329] „Ново издање Ибервегове Историје философије и Кант у средишту“, *Philotheos* 16 (2016) 132-139. (review)
Прегледни чланак о пројекту новог издања Ибервегове „Историје философије“ и приказ: *Grundriß der Geschichte der Philosophie begründet von Friedrich Ueberweg (völlig neubearbeitete Ausgabe hg. v. Helmut Holzhey): Helmut Holzhey, Vilem Mudroch, Hg., Die Philosophie des 18. Jahrhunderts, Band 5/1-2: Heiliges Römisches Reich Deutscher Nation · Schweiz · Nord- und Osteuropa*, Basel: Schwabe 2014, XXX+871 + XX+873-1677 стр.
- [330] „О проблемима динамике савремене цивилизације“, *Зборник Матице српске за друштвене науке* бр. 157-158 (2016) 673-675.
приказ: Hermann Lübbe, *Zivilisationsdynamik: Ernüchterter Fortschritt politisch und kulturell*, Basel: Schwabe Verlag 2014, 607 стр.
- [331] „Епикур о боговима и смрти, о угодности и мудрости“, *Lucida intervalla* 45 (2016) 133-136.
приказ: Jan Erik Heßler, *Epikur – Brief an Menoikeus*, Edition, Übersetzung, Einleitung und Kommentar, Basel: Schwabe Verlag 2014, 378 стр.

2017.

Видјети [77] 2017.

- [332] „The Culture of Remembrance and the Care for War Victims“, *Literary Links of Matica Srpska* 1 (2017) 101-114.
на српском [326]
- [333] „Varia polemologica“, *Православље и рат*, Зборник радова, приредио Борислав Гроздић, Београд: Медија центар „Одбрана“, Институт за филозофију и друштвену теорију 2017, 39-65.
Ауторизовано предавање одржано у оквиру циклуса предавања „Православље и рат“ (од 1. априла 2015. до 22. априла 2016) у Институту за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду.
- [334] „Κριτική του βαλκανιστικού λόγου. Συμβολή στη φαινομενολογία της «ετερότητας» της Βαλκανικής“, *Philotheos* 17 (2017) 121-148.
Објављено на српском [125] [132] [154] [244] [283] [284] [295], италијанском 2001, 2020 [134], словеначком 2001 [135], енглеском 2004 [216] [296], њемачком 2004 [217], француском 2010 [256], руском 2015 [314].
- [335] „Идентитет у кризи?“, *Српска баштина* год. II, бр. 2 (2017) 127-136 = „О појму и кризи идентитета“, у: *Српски идентитетски критеријуми у процесу глобализације*, Зборник радова са округлог стола одржаног 23. 6. 2018. у Вуковој задужбини у Београду, Београд: СКПД Просвјета 2019, 37-54.
Предавање одржано 7. маја 2017. у Црквено-народном дому Светог Василија Острошког у Никшићу, као дио програма традиционалне манифестације „Дани Светог Василија Острошког“. Такође, изражање на научном скупу „Српски идентитетски критеријуми у процесу глобализације“ у организацији СПКД „Просвјета“ Београд, 23. јуна 2018. у Београду.
Прештампано у: *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 234-244.

2018.

- [336] „Wisdom in Context: Proverbs and Philosophy“, *Synaxa* 2-3 (1-2/2018) 75-85.
на српском [319]
- [337] „Природно право и слобода: Правнофилософска поука Љубомира Тадића“, Н. Вуковић, С. Лаушевић, Д. Перовић, прир., *Живот и дјело академика Љубомира Тадића*. Зборник радова са научног скупа „Отпори

догматском мишљењу“ у знак сјећања на академика Љубомира Тадића одржаног у Плужинама 4. новембра 2016 (НВО Удружење Пивљана у Подгорици, Општина Плужине, Српско филозофско друштво, Београд, Друштво филозофа Црне Горе, Никшић), Подгорица 2018, 75-84.

Излагање на научном скупу „Слобода и политички свијет у хоризонту мишљења“ одржаном 5. новембра 2016. у Плужинама.

- [338] „Косово и Метохија: између бруталне реалности и нормативне светости“, у: *Косово и Метохија: јуче, данас, сутра*, Нови Сад: Матица српска 2018, 153-160 = *Православље*, год. 38, бр. 1222 (15. фебруар 2018) 18-21; такође у: *Светигора*, год. XXVII, бр. 270 (април 2018) 36-38; *Стаза Православља [The Path of Orthodoxy]*, год. 53, бр. 1 (2018) 25-28.

Излагање на округлом столу „Косово и Метохија: јуче, данас, сутра“ у Матици српској (Нови Сад, 17. новембар 2017).

Прештампано у: *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 178-184; такође у: *САНУ и косовско питање: сто докумената*, ур. Часлав Оцић, Београд: Глас јавности 2021, 385-393.

на енглеском [339]

- [339] „Kosovo and Metohija: Between a Brutal Reality and a Normative Sanctity“, *The Path of Orthodoxy*, Vol. 53, No. 2 (Spring 2018) 6-9 = „Kosovo and Metohija: Between Brutal Reality and Normative Sacredness“, *Literary Links of Matica Srpska* 4-5 (2019) 202-209.

на српском [338]

- [340] „О светосавском путу и историјској одговорности“, *Свевиђе*, бр. 112 (април 2018) 8-11; *Нова Зора* бр. 57 (прољеће 2018) 178-183.

Бесједа на Светосавској академији у Никшићу 30. јануара 2018.

- [341] „Логос и агносиологија: Фрагменти за једну теорију несазнања“, *Књижевност – теологија – философија: Тематско-проблемски зборник радова у спомен Милану Радуловићу*, уредници Милица Мустур и Кристијан Олах, Београд: Институт за књижевност и уметност, Фоча: Православни богословски факултет Светог Василија Острошког, 2018, 17-30.

на енглеском [361]

- [342] „Загонетка и тајна: Лаза Костић и Бранко Миљковић око Хераклитове ватре“, *Симплексис* 1 (2018) 7-19 = *Историја српске филозофије: Прилози истраживању*, прир. И. Деретић, А. Кандић, т. IV, Београд: Филозофски факултет 2019, 17-34.

Излагање на међународном научном скупу „Србија и Грчка у 19. и 20. веку – Σερβία και Ελλάδα στον 19^ο και τον 20^ο αιώνα“ у организацији Српске академије наука и уметности, Београд, 15-16. 12. 2018.

на енглеском [353]

- [343] „Логос“, *Лексикон библијске егзегезе*, прир. Родољуб Кубат, Предраг Драгутиновић, Београд: Православни богословски факултет Универзитета у Београду: Библијски институт, Службени гласник 2018, 241-243.

- [344] „Стигматизација, идентитет, историјска одговорност“, *Летопис Матице српске*, г. 194, књ. 502, св. 1-2 (2018) 36-45.

Излагање за округлим столом Матице српске „Аутошовинизам и космополитизам“, Нови Сад, 20. април 2018.

Прештампано у: *Црква, право, идентитет* 2019 [349] стр. 162-170; такође из два дијела у: *Православље*, год. 40, бр. 1287 (1. новембар 2020) 14-16: „Стигматизација и идентитет“ и *Православље*, год. 40, бр. 1288 (15. новембар 2020) 38-40: „Национални идентитет и лична одговорност“.

- [345] „Ка једној философији праштања“, у: Златко Матић, ур., *Покајање, праштање и спасење у савременој (постмодерној) култури*, Београд: Институт за Систематско богословље ПБФ УБ, Пожаревац: Одбор за просвету и културу ЕПБ 2018, 25-35.

Излагање на научном скупу „Покајање, праштање и спасење у савременој (постмодернистичкој) култури“, Манастир Покајница, 21. мај 2018.

- [346] „О Симплексису (περί συμπλέξεως)“, *Симплексис* 1 (2018) 5-6.

- [347] „Родољуб Кубат, Предраг Драгутиновић, прир., *Лексикон библијске егзегезе* (ЛБЕ), Београд: Библијски институт Православног богословског факултета Универзитета у Београду, Службени гласник 2018.“, *Симплексис* 1 (2018) 187-188. (приказ)

- [348] „Jovan Babić, *Ogledi o odbrani*, Београд: Službeni glasnik 2018.“, *Симплексис* 1 (2018) 189-191 = „Постојимо уколико бранимо праве вредности“, *Политика* год. CXVI, бр. 37796 (2. фебр. 2019): Култура, уметност, наука, год. LXII, бр. 43, стр. 4-5. (приказ)

2019.

Видјети [142] 2001, [315] [319] 2015, [335] 2017, [339] [342] 2018.

[349] *Црква, право, идентитет*, Никшић: Институт за српску културу, 2019, 267 стр. ISBN 978-9940-720-31-5

Садржај (стр. 5-6):

Уводна напомена (7-8)

Црква и вјерска слобода

1. Држава и Црква: рехабилитовање проблематике државно-црквеног права (10-24) [110] [113] [116] [245] [272]
2. Закон о вјерској слободи (24-38) [245] [272]
3. Духовни контекст односа Цркве и државе у Србији данас (39-43) [231] [245] [272] (на њемачком [232])
4. О вјерској слободи и њеном правном контексту (44-50) [245] [258] [272]
5. Вјера и право: Пет година Закона о црквама и верским заједницама (51-54) [272] [288]
6. Држава и Црква у Србији данас (55-79) [272] [290]
7. Држава против Цркве: Црна Гора у транзицији идентитета (80-85) [130] [245] [272]
8. О начелима правног односа државе и Цркве у Црној Гори данас (86-89) [226] [245] [272] (на руском [227])
9. Дужност државе да призна Цркву и њено право на самоодређење (90-94) [249] [245] [272] (на енглеском [250])
10. Држава и Црква у границама права (95-100) [301] [323]
11. Чекајући закон о вјерској слободи (101-107)
12. Христос као Учитељ, вјеронаука као право (108-124) [246] [245] [276] [81] [113] [116] [245] [276] [272] [323]
13. Војно свештенство, одговорност, интегритет (125-128) [148] [245] [272]
14. О структури конститутивног правног акта Српске Православне Цркве (129-132) [245] [272]
15. Улога лаика у Цркви (133-139) [228] [245] [272]

Вјера и идентитет

16. Секуларизам, рационализам, идентитет (142-147) [298] [323] (на енглеском [299])
17. Балканизам, идентитет, перспективизам (148-161) [318] [323]
18. Стигматизација, идентитет, историјска одговорност (162-170) [344]
19. Суштина Светосавља и његов суштински значај за нас (171-174) [264] [272] [277] [295] (на енглеском [265] [296], њемачком [266])
20. Видовдан, Историја, Памћење (175-177) [302] [323] (на енглеском [317])
21. Косово и Метохија: између бруталне реалности и нормативне светости (178-184) [338] (на енглеском [339])
22. Национално изјашњење као право, слобода и одговорност (185-196) [173] [245] [272]
23. Слово у одбрану српског језика у Црној Гори (197-201) [219] [245] [272]
24. Срби у Црној Гори данас: борба за признање у „Српској Спарти“ (202-205) [240] [245] [272]
25. Насиље над идентитетом у Црној Гори (206-231) [272]
26. Својом културом оплемењивати свијет: Идентитет у дијаспори и Српска Православна Црква (232-233) [293] [323]
27. Идентитет у кризи (234-244) [335]
28. Култура памћења и брига за Жртву (245-257) [326] (на енглеском [332])

Подаци о текстовима (258-265)

О аутору (266-267)

рец.:

Будимир Алексић, „Занимљива и вишеструко корисна књига“, *Српска баштина* V/1 (2020) 219-221.

[350] *Светосавље и философија живота: Скица за актуелизацију међуратне расправе о идеји светосавља (Retractatio)*, Нови Сад: Православна реч 2019, 190 стр. ISBN 978-86-83903-98-6

Садржај (стр. 5):

Прослов (9-10)

Историјски и идејни контекст (11-42)

Расправа о светосављу тридесетих година XX вијека (43-133)

Оријентациона топографија идеја (135-182)

О аутору (184-186)

Азбучник имена (187-190)

[351] „The Great War, Vidovdan Ethics, and Memory of Serbian Sacrifice (On the History of Ideas and Memory)“, in: *Ad Orientem: Essays from Serbian Theology Today*, edited by Bogoljub Šijaković, Belgrade: Faculty of Orthodox Theology, Los Angeles: St. Sebastian Orthodox Press 2019, 219-273.

на српском [315]

[352] „Просвјетитељство и природно право у философији права Љубомира Тадића“, *Филозофија кризе и отпора: мисао и дело Љубомира Тадића*, ур. М. Лолић, С. Антонић, Ј. Бакић, Београд: Институт друштвених наука, САНУ, Одељење за социологију Филозофског факултета, Српско социолошко друштво, 2019, 62-81.

Излагање на научном скупу „Филозофија кризе и отпора: мисао и дело Љубомира Тадића“ одржаном 2. и 3. јуна 2017. у Институту друштвених наука у Београду.

[353] „Riddle and Secret: Laza Kostić and Branko Miljković around Heraclitus' Fire“, *Balkanica* 50 (2019) 437-452.

на српском [342]

- [354] „Сила у немоћи: Патријарх Српски Павле (1914–2009): Живот као Подвиг и Задатак“, *Симплексис* 2 (2019) 172-179.
- [355] „Путовођа и пастир“, у: Владика Григорије, *Гледајмо се у очи*, Београд: Vukotić media 2019, 198-201. [ауторов наслов: „Владика Григорије или о даривању себе“]

2020.

Видјети [344] 2018.

- [356] *Светосавље и философија живота: Скица за актуелизацију међуратне расправе о идеји светосавља (Retractatio)*, друго издање, Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори 2020, 190 стр. ISBN 978-9940-580-79-7
- [357] „Страст за истином: О по-етици Борислава Пекића“, *Симплексис* 3 (2020) 124-132.
- У основи овог рада су излагање на научном скупу Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори „Поетика и етика Борислава Пекића“ одржаном 7. и 8. фебруара 2015. у књижари Матице српске у Подгорици и потом бесједа одржана на изложби о Бориславу Пекићу 14. маја 2015. у Никшићу у склопу „Дана Борислава Пекића“.
- Објављено у: *Отпор забораву* 2016 [323] стр. 173-186; *Поетика и етика Борислава Пекића*, уредник Горан Радоњић, Никшић: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори: Одјелење за српски језик и књижевност 2021.
- [358] „О Светом Сави и Светосављу“, *Књижевне новине: Лист за књижевност и друштвена питања*, год. LXXII, бр. 1293-94 (јан.-феб. 2020) 1-2 = *Гласник: Службени лист Српске Православне Цркве*, год. С, бр. 2 (Београд, фебр. 2020) 114-116.
- Светосавска бесједа у Удружењу књижевника Србије, Београд, 24. јануара 2020.
- [359] „Топографија идеја за актуелизацију међуратне расправе о светосављу“, *Осам векова аутокефалије Српске Православне Цркве: Зборник радова са Међународног научног скупа* (Београд, 10–14. децембар 2018), Београд: Православни богословски факултет Универзитета, Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве, 2020, т. II, 135-152.
- [360] „Балканистички дискурс моћи и криза идентитета“, у: *Catena Mundi*, књ. IV: *О националном идентитету Срба*, прир. Бранимир Нешић, Београд: Catena Mundi 2020, 82-95.
- [361] „Logos and Agnoscology: Fragments for a Theory of Non-Knowledge“, *Bogoslovni vestnik* 80.1 (2020) 23-35.
- на српском [341]
- [362] „Српска култура: идентитет и диференција“, у: *Српски културни простор: устројство, проблеми, вредности*, Нови Сад: Матица српска 2020, 36-40 = „О идентитету српске културе“, *Православље*, год. 41, бр. 1291-1292 (1. јануар 2021) 32-34.
- Излагање на скупу „Српски културни простор: устројство, проблеми, вредности“ у Матици српској (Нови Сад, 17-18. маја 2019).

2021.

Видјети [225] 2006, [338] 2018, [362] 2020.

- [363] *Философија живота и хеленска агонистика: О раним радовима Милоша Ђурића*, Београд: Гномон, Никшић: Институт за српску културу, 2021, 158 стр. (коаутор Ђурићина Шијаковић Маиданик) ISBN 978-86-82050-00-1
- Први дио (стр. 7-103: Б. Шијаковић, „Философија живота на видовданским крилима: О раним радовима Милоша Ђурића“) у Зборнику радова са научног скупа *Милош Н. Ђурић – класично наслеђе на размеђи традиционалног и модерног*, Београд: САНУ 2021, 69-107.
- Излагање на скупу „Милош Н. Ђурић – класично наслеђе на размеђи традиционалног и модерног“ у САНУ (Београд, 21. децембра 2017).
- [364] „Философски импулси вјере: Ка једној искуственој метафизици. Поводом мисаоних искустава Митрополита Амфилохија и Епископа Атанасија“, *Вера и мисао у вртлогу времена. Међународни зборник радова у част митрополита Амфилохија (Радовића) и епископа Атанасија (Јевтића)*, приредили Андреј Јефтић, Микоња Кнежевић, Раде Кисић, Београд: Православни богословски факултет Универзитета у Београду, Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори, Фоча: Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“ Универзитета у Источном Сарајеву, 2021, 445–463.
- Саопштење на десетом скупу „Српска теологија данас“ (Православни богословски факултет, Београд 15. маја 2018) посвећеном професорима Православног богословског факултета у Београду Митрополиту Амфилохију Радовићу и Епископу Атанасију Јевтићу.
- [365] „Пут душе у чистоту и слободу: О Митрополиту Амфилохију“, *Теолошки погледи* год. LIV, бр. 1 (2021) 9-24.
- [366] „Наставници цетињске Богословско-учитељске школе Лазар Т. Перовић и Лазо Поповић као философски и

теолошки писци“, *Осам векова Српске Православне Цркве у Црној Гори: Од Зетске епископије до Митрополије црногорско-приморске*, ур. Драгиша Бојовић, Ниш: Међународни центар за православне студије, Центар за црквене студије, 2021, 413-432.

- [367] „Душа. Филозофија“, *Српска енциклопедија*, том III, књига 2, Нови Сад: Матица српска, Београд: Српска академија наука и уметности, Завод за уџбенике 2021, 750-751.
- [368] „Филолог и светиња језика“, у: *Положај српског језика у савременом друштву: Изазови, проблеми, решења*, Зборник саопштења с округлог стола одржаног у Матици српској 3. јула 2021. године, Нови Сад: Матица српска, Београд: Одбор за стандардизацију српског језика 2021, 225-227.
Слово на округлом столу „Положај српског језика у савременом друштву (изазови, проблеми, решења)“ у Матици српској, Нови Сад 3. јул 2021.
- [369] „СПЦ у савременом друштву“, Миша Ђурковић, прир., *Црква и тајна служба: основна питања*, Београд: Институт за европске студије, Филип Вишњић 2021, 12-18.
Излагање за округлим столом Положај Српске православне цркве данас 23. октобра 2020. у Институту за европске студије (Београд).
- [370] „Егзистенцијална топографија наде“, *Појам наде*, Београд: Српско филозофско друштво 2021; такође: *Летопис Матице српске*, год. 197, књ. 508, св. 6 (Децембар 2021) 841-858.
Излагање на XXVI регионалном скупу Српског филозофског друштва у Сремским Карловцима о „Појму наде“ (14-15. септембар 2019). Предавање „Чему нас учи нада?“ 26. октобра 2021. на Филозофском факултету у Никшићу у организацији Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори и Студијског програма за филозофију.
- [371] „Грчка философија у огледалу Михаила Ђурића“, *У окриљу великана*, Дани Михаила Ђурића у Шапцу (2016–2020), прир. Јовица Труља, Шабац: Библиотека шабачка-2021, 173-201.
- [372] „Политичка култура понижења“ (интервју: разговарала Мила Милосављевић), *Српске новине*, год. XII, бр. 118 (Подгорица, октобар 2021) 12-16.
- [373] „Богословски допринос професора Драгише Бојовића“, *Црквене студије* 18 (2021) 499-500.
Приказ: Ивица Живковић, *Једина светлост која се није срела са тамом: Богословски допринос професора Драгише Бојовића*, Ниш: Међународни центар за православне студије 2020, 247 стр.

2022.

- [374] *Пролегомена за византијску философију и питање хришћанске философије*, Београд: Гномон, Никшић: Институт за српску културу, 2022, 224 стр. ISBN 978-86-82050-02-5

Б. Приређени тематски зборници | B. Edited Thematic Collections

1. „Simbolika svjetlosti u filozofiji“, *Luča* I/1 (1984) 15-160.
2. „Platon / Aristotel“, *Luča* I/2 (1984) 1-221.
3. „Od presokratika do srednjovjekovlja“, *Luča* II/1-2 (1985) 23-137.
4. „Апофатичко и катафатичко богословље“, *Луца* III/1-2 (1986) 3-63.
5. „Filosofija i hrišćanstvo“, *Луца* III/1-2 (1986) 64-86.
6. „Logos dijalektike“, *Luča* VI/1-2 (1989) 111-252.
7. „Хајдегер и нацизам“, *Овдје*, год. XXII, бр. 259-260 (7. новембар 1990) 1-64.
8. „Heidegger: Mišljenje i političko iskustvo“, *Luča* VIII/1-2 (1991) 1-160.
9. „Communicatio Mediterranea 1: Smisao promjena u Istočnoj Evropi“, *Luča* IX/1 (1992) 1-120.
10. „Communicatio Mediterranea 2: Rat, racionalnost, iracionalnost“, *Luča* IX/2 (1992) 1-143.
11. „Огледи из грчке философије, класичне и хришћанске“, *Луца* XIII/1-2 (1996) 1-154.
12. *Светост и Одговорност*, прир. еп. Јоаникије (Мићовић), Б. Шијаковић, С. Лаушевић, јрм. Јован (Ћулибрк), Цетиње: Светигора 2000.
13. „АГРАФА ДОГМАТА: Аспекти Платоновог неписаног учења“, *Луца* XX/2 (2003) 1-298.
14. „ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ: Аспекти филозофске и теолошке мисли Максима Исповједника“, *Луца* XXI-XXII (2004-2005) 1-687. (са М. Кнежевићем)
15. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ.1, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 26. октобар 2006), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007,

1-224 = *Богословље*, год. LXV, св. 1 (2006) 1-224.

16. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 2, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 24. и 25. мај 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 1-320.
17. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 3, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 28. децембар 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2008, 1-220.
18. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 4, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 30. мај 2008), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2009, 1-145.
19. *Правни положај црква и вјерских заједница у Црној Гори данас*, Зборник радова Међународног научног скупа (Бар, 23-25. мај 2008), прир. Б. Шијаковић, Никшић: Bona fides 2009, 1-234.
20. *Legal Position of Churches and Religious Communities in Montenegro Today*, Proceedings of the International Conference (Bar, Montenegro, May 23-25, 2008), ed. by B. Šijaković, Nikšić: Bona fides 2009, 1-244.
21. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 5, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 26. децембар 2008), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 1-187.
22. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 6, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 29. мај 2009), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 1-172.
23. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 7, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 25. децембар 2009), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 1-116.
24. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 8, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 28. маја 2010), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 1-102.
25. *Српска теологија данас 2009*, Зборник радова првог годишњег симпозиона одржаног на Православном богословском факултету у Београду 29. и 30. маја 2009, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2010, 1-556.
26. *Српска теологија данас 2010*, Зборник радова другог годишњег симпозиона одржаног на Православном богословском факултету у Београду 28. и 29. маја 2010, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2011, 1-701.
27. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 9, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 16. децембра 2010), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2011, 1-288.
28. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 10, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 27. и 28. маја 2011), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2011, 1-360.
29. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 11, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 23. децембра 2011), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 1-200.
30. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 12, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 25. мај 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 1-215.
31. *Српска теологија данас 2011*, Зборник радова трећег годишњег симпозиона одржаног на Православном богословском факултету у Београду 27. и 28. маја 2011, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2012, 1-762.
32. *Јединство, мисија и богословље Цркве у трећем миленијуму*, Зборник радова Петог међународног конгреса високих православних богословских школа (ПБФ Београд, 26. 9. – 1. 10. 2001), прир. Р. Биговић, Б. Лубардић, Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 1-215.
33. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 13, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 21. децембар 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2013, 1-157.
34. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 14, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 24. мај 2013), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2013, 1-203.

35. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 15, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 14. децембар 2013), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2014, 1-207.
36. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 16, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 30. мај 2014), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2014, 1-216.
37. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 17, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 5. децембар 2014), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 1-176.
38. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 18, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 29. мај 2015), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 1-156.
39. *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 19, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 10. децембар 2015), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 1-144.
40. *Српска теологија у двадесетом веку*, књ. 20: *Библиографије истраживача на Пројекту*, прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 1-212 = *Библиографија српске теологије*, књ. 10: *Библиографије истраживача на пројекту Српска теологија у двадесетом веку*, прир. Б. Шијаковић, Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ 2015, 1-212.
41. *Durch den Glauben denken: Aufsätze aus der serbischen Theologie heute*, herausgegeben von Bogoljub Šijaković, Belgrad: Orthodox-Theologische Fakultät 2017, 1-201.
42. *Ad Orientem: Essays from Serbian Theology Today*, edited by Bogoljub Šijaković, Belgrade: Faculty of Orthodox Theology, Los Angeles: St. Sebastian Orthodox Press 2019, 1-374.
Rez.: Christian Föllmer, *Theologische Revue* 116 (2020).

Као уредник едиција у издавачким кућама Јасен (Никшић/Београд) и Октоих (Подгорица) и у Институту за теолошка истраживања ПБФ објавио је око 120 стручних књига страних и домаћих аутора углавном из философије и теологије.

B. Преводи стручних текстова | C. Translations

са њемачког | from German

1. Wilhelm Nestle, „Mythos i logos“, *Pregled LXXIII/6* (1983) 615-630. (sa bilješkom o autoru)
изворник: W. Nestle, *Vom Mythos zum Logos*, Stuttgart 1940, 1-20: „Mythos und Logos“.
2. Hans Blumenberg, „Svjetlost kao metafora istine: U pred-polju oblikovanja filozofskih pojmova“, *Luča I/1* (1984) 17-42. (sa bilješkom o autoru)
Прештампано засебно у библиотеци часописа *Луца*, свеска 1, Никшић 1985, а потом у библиотеци Aletheia, Никшић: Друштво филозофа и социолога ЦГ, Подгорица: Октоих 1999.
изворник: H. Blumenberg, „Licht als Metapher der Wahrheit“, *Studium Generale* 10 (Berlin 1957) 432-447.
3. Eugen Fink, „Simbolika svjetlosti na početku metafizike“, *Luča I/1* (1984) 59-68. (sa bilješkom o autoru)
изворник: E. Fink, *Metaphysik der Erziehung im Weltverständnis von Plato und Aristoteles*, Frankfurt/M 1970, 30-42: „Die Lichtsymbolik am Anfang der Metaphysik“.
4. Georg Jánoska, „Uz pojam metafizike: Aristoteles i metafizičko“, *Luča I/2* (1984) 127-135.
изворник: G. Jánoska, „Zum Begriff der Metaphysik: Aristoteles und das Metaphysische“, *Kant-Studien* 57 (Köln 1966) 61-71.
5. Hellmut Flashar, „Aristoteles: Prva filozofija – teologija – ontologija – kritika ideja“, *Luča II/1-2* (1985) 88-101.
изворник: H. Flashar, Hg., *Die Philosophie der Antike*, Bd. 3: *Ältere Akademie – Aristoteles – Peripatos*, Basel/Stuttgart 1983, 376-389: „Erste Philosophie – Theologie – Ontologie – Ideenkritik“.
6. Martin Heidegger, „Mjesto istine i λόγος (stav)“, *Luča II/1-2* (1985) 102-106.
изворник: M. Heidegger, *Gesamtausgabe*, Bd. 21: *Logik: Die Frage nach der Wahrheit*, Frankfurt/M 1976, 127-135: „§ 11. Der Ort der Wahrheit und der λόγος (Satz)“.
7. Albert Zimmermann, „Temeljno pitanje u metafizici Srednjovjekovlja“, *Luča II/1-2* (1985) 127-137.
изворник: A. Zimmermann, „Die ‘Grundfrage’ in der Metaphysik des Mittelalters“, *Archiv für Geschichte der Philosophie* 47 (Berlin 1965) 141-156.

8. Hans-Georg Gadamer, „Platon i pjesnici“, *Luča* IV/1-2 (1987) 5-23.
 Преузето у: *Опита књижевност: изабрана тумачења*, приредио Зоран Милутиновић, Београд: Филолошки факултет, Крагујевац: Нова светлост 1999, 159-179; редигован превод објављен у: Н.-Г. Gadamer, *Filozofija i poezija*, Београд: Službeni list 2002, 7-26.
 изворник: Н.-Г. Gadamer, *Gesammelte Werke*, Bd. 5: *Griechische Philosophie I*, Tübingen 1985, 187-211: „Plato und die Dichter“ (1934).
9. Hans-Georg Gadamer, „Ontološke pretpostavke Platonove dijalektike (*Sophistes i Parmenides*)“, *Luča* VI/1-2 (1989) 163-168.
 изворник: Н.-Г. Gadamer, *Gesammelte Werke*, Bd. 5: *Griechische Philosophie I*, Tübingen 1985, 66-73: „§ 8. Die ontologischen Voraussetzungen der Dialektik“ (1931).
10. Werner Beierwaltes, „Plotinos i novoplatonovska dijalektika kao propedeutika“, *Luča* VI/1-2 (1989) 169-179.
 изворник: W. Beierwaltes, *Denken des Einen*, Frankfurt/M 1985, 14-31: „Dialektik als Propädeutik“.
11. F. D. E. Schleiermacher, „Dijalektika (1811)“, *Luča* VI/1-2 (1989) 210-252.
 Објављено засебно у библиотеци Aletheia, Никшић: Друштво филозофа и социолога ЦГ, Подгорица: Октоих 1999.
 изворник: F. D. E. Schleiermacher, *Dialektik (1811)*, Hamburg 1986.
12. Friedrich-Wilhelm von Herrmann, „Prevođenje kao filozofski problem“, *Filozofski godišnjak* 2 (1989) 192-202.
 изворник: F.-W. von Herrmann, „Übersetzung als philosophisches Problem“ (1989). (превод с ауторовог машинописа)
13. Херман Либе, „Рушење споменика или крај социјалистичког јединства теорије и праксе“, *Овдје*, год. XXII, бр. 250 (март 1990) 11; такође у: *Демократска ријеч*, год. I, бр. 5 (3. децембар 1990) 6.
 изворник: Hermann Lübke, „Denkmalsturz oder das Ende der sozialistischen Einheit von Theorie und Praxis“, *Merkur* Nr. 492 (München, Februar 1990) 143-148.
14. Ханс-Петер Валдрих, „Капитализам“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 1 (5. октобар 1990) 6.
 изворник: Н.-П. Waldrich, „Kapitalismus“, in: B. Schäfers, Hg., *Grundbegriffe der Soziologie*, Opladen 1989.
15. Бернхард Шеферс, „Грађанско друштво“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 2 (19. октобар 1990) 3.
 изворник: B. Schäfers, „Bürgerliche Gesellschaft“, in: B. Schäfers, Hg., *Grundbegriffe der Soziologie*, Opladen 1989.
16. Бернхард Шеферс, „Својина“, *Демократска ријеч*, год. I, бр. 2 (19. октобар 1990) 6.
 изворник: B. Schäfers, „Eigentum“, in: B. Schäfers, Hg., *Grundbegriffe der Soziologie*, Opladen 1989.
17. Конрад Гајзер, „Платоново неписано учење: Увод и преглед“, *Луца* XX/2 (2003) 48-76.
 изворник: K. Gaiser, *Platons Ungeschriebene Lehre*, Stuttgart 1963, 1968, 1-38+335-344: „Einleitung und Übersicht“.
18. Клаус Елер, „Демитологизовани Платон: Уз стање у истраживању Платона“, *Луца* XX/2 (2003) 107-124.
 изворник: K. Oehler, „Der entmythologisierte Platon: Zur Lage der Platonforschung“, *Zeitschrift für philosophische Forschung* 19 (1965) 393-420.
19. Курт фон Фриц, „Уз питање Платонове ‘есотеричке философије’“, *Луца* XX/2 (2003) 125-132.
 изворник: K. von Fritz, „Zur Frage der ‘esoterischen’ Philosophie Platons“, *Archiv für Geschichte der Philosophie* 49 (1967) 255-268.
20. Ханс-Георг Гадамер, „Платонова неписана дијалектика“, *Луца* XX/2 (2003) 133-149.
 изворник: Н.-Г. Gadamer, „Platos ungeschriebene Dialektik“, in: Н.-Г. Gadamer, W. Schadewalt, Hgg., *Idee und Zahl*, Heidelberg 1968, 9-30.
21. Ендре фон Иванка, „Први кореферат уз Шервудово саопштење *Максим и оригенизам*“, *Луца* XXI-XXII (2004-2005) 467-468.
 изворник: Endre von Ivánka, „I. Korreferat zu P. Sherwood, Maximus and Origenism“, *Berichte zum XI. Internationalen Byzantinisten-Kongress*, München 1958. Korreferate zu III, 1, München: Beck 1958, 13-14.
22. Кириакос Савидис, „Максимово учење о обожењу и његова рецепција код Григорија Паламе“, *Луца* XXI-XXII (2004-2005) 565-566.
 изворник: Kyriakos Savvidis, *Die Lehre von der Vergöttlichung des Menschen bei Maximos dem Bekenner und ihre Rezeption durch Gregor Palamas*, St. Ottilien: EOS-Verlag 1997, 195-197: „Zusammenfassung“.
23. Ханс-Георг Гадамер, „Напомене уз Хајдегерово предавање ‘Шта је метафизика?’“, *Богословље*, год. LXV, св. 1 (2006) 264-267.
 изворник: Hans-Georg Gadamer, *Gesammelte Werke*, Bd. 3: *Neuere Philosophie I: Hegel Husserl Heidegger*, Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck) 1987, 209-212: „Was ist Metaphysik?“; најприје објављено на италијанском као предговор за М. Heidegger, *Que cos'è la verità*, Napoli, 1978, IX-XIII, а потом на њемачком у Н.-Г. Gadamer, *Heideggers Wege: Studien zum Spätwerk*, Tübingen 1983, 41-44.
24. Карл Јоахим Класен, „Хомерови јунаци“, у: К. Ј. Класен, *Aretai u virtutes: О вредносним представама и идеалима код Грка и Римљана*, Београд: Службени гласник 2008, 9-23; такође у: *Летопис Матице српске*, год. 183, књ. 479, св. 5 (мај 2007) 781-789 (скраћено).

изворник: Karl Joachim Classen, „Die Helden Homers“, *Αθηνά* 83 (2005) 501-513.

25. Ханс-Георг Гадамер, *Дијалог и дијалектика: Шест студија о Платону*, изабрао, превео и приредио Б. Ш., Београд: ИТИ ПБФ 2012, 122 стр.

изворник: Hans-Georg Gadamer, *Gesammelte Werke*, Tübingen: J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Bd. 3 (1987) 238-248, Bd. 5 (1985) 66-73, 187-211, Bd. 6 (1985) 90-115, 129-153, Bd. 7 (1991) 121-127.

са енглеског | from English

26. Џон Морисон, „Орфизам“, *Овдје*, год. XII, бр. 145 (1981) 11.

изворник: John Morrison, „Orphism“, in: P. Edwards, ed., *The Encyclopedia of Philosophy*, New York, London 1967 (repr. 1972), vol. VI, pp. 1-2. (коаутор превода Весна Ђурковић)

27. Herbert Jennings Rose, „Историја митологије“, *Преглед LXXIV/4* (1984) 461-474. (са билежком о аутору)

изворник: H. J. Rose, *A Handbook of Greek Mythology*, London 1928, 1958, 1-16: „History of Mythology“. (коаутор превода Весна Шијаковић)

28. Ерих Фром, „Психоанализа и религија“, *Преглед LXXIV/7-8* (1984) 897-918.

Превод је читан на Трећем програму Радио-Београда септембра 1984.

изворник: Erich Fromm, *Psychoanalysis and Religion*, New Haven, London 1950, 21-64 (Ch. III): „An Analysis of Some Types of Religious Experience“ (коаутор превода Весна Шијаковић, у чијем преводу је касније књига објављена у цјелини: *Психоанализа и религија*, Подгорица: Октоих; Београд, Никшић: Јасен 2002).

29. Louis Herbert Gray, „Predstave o svjetlosti i tami u drevnom Iranu“, *Луца I/1* (1984) 157-160. (са билежком о аутору)

изворник: L. H. Gray, „Light and Darkness (Iranian)“, in: J. Hastings, ed., *Encyclopaedia of Religion and Ethics*, Edinburgh 1915, vol. 8, pp. 61-62.

30. William David Ross, „Misaoni razvitak Aristotelesa“, *Луца I/2* (1984) 75-86.

изворник: W. D. Ross, „The Development of Aristotle's Thought“, *Proceedings of the British Academy* 43 (1915) 63-78.

31. Дејвид Рос, „Платонова 'неписана учења'“, *Луца XX/2* (2003) 41-47.

изворник: Sir David Ross, *Plato's Theory of Ideas*, Oxford 1951, 142-153: „Plato's 'Unwritten Doctrines'“.

са руског | from Russian

32. Ј. М. Коган, „Платон и ријечи које означавају свјетлост и тамнину“, *Луца I/1* (1984) 69-79.

изворник: Ю. М. Коган, „Платон и слова, обозначающие свет и темноту“, в: *Платон и его эпоха*, Москва 1979, 301-316.

33. Георгије Флоровски, „Corpus Areopagiticum“, *Луца III/1-2* (1987) 16-32.

изворник: Прот. Георгий Флоровский, *Восточные Отцы V-VIII веков*, Париж 1933; второе издание, Paris: YMCA-Press 1990, 95-117.

34. Јирген Хабермас, „Философ је дијагностичар свога времена“ (интервју), *Овдје*, год. XXII, бр. 249 (фебруар 1990) 20.

изворник: *Вопросы философии* № 9 (Москва 1989) 80-83.

са грчког | from Greek

35. Платон, „Autotestimonia Platonis / Платонова самосвједочења“, *Луца XX/2* (2003) 8-29.

изворник: *Platonis opera*, vols. I-V, ed. Ioannes Burnet, Oxford 1900-1907.

36. Verner Jeger, *Teologija ranih grčkih filozofa*, превео s engleskog B. Gligorić, navode i izraze s grčkog, latinskog i nemačkog превео B. Šijaković, Београд: Službeni glasnik 2007.

изворник: Werner Jaeger, *Theology of the Early Greek Philosophers*, Oxford 1948.

Г. Уредник периодичних публикација и стручних библиотека | D. Editor of periodicals and professional serials

1. 1984–	ЛУЧА: Часопис за философију и социологију (Никшић: Друштво философа и социолога Црне Горе, Филозофски факултет), главни и одговорни уредник (1992-2005)
2. 1989–2003	ОВДЈЕ: Ревија за умјетност, културу и науку (Подгорица)
3. 1990–1992	ДЕМОКРАТСКА РИЈЕЧ (Подгорица)
4. 1991–1992	ФИЛОСОФСKE СТУДИЈЕ (Београд: Филозофско друштво Србије)

5. 1996–1998 ОТАЧНИК: Часопис за светоотачку праксу и теорију (Врњачка Бања)
6. 2001– PHILOTHEOS: International Journal for Philosophy and Theology (Београд, Никшић, Требиње), Founding Editor
7. 2004– Archiv für Mittelalterliche Philosophie und Kultur | Архив за средновековна философија и култура (Софија: ЛИК), члан међународне редакције
8. 2005–2010 БОГОСЛОВЉЕ: Часопис Православног богословског факултета Универзитета у Београду (Београд)
9. 2006–2015 Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати, Београд: Православни богословски факултет 2007–2015, књ. 1–20
10. 2009– Теолошки погледи: Версконаучни часопис, Београд: Свети Архијерејски Синод СПЦ
11. 2009– Библиографија српске теологије (БСТ) | Bibliographia serbica theologica (BST), Београд: Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета; оснивач и уредник
12. 2010– Исламобалканика | Islamobalkanica, Београд: Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета; оснивач и уредник
13. 2011– Библиографија српске философије (БСФ) | Bibliographia serbica philosophica (BSPh), Београд: Катедра за философију и Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета, Српско философско друштво; оснивач и уредник
14. 2011– Светосавски зборник | Святосавский сборник | Saint Sava Studies: Годишњак за светосавску културу у Црној Гори, Цетиње: Митрополија црногорско-приморска, Никшић: Епархија будимљанско-никшићка, Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори; оснивач и уредник
15. 2018– Симплексис: Архив за српску културу и хуманистику | Symplexis: The Archive for Serbian Culture and Humanities, Београд: Гномон Центар за хуманистику; оснивач и уредник
16. 1995–1999 Уредник философске библиотеке АЛНΘΕΙΑ (Подгорица: Октоих)
17. 1999–2008 Уредник философске библиотеке АЛНΘΕΙΑ (Никшић, Београд: Јасен)

Листа периодичних публикација са регистром радова | List of periodicals with a register of papers

Archiv für Begriffsgeschichte (Bonn/Hamburg) [69] [167]

Balkanica: Annual of the Institute for Balkan Studies (Belgrade: Institute for Balkan Studies, SASA) [353]

Беседа: Богословски часопис православне Епархије бачке (Нови Сад) [72]

Беседа: Часопис за културу / Časopis za kulturo (Љубљана: Друштво Српска заједница) [161] [241]

Библиографија српске теологије (Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ) [238] [322]

Библиографија српске философије (Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ) [274] [280]

Blic (Beograd) [150]

Богословље: Часопис Богословског факултета Српске православне цркве / Универзитета у Београду (Београд) [215] [225] [229] [238] [246] [325]

Bogoslovni vestnik: Theological Quarterly (Ljubljana: Teološka fakulteta) [361]

Bollettino della Società Filosofica Italiana (Roma) ad [133]

Byzantion: Revue Internationale des Études Byzantines (Bruxelles) ad [83]

Васпитање и образовање (Подгорица: Завод за уџбенике и наставна средства) [116]

Вероучитељ у школи: Часопис за дидактичко-методичка питања верске наставе (Београд: Педагошко-катихетски институт ПБФ) [276]

Вечерње новости (Београд) [149] [254] [269] [270]

Видослов: Саборник Епархије Захумско-Херцеговачке и Приморске (Манастир Тврдош, Требиње) [129] [147] [160]

Војска (Београд) [148]

G2W Glaube in der 2. Welt: Ökumenisches Forum für Religion und Gesellschaft in Ost und West (Zürich) [232]

Глас Црногор(а)ца: Дневни [Недељни] лист за политику, културу и традицију (Подгорица) [123] [131]

Гласник: Службени лист Српске Православне Цркве (Београд: Патријаршија) [358]

Gledišta: Časopis za društvenu kritiku i teoriju (Beograd) ad [54]

Gnomon: Kritische Zeitschrift für die gesamte klassische Altertumswissenschaft (München: C. H. Beck) ad [133]

Годишњак – Часопис Православног богословског факултета Светог Василија Острошког Универзитета у Источном Сарајеву (Фоча) ad [281]

Голија: *Образник – традиција, култура, екологија, друштво* (Никшић: Голијски сабор културе) [220] [234] [316]

Дан: *Дневне новине* (Подгорица) [122] [130] [131] [219]

Danas (Београд) [136]

Даница: *Српски народни илустровани календар* (Београд: Вукова задужбина) [263]

Двери српске: *Часопис за националну културу* (Београд) ad [125]

Демократија: *Лист Демократске странке* (Београд) ad [74]

Демократска ријеч: *Гласило Демократске странке* (Подгорица) [42] [43] [44] [45] [46] [48] [49] [50] [56] [66]

Dialogue: *Canadian Philosophical Review / Revue canadienne de philosophie* (Kingston & Montréal: Canadian Philosophical Association) ad [133]

Dialogue: *Journal International d'Arts et de Sciences* (Paris) [67] [70] [79]

Diotima: *A Philosophical Review* (Worcester, Mass., USA) [137]

Дуга: *Илустровани лист* (Београд: БИГЗ) [30]

Elliniki Filosofiki Epitheorisi (Alimos: The Greek Philosophical Society) ad [133]

Жива антика (Скопје) ad [54] ad [75] ad [133] [143]

Жички благовесник (Краљево: Епархија жичка) [116] [129]

Зборник Матице српске за друштвене науке (Нови Сад) [316] [330]

Зборник Матице српске за класичне студије (Нови Сад) ad [133]

Зборник радова професора и сарадника Наставничког факултета у Никшићу (Никшић) [4] [9] [18]

Златна греда (Нови Сад) ad [125]

Индекс/Index (Никшић) [82] [84]

Искон: *Православни илустровани часопис* (Врање: Епархија врањска) [116]

Iskustva: *Časopis za filozofiju i društvene nauke* (Београд) [144]

Исламобалканика (Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ) [268]

Исток: *Ревиија за политичка и културна питања* (Подгорица) [130]

Историјски записи (Подгорица) ad [74] [86]

Источник: *Часопис за веру и културу* (Београд) ad [54] [117] [129] [171]

Jevrejski pregled (Београд: Savez jevrejskih opština Srbije) [271]

Journal of the History of Philosophy (Los Angeles, Berkeley) ad [133]

Kernos: *Revue internationale et pluridisciplinaire de religion grecque antique* (Athènes, Liège) ad [83]

Књижевна реч: *Магазин за књижевност, уметност, културу и друштвена питања* (Београд) [123]

Књижевне новине: *Лист за књижевност и друштвена питања* (Београд: Удружење књижевника Србије) [115] [358]

Književni glasnik (Београд) [158]

Књижевност (Београд: Просвета) [124]

Kontakt: *Međunarodni nezavisni časopis za ekonomiju i kulturu | Internationale Unabhängige Zeitschrift für Wirtschaft und Kultur* (München, Београд) [118]

Крајина: *Часопис за књижевност, науку и културу* (Бања Лука: Арт-Принт) [132] [324]

Крбови: *Часопис за културу и уметност* (Сремски Карловци) [86]

Laus: *List mladih Dubrovnika* (Dubrovnik) [31]

Летопис Матице српске (Нови Сад) ad [113] [120] [225] [252] [320] [326] [344] [370]

Literary Links of Matica Srpska (Novi Sad: Matica Srpska) [332]

Lucida intervalla: *Časopis za klasične nauke / A Journal of Classical Studies* (Periodično izdanje Filozofskog fakulteta u Beogradu) [331]

Луча: *Часопис за философију и социологију* (Никшић) [8] [11] [12] [13] [14] [17] [22] [23] [24] [25] [26] [46] [59] [66] [67] [85] [88] [89]–[112] [120] ad [133] [168] [175]–[214] ad [295] [300] [303] [304] [320]

Луча: *Часопис за културу, уметност и науку* (Суботица: Српски културни центар „Свети Сава“) [129]

Museum Helveticum: *Revue suisse pour l'Étude de l'Antiquité classique* (Bâle: Schwabe) ad [133]

Никшићке новине (Никшић) [1] [15] [50]

Нова Зора: *Часопис за књижевност и културу* (Билећа/Београд: Српско просвјетно и културно друштво „Просвјета“) [340]

Његошев зборник Матице српске (Нови Сад: Матица српска) [253] [300]

Овоје (Титоград/Подгорица) [16] [36] [37] [38] [39] [40] [41] [47] [57] [58] [59] [60] [67] [68] [116] [119]

Orthodoxes Forum (München) [77]

Отачник: Часопис за светоотачку праксу и теорију (Врњачка Бања: Црквена општина врњачка) [85]

The Path of Orthodoxy: The Official Publications of the Serbian Orthodox Church in North and South America (Bridgeport, WV) [339]

Побједа (Подгорица) [34] [61] [62] [63] [64] [65] [68] [71] [73] ad [74] ad [75]

Покрет (Титоград) [57] [58]

Политеиа: Научни часопис Факултета политичких наука у Бањој Луци за друштвена питања (Бања Лука: Факултета политичких наука) [316]

Политика (Београд) ad [75] ad [125] [147] [151] [302] [348]

Православље: Новине Српске Патријаршије (Београд) [218] [225] [231] [255] [338] [362]

Pravo i društvo: Časopis za pravnu i političku kulturu (Beograd: Službeni glasnik) ad [282]

Пракса: Часопис за друштвена питања (Титоград) [29]

Pregled: Časopis za društvena pitanja (Sarajevo) [7] [10]

Принцип: Лист за српска питања (Београд) [218]

Просвјетни рад (Титоград/Подгорица) [33] [34] [81]

Philotheos: International Journal for Philosophy and Theology (Beograd, Nikšić, Trebinje) [138] [139] [157] [217] [221] [262] [275] [286] [297] [308] [310] [312] [327] [329] [334]

Phronesis: A Journal for Ancient Philosophy (Assen) ad [54] ad [75] ad [133]

Рачански зборник (Бајина Башта: Фондација Рачанска баштина) [159]

Revija D (Podgorica) [174]

Revue de théologie et de philosophie (Lausanne) ad [83]

Саборност: Часопис Епархије браничевске (Пожаревац: Епархија браничевска) [116] [172]

Савиндан: Ревија за српску духовну обнову (Пријеполје: Милешевски културни клуб „Свети Сава“) [140]

Свевиђе: Лист Епархије будимљанско-никшићке за вјеронауку, хришћанску културу и живот цркве (Беране) [140] [173] [219] [222]

Светигора: Образник за вјеру, културу и васпитање/образовање (Цетиње, Подгорица: Митрополија црногорско-приморска) [81] [115] ad [125] [173] [226] [301] [338]

Светосавски зборник | Святосавский сборник | Saint Sava Studies: Годишњак за светосавску културу у Црној Гори (Цетиње: Митрополија црногорско-приморска, Никшић: Епархија будимљанско-никшићка, Подгорица: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори) [220] [277]

Симплексис: Архив за српску културу и хуманистику (Београд) [342] [346] [347] [348] [354] [357]

Слобода: Лист Српске народне одбране у Америци (Chicago) [166]

Смисао: Часопис за друштвене науке Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори (Никшић) [285]

Соборност: Периодика на Архиепископијата охридска и Митрополија скопска (Велес) [237]

Социолошки преглед (Београд) ad [74]

Споне: Часопис за умјетност, културу, науку и друштвени живот (Никшић) [3]

Српска баштина: Часопис Института за српску културу (Никшић) [335] ad [349]

Српска политичка мисао (Београд) ad [74]

Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати (Београд: ПБФ) [229] [235] [238] [259] [292] [298] [307] [318] [320] [322]

Српске новине (Подгорица) [372]

Српски југ (Подгорица) [253]

Стаза православља (Bridgeport, WV) [338]

Стварање: Часопис за књижевност и културу (Подгорица) [115]

Studia Antyczne i Mediewistyczne (Warszawa) ad [133]

Synaxa: Matica Srpska International Journal for Social Sciences, Arts and Culture (Нови Сад) [336]

Synthesis philosophica (Zagreb) [20]

Теолошки погледи: версконаучни часопис (Београд) ad [257] [311] [313] [365]

Theologische Revue (Münster: Aschendorff Verlag) ad [296]

Theoria (Београд) ad [75] [78]

Tretji dan: Kršćanska revija za duhovnost in kulturo (Ljubljana) ad [83]

Универзитетска ријеч (Никшић) [2] [6] [27] [28] [32] [33] [34] [39]

Faventia (Barcelona) ad [54]

Fe Transmesa e Santa Tradicion / Foi Transmise et Sainte Tradition: Revue de la Fraternité Saint Jean-Cassien (Lecture) [141]
Filozofija i društvo (Beograd) ad [295]
Filozofska istraživanja (Zagreb) [19] [51] [52]
Filozofski godišnjak (Beograd) [53] ad [54] [55]
Филозофски годишњак (Бања Лука: Јавна установа Књижевна задруга) ad [125]
Християнство и Култура (София: Фондация „Българска наука и изкуство“) [223]
Хришћанска мисао – Свечаник: Часопис за теолошка, културна и друштвена истраживања (Београд) [115]
Humanitas (Coimbra: Faculdade de Letras da Universidade de Coimbra, Instituto de Estudos Clássicos) ad [133]
Црквене студије (Ниш: Центар за црквене студије) [373]
2000: Časnik za mišljenje, umetnost, kulturna in religiozna vprašanja (Ljubljana) [35]

Формално-типски регистар радова | Register of works by type of publication

Књиге | Monographs and Collections of Essays [54] [74] [75] [83] [113] [125] [132] [133] [152] [153] [154] [216] [244] [245] [256] [257] [272] [273] [274] [281] [282] [283] [284] [295] [296] [305] [306] [314] [315] [323] [349] [350] [356] [363] [374]
Студије, огледи | Studies, Essays [3] [4] [8] [9] [17] [18] [22] [51] [67] [72] [76] [77] [78] [79] [85] [86] [114] [134] [135] [136] [168] [217] [221] [229] [235] [252] [259] [260] [261] [262] [275] [285] [286] [290] [300] [307] [308] [309] [316] [318] [319] [320] [326] [332]–[337] [341] [342] [345] [351]–[353] [359]–[361] [364]–[366] [370] [371]
Чланци | Articles [2] [5] [15] [16] [19] [20] [27] [28] [29] [32] [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39] [40] [41] [42] [43] [44] [45] [46] [47] [48] [49] [50] [56] [57] [58] [59] [60] [61] [62] [65] [66] [68] [70] [71] [80] [81] [82] [84] [116] [118] [119] [121] [123] [124] [126] [129] [130] [131] [137] [138] [139] [147] [148] [155] [156] [157] [158] [159] [160] [170] [171] [172] [173] [218] [219] [222] [223] [226] [227] [228] [230] [231] [232] [237] [239] [240] [246] [249] [251] [253] [255] [258] [264] [265] [266] [268] [276] [277] [278] [279] [287] [288] [289] [291] [292] [293] [297] [298] [299] [301] [302] [303] [304] [317] [321] [324] [327] [338] [339] [344] [346] [354] [355] [357] [362] [368] [369]
Бесједе | Sermons [115] [122] [140] [141] [161] [162] [169] [220] [225] [234] [241] [251] [252] [263] [267] [310]–[313] [325] [328] [340] [358]
Рецензије, прикази | Reviews [6] [21] [23] [24] [25] [26] [63] [64] [69] [73] [89]–[112] [120] [167] [175]–[215] [236] [310]–[313] [329]–[331] [347] [348] [373]
Биобиблиографске биљешке, енциклопедијске одреднице | Biobibliographic notes, encyclopedic entries [7] [10] [11] [12] [13] [142] [144] [145] [146] [163] [164] [165] [224] [233] [242] [343] [367]
Библиографије | Bibliographies [8] [14] [52] [53] [55] [75] [83] [87] [88] [113] [117] [127] [128] [133] [143] [154] [238] [274] [280] [294] [322]
Разговори, интервјуи | Interviews [1] [30] [31] [149] [150] [151] [166] [174] [219] [243] [247] [248] [254] [269] [270] [271] [372]

Регистар радова према језицима | Register of publications by language

бугарски | Bulgarian [223]
грчки | Greek [327] [334]
енглески | English [76] [83] [88] [133] [137]–[139] [153] [157] [167] [216] [250] [262] [265] [275] [278] [285] [286] [296] [297] [299] [306] [308] [310] [312] [317] [332] [336] [339] [351] [353] [361]
италијански | Italian [134]
македонски | Macedonian [237]
њемачки | German [20] [54] [69] [70] [77] [83] [152] [217] [232] [266]
руски | Russian [83] [227] [239] [314]
словеначки | Slovenian [35] [135] [294]
српски | Serbian [1]–[19] [21]–[34] [36]–[68] [71]–[75] [78] [80]–[82] [84]–[87] [89]–[133] [136] [140] [142]–[152] [154]–[156] [158]–[166] [168]–[215] [218]–[220] [222] [224]–[226] [228]–[231] [233]–[236] [238] [240]–[249] [251]–[255] [257]–[261] [263] [264] [267]–[271] [273] [274] [276]–[277] [279]–[284] [287]–[293] [295] [298] [300]–[305] [307] [309] [311] [313] [315] [316] [318]–[326] [328]–[331] [333] [335] [337] [338] [340]–[350] [352] [354]–[360] [362]–[374]
француски | French [79] [83] [133] [141] [221] [256]

Именски регистар аутора објављених рецензија | Register of authors of published reviews

Алексић Будимир ad [349]
Божовић Ратко Р. ad [74]

Вуксановић Дивна ad [113]
Голубовић Предраг ad [74]
Даковић Ненад ad [75]
Димитријевић Владимир ad [125]
Ђогатовић Небојша ad [281]
Ђурђевић Владимир ad [74]
Ђурић Михаило ad [54]
Жуњић Слободан ad [54]
Ивановић Мирослав ad [74]
Кандић Александар ad [295]
Каргачин Слободан ad [54]
Кољевић Богдана ad [125]
Крстонијевић Милош ad [74]
Крцуновић Душан ad [125] [133]
Лакић Зоран ad [74]
Лучић Дејан ad [75]
Марић Илија ad [54]
Марицки Гађански Ксенија ad [133]
Никчевић Желидраг ad [74]
Павићевић Александра ad [295]
Петровић Александар М. ad [54]
Радојчић Саша ad [125]
Страхињић Данко ad [257]
Танасковић Дарко ad [257]
Томовић Соња ad [75]
Чичовачки Предраг ad [295]
Шушњић Ђуро ad [282]

Athanasopoulos Kostas ad [133]
Čičovački Predrag ad [296]
Classen Carl Joachim ad [133]
Георгиева Вера ad [75]
Kocijančič Gorazd ad [83]
Lafrance Yvon ad [133]
Mansfeld Jaap ad [133]
McKirahan Richard ad [133]
Митевски Витомир ad [54] [133]
Motte André ad [83]
Narecki Krzysztof ad [133]
Reichel Hanna ad [296]
Rossetti Livio ad [133]
Schouwey Jacques ad [83]
Sheppard Anne ad [75]
Stemich M. ad [133]
Villalba P. ad [54]
Wright M. R. ad [54]
Yannopoulos P. ad [83]